

Social ekonomi i Stockholms län

KARTLÄGGNING AV FÖRETAGEN INOM DEN SOCIALA EKONOMIN

Paula Kossack & Joakim Wallenklint

Social ekonomi i Stockholms län

Kartläggning av företagen inom
den sociala ekonomin

Paula Kossack
Joakim Wallenklint

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Box 22067, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 29
Telefon: 08-785 40 00, Telefax: 08-654 70 63
www.ab.lst.se

Rapporten har tagits fram av Plattformen Lokal utveckling med social ekonomi/Länsstyrelsen i Stockholms län. Rapporten är författad av Joakim Wallenklint, utvecklingsledare för analys och statistik på Länsstyrelsen i Stockholms län, samt Paula Kossack som genomfört sitt praktikarbete på Länsstyrelsen som ett led i sina nationalekonomiska studier på Christian-Albrechts-Universität zu Kiel.

Omslag: Frida Sjöberg, Nylon

Korrektur: Mia Hellström, text & inspiration

Tryckeri: Elanders AB

Utgivningsår: 2007

ISBN: 978-91-7281-275-8

Fler exemplar av denna rapport kan beställas hos Länsstyrelsen i Stockholms län, Avdelningen för regional utveckling eller laddas ned som pdf från Länsstyrelsens webbplats, www.ab.lst.se.

FÖRORD

Sedan 2001 har Länsstyrelsen i Stockholms län funnits i partnerskap som arbetat för att stärka och utveckla och stödja organisationer inom den sociala ekonomin. Våren 2005 skapades en plattform för lokal utveckling med social ekonomi, som också blev ett ESF-finansierat projekt med Länsstyrelsen i Stockholms län som samordnande part. Plattformen ska fram till och med december 2007 sprida och utveckla den sociala ekonomin för att skapa ökad tillväxt och sysselsättning i Stockholms län.

Plattformen består idag av ett 20-tal länsövergripande organisationer inom den sociala ekonomin samt några offentliga myndigheter. Plattformen arbetar med frågor som lokal mobilisering, lokala projekt, kapitalförsörjningsfrågor för ökat entreprenörskap, kompetensutveckling och spridning samt ett kommunalt nätverk för ökad kunskap om sociala ekonomin bland kommunerna.

I plattformen har man sett behovet av att samverka, utveckla nytt partnerskap och inte minst marknadsföra den sociala ekonomins möjligheter. Sociala ekonomins värderingar handlar om att se människors kapacitet oavsett om man kan arbeta 5 eller 100 procent. Sociala ekonomins demokratiska värderingar säkerställer också individens inflytande över sitt liv och vad man vill åstadkomma.

Det råder idag stor osäkerhet kring vad den sociala ekonomin har för betydelse i samhället och för tillväxten och sysselsättningen. Det är svårt att få fram statistik och registreringen av till exempel ideella föreningar är inte samordnad. Med denna rapport vill vi visa på den omfattning och mångfald som finns inom den sociala ekonomin. Vi vill samtidigt peka på den utvecklingspotential som dessa organisationer har, inte minst i rollen att utföra samhällstjänster som idag sköts av kommunerna.

Det viktigaste är dock att se den sociala ekonomin som en del av helheten. Att använda den resurs som finns och att inbjuda sociala ekonomin till partnerskap som ska utveckla samhället, lokalt, regionalt och nationellt – Tillsammans, inte på sidan av.

Majlis Karlén
Projektledare
Plattformen för lokal utveckling med social ekonomi
Länsstyrelsen i Stockholms län

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	1
1 DEN SOCIALA EKONOMIN.....	5
1.1 Social ekonomi i Sverige	5
1.2 Studiens syfte och inriktning	6
2 DEFINITIONER AV BEGREPP	7
2.1 Historiskt och internationellt perspektiv.....	7
2.2 Den Sociala ekonomins innehåll i Sverige	8
2.3 Definitioner av social ekonomi inom Sverige	9
2.4 Studiens definition av social ekonomi	11
2.5 Definition av begreppet sociala företag.....	12
3 SOCIAL EKONOMI I STOCKHOLMS LÄN.....	13
3.1 Inledning.....	13
3.2 Ideella föreningar	14
3.2.1 Antal arbetsställen	14
3.2.2 Antal anställda	15
3.2.3 Omsättning	15
3.2.4 Verksamhetsinriktning.....	16
3.2.5 Geografisk lokalisering	18
3.3 Ekonomiska föreningar.....	19
3.3.1 Antal arbetsställen	19
3.3.2 Antal anställda	21
3.3.3 Omsättning	23
3.3.4 Verksamhetsinriktning.....	25
3.3.5 Geografisk lokalisering	27
3.4 Samfälligheter	29
3.4.1 Antal arbetsställen	29
3.4.2 Anställda.....	30
3.4.3 Omsättning	30
3.4.4 Verksamhetsinriktning.....	31
3.4.5 Geografisk lokalisering	32
3.5 Registrerade trossamfund.....	33
3.5.1 Antal arbetsställen	33
3.5.2 Anställda.....	35
3.5.3 Omsättning	35
3.5.4 Verksamhetsinriktning.....	36
3.5.5 Geografisk lokalisering	37

3.6	Stiftelser.....	39
3.6.1	Antal arbetsställen	39
3.6.2	Antal anställda	40
3.6.3	Omsättning	40
3.6.4	Verksamhetsinriktning.....	41
3.6.5	Geografisk tillhörighet	42
4	ANALYS OCH SLUTSATSER.....	46
4.1	Företag inom social ekonomi i Stockholms län.....	46
4.1.1	Juridiska former inom den sociala ekonomin.....	46
4.1.2	Verksamhetsinriktning.....	48
4.1.3	Anställda och verksamhetsområde.....	50
4.1.4	Omsättning	57
4.1.5	Geografisk lokalisering	58
4.2	De sociala företagen i Stockholms län.....	60
4.2.1	Juridisk form, antal företag och arbetsställen	61
4.2.2	Verksamhetsinriktning.....	62
4.2.3	Antal verkamma.....	63
4.2.4	Omsättning	64
4.2.5	Geografisk tillhörighet	64
	LITTERATURLISTA	66
	BILAGA A - Statistisk om ideella föreningar	68
	BILAGA B - Statistisk om ekonomiska föreningar	70
	BILAGA C - Statistisk om samfälligheter	76
	BILAGA D - Statistisk om trossamfund.....	77
	BILAGA E - Statistisk om stiftelser.....	81
	BILAGA F - Statistisk om social ekonomi	84
	BILAGA G - Statistisk om sociala företag	91
	BILAGA H - Könsuppdelad statistik	92

SAMMANFATTNING

Social ekonomi är ett relativt nytt begrepp i Sverige vilket gör att det idag inte finns särskilt många studier genomförda med detta begrepp som utgångspunkt. Det har således funnits ett stort behov av att kunna definiera begreppet samt att utifrån ett kvantitativt angreppssätt kunna kartlägga innehåll och omfattning av den sociala ekonomin. Utifrån dessa behov har Länsstyrelsen i Stockholms län genomfört en kvantitativ kartläggning av företagen inom den sociala ekonomin i länet. Syftet har varit att definiera begreppet samt kartlägga innehåll och omfattning av företagen. Studien har avgränsat sig till de organisationer som på något sätt definieras som affärsdrivande¹. Studien utgår från de juridiska formerna ideell förening, ekonomisk förening, registrerade trossamfund, samfälligheter samt stiftelser. Utöver detta genomfördes även en särskild kartläggning av de ”sociala företagen” i länet.

Då studiens syfte är att kartlägga den sociala ekonomin utifrån ett ”företagsperspektiv” så har denna studie en definition av social ekonomi som lyder:

”Med social ekonomi avses organiserade och näringsdrivande verksamheter som primärt har samhällliga ändamål. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. De bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den sociala ekonomin har allmännyttan eller medlemsnytta som främsta drivkraft inte vinstintresse.”

Den genomförda kartläggningen visar att det i Stockholms län finns 6 590 företag (år 2005) inom den sociala ekonomin och att dessa har 7 125 arbetsställen inom länet. Totalt sysselsätter företagen inom den sociala ekonomin 54 832 personer och jämför man den sociala ekonomins andel av det totala antalet anställda i Stockholms län blir siffran 5,8 procent². Detta visar att ur ett sysselsättningsperspektiv är social ekonomi en sektor som sysselsätter ett stort antal personer i Stockholms län. Ungefär hälften av alla arbetsställen inom den sociala ekonomin, 46 procent, har dock inga anställda. Det finns cirka 30 procent arbetsställen med mellan en och fyra anställda och 11 procent har mellan fem och nio anställda. Ser man till helheten så blir det tydligt att de flesta företagen inom den sociala ekonomin inte har någon eller få anställda: 87 procent av alla arbetsställen har 0-9 anställda och 97 procent har 0-49 anställda per arbetsställe.

¹ Ingår i företagsregistret hos SCB.

² År 2005 fanns det totalt 953 600 anställda i Stockholms län (SCB - AKU).

Relaterar man antalet anställda till företagens juridiska form så ser vi att samfälligheter i genomsnitt sysselsätter 0,3 personer per arbetsställe, ideella föreningar 6,5 personer, ekonomiska föreningar 10,8 personer, registrerade trossamfund 12 personer samt stiftelser 16,9 personer. Möjliga förklaringar till skillnaderna mellan de olika juridiska formerna kan till exempel vara att det arbete som bedrivs inom till exempel väg- eller bosamfälligheter till största delen utförs ideellt av föreningsmedlemmarna. Detta skulle i sin tur vara en förklaring till det låga antalet anställda per arbetsställe. Ekonomiska föreningar däremot startas många gånger som alternativ till aktiebolag och detta för att man vill betona kopplingen till sina medlemmar. Det är också denna juridiska form som omsättningsmässigt har de största företagen inom den sociala ekonomin. Både trossamfund och stiftelser har trots detta fler anställda per arbetsställe, vilket bland annat skulle kunna förklaras av att stiftelser engagerar sig till stor del i arbetsintensiva verksamheter såsom sjukvård och utbildning. Exempelvis drivs flera större sjukhus i stockholmsområdet i stiftelseform och har därför ofta tillgång till en stor kapitalbas. De registrerade trossamfunden i sin tur domineras av Svenska kyrkan. Dess tidigare koppling till staten, möjlighet till kapitalförsörjning via skatteintäkter och numera avkastning på investerat kapital bidrar med stor sannolikhet till att trossamfund har ett högt antal anställda per arbetsställe.

Företagen inom den sociala ekonomin omsatte under år 2005 tillsammans cirka 56 miljarder kronor. I jämförelse omsatte företagen totalt i Stockholms län totalt cirka 2 802 miljarder år 2005³. Detta innebär att företagen i den sociala ekonomin står för cirka två procent av den totala omsättningen för företagen i Stockholms län. Den sociala ekonomin består till största delen av omsättningsmässigt små företag, cirka 72 procent av alla företag har en omsättning på mindre än 1 000 kronor per år och 96 procent av företagen omsätter mindre än tio miljoner kronor per år⁴.

De flesta företagen inom den sociala ekonomin, 64 procent, har följande inriktning på sin verksamhet (i storleksordning):

1. Verksamhet i andra intresseorganisationer (1 696 arbetsställen)
2. Sport (698 arbetsställen)
3. Utbildning (589 arbetsställen)
4. Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster (583 arbetsställen)
5. Verksamhet i religiösa samfund (575 arbetsställen)
6. Kultur (436 arbetsställen)

³ www.scb.se.

⁴ En tabell med den sociala ekonomins omsättning finns i BILAGA F.

Arbetsställena inom den sociala ekonomin är till största delen, 56 procent, geografiskt lokaliserade inom Stockholms kommun. Därefter följer Södertälje med 4,25 procent och Norrtälje med 3,75 procent. Kommuner med under en procent av arbetsställena är Nykvarn, Salem, Vaxholm, Upplands-Bro och Nynäshamn. Stockholms kommun hamnar högt i listan över antalet arbetsställen tack vare sin storlek samt funktion som länets centrum och landets huvudstad. Södertälje kommuns höga placering beror med största sannolikhet på antroposofernas verksamhet i Järna och Södertälje. Mer intressant i detta sammanhang är anledningen till varför Norrtälje har så många företag inom den sociala ekonomin samt varför kommunerna Nykvarn och Upplands Väsby i sin tur har så få?

Ser man på statistiken ur ett könsperspektiv så sysselsätter alla juridiska former, bortsett från samfälligheter, fler kvinnor än män på de flesta arbetsställen. Den genomsnittliga andelen kvinnor för alla juridiska former ligger på cirka 60 procent. Flest kvinnor och minst män sysselsatts av ekonomiska föreningar, vilka i genomsnitt har 71 procent kvinnor anställda per arbetsställe. Andel kvinnor per arbetsställe ligger i genomsnitt på 57 procent, vilket ger att andelen män per arbetsställe är 43 procent. Den sociala ekonomin kan därför betraktas som en del av Stockholms läns ekonomi som är jämställd vad gäller antalet anställda kvinnor och män.

Utöver kartläggningen av företagen inom den sociala ekonomin genomfördes även en särskild studie av de ”sociala företagen” i länet. De sociala företagen, som är en del av den sociala ekonomin, har en snävare definition jämfört med övriga företag inom den sociala ekonomin. De sociala företagen har som ändamål att:

”integrera personer som har svårighet att få jobb på arbetsmarknaden samt skapa delaktighet för medarbetarna genom ägande, avtal eller annat sätt. Man binder samman entreprenörskap med individens behov av arbete och samhällets behov av tjänster samt driver affärsverksamhet där medarbetarna och deras förutsättningar står i centrum. Dessutom återinvesterar man sina vinster i egna eller liknande verksamheter och är fristående från offentlig verksamhet.”

Fokus för de sociala företagen är individer som har en nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionshinder, sjukdomsmässiga eller psykosociala skäl och som därmed har svårare än andra att få anställning. De sociala företagen har ett speciellt syfte att skapa arbetstillfällen och erbjuda ett arbetsliv för just de individer som av olika anledningar har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Det sociala företagandet kan vara en del av lösningen för att skapa sysselsättning och ett ”människovärde” för dessa individer.

I Stockholms län finns det 30 sociala företag med sammanlagt 36 arbetsställen och dessa har i sin tur cirka 1 500 individer verksamma inom företagen. De sociala företagen drivs till 73 procent som ideella föreningar och de övriga (förutom en stiftelse) som ekonomiska föreningar. De sociala företagen i Stockholms län kan delas upp i två verksamhetsinriktningar, och oftast bedriver företagen verksamhet inom båda dessa inriktningar:

1. Produktion av välfärdstjänster som rehabilitering, arbetsträning, utredning etcetera. Detta sker antingen genom att offentlig sektor köper tjänster (platser/timmar) eller bidrag (verksamhetsbidrag eller projektbidrag) eller att offentlig sektor tar kostnader för anställda och lokaler hos det sociala företaget.
2. Produktion av varor och/eller tjänster som säljs på privat och/eller offentlig marknad.

Exempel på affärsverksamheter som bedrivs av dessa sociala företag är: arbetsrehabilitering och -träning, missbruksrehabilitering, datautbildning, trädgårdsodling, cykelverkstad, secondhandbutiker, caféer, bagerier, hantverkstjänster, förpackningsarbeten och monteringsarbeten, skogsvård, hästskötsel etcetera. Ett socialt företag kan jobba med ett flertal av dessa verksamhetsområden och de kan i sin tur vara av olika betydelse och storlek för företaget. De flesta sociala företag, 17 procent, bedriver hantverk i någon form, följt av utbildningsverksamhet på 8,4 procent, tätt följt av arbetsrehabilitering och -träning, butiksverksamhet, café och restaurang, kontor och distribution på vardera 7,5 procent.

De sociala företagen i Stockholms län hade en omsättning på cirka 157 miljoner för år 2005. De flesta företag, 56 procent, hade en omsättning under 5 miljoner kronor, men fyra företag hade en omsättning på över 20 miljoner kronor. Bland de företag som omsatte mest finns Solåkraby med en omsättning på 90 miljoner kronor, Telleby verkstäder med en omsättning på 20 miljoner kronor samt Basta arbetskooperativ med en omsättning på 15 miljoner kronor.

De sociala företagen är till största delen lokaliserade i Stockholm-, Södertälje-, och Norrtälje kommun. Den stora andelen sociala företag i Stockholms kommun kan till stor del förklaras av att kommunen är störst både befolkningsmässigt och ekonomiskt och anledningen till att Södertälje har många sociala företag beror förmodligen på att Antroposofernas centrum i Sverige ligger i Järna i Södertälje kommun.

1 DEN SOCIALA EKONOMIN

1.1 Social ekonomi i Sverige

I Sverige bygger den sociala ekonomin i huvudsak på den svenska folkrörelsetraditionen som traditionellt dominerar inom områden såsom fackföreningar, frikyrkor och nykterhetsrörelser. Ideella krafter har en stark tradition även på andra samhällsarenor exempelvis inom idrottsrörelsen, hyresgäströrelsen och studieförbunden. Under hela efterkrigstiden har statens roll i Sverige varit stor och organiserat de kärnområden som betecknar en välfärdsstat såsom omsorg, skola och sjukvård. De ideella rörelsernas verksamhet har varit tämligen frikopplade från och oberoende av den offentliga sektorn. De ideella rörelsernas roll har snarare varit att mobilisera och aktivera människor till frivilliga insatser och inte att utgöra alternativ till offentlig sektor eller generera arbetstillfällen. I många andra europeiska länder däremot spelar de ideella rörelserna en betydligt större roll i välfärdsfrågor och är en betydande aktör som arbetsgivare.

En ekonomisk jämförelse mellan den ideella sektorns omsättning i Sverige och andra europeiska länder visar att storleken på den svenska ideella sektorn mätt med ekonomiska mått ändå är jämförbar med andra länder och har en omsättning som enligt Wijkström (1996) motsvarar ungefär 4 procent av BNP. I flera länder i Europa har den sociala ekonomin haft stor betydelse vid behovet av alternativa lösningar inom välfärdsfrågor. Verksamheter inom den sociala ekonomin associeras ofta till "svaga grupper" i samhället och förståelsen för och bruket av begreppet är därför i hög grad präglad av dessa verksamhetsområden. I Sverige har den omfattande offentliga sektorn inneburit att ideella organisationer inte verkat i någon betydande grad inom vare sig vård, omsorg eller utbildningssektorer. Verksamheterna i den ideella sektorn har i huvudsak varit inriktad på välmående för en bred allmänhet istället för riktade åtgärder gentemot särskilt svaga grupper. Den sociala ekonomin bör således betraktas utifrån sin betydelse för samhällsutvecklingen i stort och inte som en marginell företeelse för särskilt svaga grupper eller som en konkurrent till den offentliga sektorn.

Med social ekonomi avser man oftast organiserade och näringsdrivande verksamheter som primärt har samhälleliga ändamål. De bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar och bygger på demokratiska värderingar och är oftast organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn.

Sociala företag är en specifik grupp av företag inom den sociala ekonomin. Det är viktigt att peka på skillnaden mellan de företag som ingår i den sociala ekonomin och den snävare indelningen av de företag som är sociala företag. Den vidare definitionen av företag inom den sociala ekonomin är att deras primära syfte är samhälls- och medlemsnytta medan deras sekundära syfte är att bedriva en vinstdrivande verksamhet. De sociala företagen har utöver samhälls- och medlemsnyttan även som syfte att integrera personer som står långt från arbetsmarknaden samt att återinvestera sina vinster i egna eller liknande verksamheter. Trots att de sociala företagen bedriver affärsverksamhet, där medarbetarna och deras förutsättningar står i centrum, fungerar de på många sätt som ett traditionellt vinstdrivande företag. Företagen har en tydlig affärsidé, de marknadsför och tjänar pengar på sin produktion, anställer medarbetare, betalar skatt och arbetsgivaravgifter samt säljer sina varor och tjänster på både privat- och offentlig marknad.

Grunden för det sociala företagandet finns hos individer som vill lösa sina och i förlängningen även en del av samhällets problem genom att organisera en verksamhet för att lösa en angelägen fråga. De sociala entreprenörerna utvecklar oftast både organisations- och affärsidé tillsammans med dem som har ett behov av verksamheten. Ofta är det individer som har en nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionshinder, sjukdomsmässiga eller psykosociala skäl och som därmed har svårare än andra att få en anställning.

Eftersom den sociala ekonomin fortfarande är ett relativt outforskat område finns det ett stort behov av att synliggöra samhällsnyttan av dessa företag. Att den sociala ekonomin i Stockholms län är av stort betydelse tror man sig veta, men däremot har man liten reell kunskap om hur många företag det finns, hur många anställda dessa företag har, vad de omsätter, deras verksamhetsinriktning samt deras geografiska lokalisering.

1.2 Studiens syfte och inriktning

Syftet med denna studie är att definiera begreppet social ekonomi samt att utifrån ett kvantitativt angreppssätt kartlägga innehåll och omfattning av företagen inom den sociala ekonomin. Mer precist kommer studien att fokusera på antal företag och arbetsställen, antal anställda, omsättning, verksamhetsinriktning samt geografisk lokalisering. De juridiska former som kartläggs är ideella föreningar, ekonomiska föreningar, stiftelser, samfälligheter samt trossamfund. Utöver detta genomförs även en särskild studie av de sociala företagen i länet.

Fortsättningsvis kommer alla företag inklusive sociala företag att innefattas av beteckningen ”företagen inom den sociala ekonomin”. När vi särskilt pekar på de sociala företagen inom den sociala ekonomin så nämner vi detta.

2 DEFINITIONER AV BEGREPP

Att tydligt klargöra vad social ekonomi står för är inte helt enkelt eftersom det inte finns någon tydlig och allmängiltigt definition av begreppet. Detta kapitel kommer att presentera olika definitioner av begreppen ”social ekonomi” samt begreppet ”sociala företag” i syfte att tydliggöra och öka förståelsen för dessa begrepp.

2.1 Historiskt och internationellt perspektiv

Begreppet social ekonomi (économie sociale) kommer ursprungligen från Frankrike och används som ett samlingsnamn för företag och organisationer som bedriver ekonomisk verksamhet med en samhällig funktion. 1989 blev begreppet en officiell term inom EU och introducerades som ett officiellt begrepp i Sverige i samband med landets medlemskap i Europeiska Unionen (EU) 1995. Inom EU har definitionsproblemet lösts genom att avgränsa social ekonomi utifrån verksamheternas juridiska former. Den officiella definitionen (CMAF) utgår från fyra juridiska former:

- Cooperatives (Kooperativ)
- Mutuals (Ömsesidiga företag)
- Associations (Föreningar)
- Foundations (Stiftelser)

1997 beslöt sig EU-kommissionen för särskilda åtgärder på nationell och europeisk nivå för att förstärka den sociala ekonomin. Medlemsländerna ska på nationell nivå bland annat verka för utveckling av forskningsprogram inom området samt utveckla ett tydligt juridisk regelverk. Vid EU:s toppmöte om sysselsättning i november 1997 antogs riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik. Där ingår de möjligheter som den sociala ekonomin kan generera för att skapa sysselsättning. De årliga svenska nationella handlingsplanerna, som bygger på samma riktlinjer, omnämner sedan dess möjligheterna att skapa sysselsättning inom och via den sociala ekonomin. I arbetet med de regionala tillväxtavtalen, utvecklingen av EU:s målprogram och gemenskapsinitiativ finns social ekonomi med som en komponent. Detsamma gäller i regeringens propositioner om regionalpolitik, ungdomspolitik, idrott och angående trossamfunden. (Andersson & Björkenwall, 2000)

Sedan mitten av 80-talet har sex europeiska konferenser om social ekonomi anordnats med stöd av kommissionen. I den sjätte europeiska konferensen om social ekonomi, som hölls i Birmingham 1998, kom parterna överens om en definition av social ekonomi som skiljer sig åt i jämförelse med definitionen av kommersiella företag, vars huvudsyfte är att ge avkastning på investerat kapital.

”Den sociala ekonomin samlar personer i sammanslutningar som baserar på fritt medlemskap och där man engagerar sig frivilligt för att nå ett gemensamt syfte.”

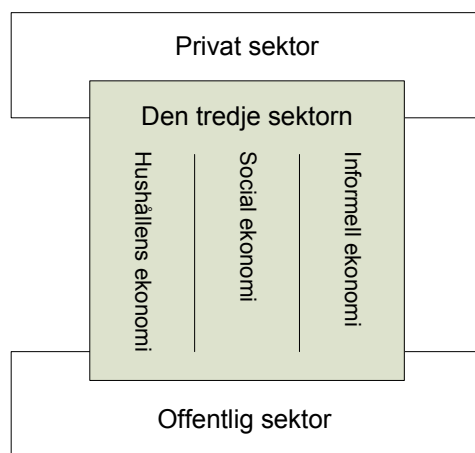
Det finns även andra begrepp som internationellt används synonymt med eller i samband med den sociala ekonomin: non-profit-sector, not-for-profit-sector, solidarity economy, alternative economy samt the third sector.

2.2 Den Sociala ekonomins innehåll i Sverige

Enligt Lundholm (1999) kan den sociala ekonomin i huvudsak definieras utifrån två utgångspunkter: antingen *målet* eller *formen* för verksamheten. Inom den sociala ekonomin är målet i första hand inte att vara vinstmaximerande. I verksamhetens fokus finns människor och deras konkreta behov. Målet är att främja ett ”gemensamt bästa” på olika sätt. Det kan ske genom exempelvis sociala insatser för ökad trivsel och sammanhållning i en by, upprättande av service som saknas eller genom samverkan för att stärka det lokala näringslivet för att stärka bygdens robusthet och skapa en hållbar lokal utveckling.

Verksamheter inom den sociala ekonomin angränsar både till den offentliga sektorn och till den privata sektorn. Mellan den offentliga och privata sektorn finns den tredje sektorn där social ekonomi ingår som en del. Inom den tredje sektorn återfinns även hushållens ekonomi med aktiviteter som exempelvis barnpassning, lek och omsorg i familjen. En annan del i den tredje sektorn är den informella som består i arbetsbyten, jakt, bärplockning och så vidare. Inom denna sektor finns också svartjobb och kriminalitet. Gränserna mellan de olika sektorerna i *figur 1* är flytande.

Figur 1: Den sociala ekonomin, Lundholm (1999).

Genomgående för de verksamheter som bedrivs inom den sociala ekonomin är att det finns ett öppet medlemskap och ett demokratiskt beslutsfattande, där varje intressent har en röst. Enligt Lundholm (1999) brukar den sociala ekonomin oftast förknippas med ideella rörelser såsom de gamla folkrörelserna, men också som byautvecklingsgrupper och nykooperativ. De senaste åren har personal och föräldrakooperativ växt fram i olika delar av landet inom exempelvis barnomsorg, äldreomsorg och skola. De etablerade kooperativen såsom Konsum, OK, Folksam och HSB kom till i seklets början som en folkrörelse, men stämmer knappast in på definitionen av social ekonomi idag eftersom de snarare liknar storskalig företagsverksamhet.

2.3 Definitioner av social ekonomi inom Sverige

Att definiera begreppet social ekonomi har vissa problem enligt Wijkström (1999) som pekar på bristerna utifrån tre olika ansatser:

- Den första ansatsen beskriver social ekonomi som en egen tredje sektor vid sidan av privat och offentlig sektor. Denna ansats menar att det är vissa juridiska former som utgör den sociala ekonomin. Problemet med denna definition är till exempel att Konsument- och producentkooperationen som ända sedan sin uppkomst utgjort betydelsefulla delar av folkrörelsesverige, samtidigt bedriver kommersiell verksamhet i konkurrens med den privata sektorn. Av vilken anledning räknas ändå Kooperationen till den sociala ekonomin? Och hur kan skogsägarrörelsens ekonomiska föreningar anses tillhöra den sociala ekonomin, medan dess medlemmar, de enskilda skogsägarna är en del av den privata sektorn? Vilka faktorer avgör alltså egentligen sektorstillhörigheten?

- Den andra ansatsen utgår från verksamhetens syfte. Verksamheter inom social ekonomi ger därefter upphov till samhällsnytta eller demokratiskt inflytande. Även här finns vissa problem angående definitionens tydlighet: Blir en kommersiell verksamhet mindre ”privat” om den organiseras i form av ekonomisk förening eller stiftelse istället för aktiebolag?
- En tredje ansats betraktar social ekonomi som ett policyinstrument för EU. Den sociala ekonomin avgränsas – av EU eller svenska staten – till vissa typer av organisationer eller verksamheter som anses ha en positiv verkan på samhället och som kan komma i fråga för vissa stödformer, exempelvis strukturfonderna.

Den svenska regeringen gav 1997 en arbetsgrupp i uppdrag att bland annat definiera begreppet social ekonomi. Uppdraget resulterade i rapporten ”*Social ekonomi - en tredje sektor för välfärd, demokrati och tillväxt?*” och där man kan finna följande definition:

”Med social ekonomi avses organiserade verksamheter som primärt har samhälleliga ändamål, bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den sociala ekonomin har allmännyttan eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft.” (Kulturdepartementet, 1999)

Definitionen tar hänsyn till både Wijkströms ansats ett och två för att definiera social ekonomi, det vill säga både juridisk form och syfte. Bristerna med definitionen är enligt Westlund (2001) att den sociala ekonomins syften, såsom den är definierad enligt arbetsgruppen, närmast är identiska med vad som skulle kunna sägas vara målen för offentlig sektor, det vill säga samhälleliga ändamål, demokrati och allmännyttan. Skillnaden blir därmed bara den juridiska formen. De delar av den sociala ekonomin som har medlemsnytta som främsta drivkraft skiljer sig däremot mer principiellt från offentlig sektor. Om medlemmarna är lika med ägarna, blir syftet någon form av ”ägarnytta”, något som också rent privata verksamheter kan sägas ha. Det finns inget som principiellt säger att medlemsnytta inte kan förenas med vinstintresse. Skillnaden gentemot privata verksamheter är dock att verksamheten är demokratiskt uppbyggd, det vill säga öppen för alla. En kritisk granskning av arbetsgruppens definition leder därför fram till frågan om det ur andra utgångspunkter är möjligt att på ett tydligare sätt definiera skillnaderna i syfte mellan social ekonomi, offentlig ekonomi och ren privat ekonomi.

I Stockholms län använder sig den Regionala plattformen för lokal utveckling med social ekonomi samt Länsstyrelsen i Stockholms län av följande definition av begreppet social ekonomi:

”Den sociala ekonomin utgörs av demokratiska organisationsformer, verksamheter som syftar till att stärka mål- och/eller medlemsgrupper, verksamheter som drivs utan vinstsyfte, verksamheter som sätter den mänskliga utvecklingen före den ekonomiska. Den sociala ekonomin verkar för nya former av samarbete mellan såväl offentliga som privata och ideella aktörer. Genom dessa samarbeten kan nya verksamheter utvecklas liksom metoder och projekt som syftar till ökad sysselsättning och lokal utveckling i länet.” (www.slup.se, 2007-02-20)

Definitionen utgår från verksamhetens syfte där medlems- och samhällnyttan lyfts fram. I denna definition har man inte avgränsat den sociala ekonomin till vissa juridiska former, vilket gör den till en något bredare definition jämfört med den från Kulturdepartementet.

2.4 Studiens definition av social ekonomi

Mot bakgrund av studiens syfte att kartlägga den sociala ekonomin utifrån ett företagandeperspektiv så har denna studie följande definition:

”Med social ekonomi avses organiserade och näringsdrivande verksamheter som primärt har samhällliga ändamål. Dessa sociala och ekonomiska verksamheter bygger på demokratiska värderingar och är organisatoriskt fristående från den offentliga sektorn. De bedrivs huvudsakligen i föreningar, kooperativ, stiftelser och liknande sammanslutningar. Verksamheter inom den sociala ekonomin har allmännytta eller medlemsnytta som främsta drivkraft inte vinstintresse.”

För det mesta organiseras verksamheter inom den sociala ekonomin som föreningar, kooperativ, stiftelser och andra ömsesidigt ägda företag. För enkelhets skull bildar de ovan nämnda formerna, som bedriver någon form av näringsverksamhet, en grund för studien. De juridiska former som således blir aktuella för denna studie är:

- Ideella föreningar som är näringsdrivande
- Ekonomiska föreningar
- Stiftelser som är allmännyttiga och näringsdrivande
- Samfälligheter som driver näringsverksamhet
- Registrerade trossamfund som driver näringsverksamhet

2.5 Definition av begreppet sociala företag

De sociala företagen är en del av den sociala ekonomin. Ett socialt företag är enligt Svensson & Herlitz (2007) en näringsverksamhet som säljer tjänster och/eller produkter på den privata marknaden men också till offentlig sektor. Företaget har tydliga sociala mål och är demokratiskt styrt. Eventuella överskott går tillbaks till verksamheten. Sociala företag innefattar etiska värderingar kring social-, miljömässig- och ekonomisk hänsyn till sin omvärld. Den kooperativa formen är vanlig bland sociala företag, till exempel i form av sociala arbetskooperativ. Många sociala företag har en stark koppling till den offentliga sektorn som leverantörer av välfärdstjänster, men också genom samhällelig kompensation för medarbetarnas lägre produktionsförmåga i form av till exempel lönebidrag och trygghetsanställning. I andra fall är individerna beroende av socialförsäkringssystemet (sjukbidrag, socialbidrag och aktivitetsstöd) för att överbygga perioden mellan arbetslöshet eller sjukskrivning till anställningsbarhet. De sociala företagen är fristående från offentliga sektorn men har ofta en stark koppling till den.

Sociala företag kan klassificeras som a) *övergångsföretag* som erbjuder arbetsträning, rehabilitering och utbildning, b) *företag som skapar permanenta arbeten*, det vill säga erbjuder arbeten som finansieras genom försäljning av tjänster och varor till marknaden, c) *permanent subventionerade företag* som erbjuder arbetsplatser för svårt funktionshindrade samt d) *företag som arbetar med personer som har haft stora sociala problem* och som erbjuder rehabilitering och arbetsplatser till bland annat före detta missbrukare och kriminellt belastade.

Ett flertal tidigare genomförda studier⁵ om sociala företag har följande eller liknande definition på detta begrepp som även denna studie använder sig av:

”De sociala företagen har som ändamål att integrera personer som har svårighet att få jobb på arbetsmarknaden samt skapa delaktighet för medarbetarna genom ägande, avtal eller annat sätt. Man binder samman entreprenörskap med individens behov av arbete och samhällets behov av tjänster samt driver affärsverksamhet där medarbetarna och deras förutsättningar står i centrum. Dessutom återinvesterar man sina vinster i egna eller liknande verksamheter och är fristående från offentlig verksamhet.”

⁵ Bland annat ”Sociala företag i Sverige 2007” (NUTEK 2007).

3 SOCIAL EKONOMI I STOCKHOLMS LÄN

3.1 Inledning

Studien utgår från en definition av den sociala ekonomin som grundas på företagets juridiska form. Fokus ligger på att kartlägga företagen inom den sociala ekonomin varvid kartläggningen avgränsas till att endast studera de verksamheter som har någon form av näringsverksamhet. De juridiska former som kartlagts är följande:

- Ideella föreningar som är näringsdrivande
- Ekonomiska föreningar
- Samfälligheter som driver näringsverksamhet
- Registrerade trossamfund som driver näringsverksamhet
- Stiftelser som är allmännyttiga och näringsdrivande

Kartläggningen av företagen inom den sociala ekonomin är en kvantitativ studie som till största delen använder sig av registerdata. Underlaget för kartläggningen av ideella och ekonomiska föreningar, samfälligheter samt registrerade trossamfund har hämtats från SCB:s Företagsregister. Kriterierna för att anses vara ett aktivt näringsdrivande företag är att det är registrerat för moms och/eller är arbetsgivare eller är F-skatteregistrerat i momsbefriad bransch. Som underlag för kartläggningen av stiftelser däremot, har studien använt sig av Länsstyrelsen i Stockholms läns stiftelsedatabas och arkiv. Stiftelser har en skyldighet att registrera sig på Länsstyrelsen, och är även skyldiga att lämna in sin årsredovisning⁶. Stiftelser kan delas in i olika kategorier och i denna studie beaktas näringsdrivande stiftelser ur tre olika kategorier: annan stiftelse, insamlingsstiftelse samt näringsdrivande stiftelse efter stadgar.

För varje av ovanstående juridisk form beaktas nedanstående faktorer:

- Antal arbetsställen
- Antal anställda
- Omsättning (intäkter för stiftelser)
- Verksamhetsinriktning
- Geografisk lokalisering

⁶ Stiftelser är skyldiga att registreras om de bland annat bedriver näringsverksamhet. Trots detta kan tillsynen vara begränsad som en del av stiftarens önskemål och föreskrift. Det kan innebära att de inte är skyldiga att lämna uppgifter angående förmögenhet eller i särskilda fall lämna årsredovisning.

3.2 Ideella föreningar

3.2.1 Antal arbetsställen

I Stockholms län finns 4 377 registrerade ideella föreningar med 4 532 arbetsställen som bedriver någon form av näringsverksamhet (2006-11). Den totala summan ideella föreningar, det vill säga näringsdrivande och icke-näringsdrivande ideella föreningar i Stockholms län är svår att uppskatta eftersom det inte finns någon lag som förpliktar ideella föreningar att registrera sig. Registreringen krävs först när en förening vill bedriva näringsverksamhet.

Enligt följande beskrivningar och definitioner av näringsdrivande ideella föreningar syns tydliga kopplingar till hur den sociala ekonomin definieras och beskrivs:

- En ideell förening grundas av sina medlemmar och styrs av dessa, vilket gör att de per definition är demokratiskt organiserade.
- För att en förening ska vara ideell krävs att den har ett ideellt ändamål. Sådana ändamål kan vara religiösa, välgörande, vetenskapliga eller politiska. Som ideell verksamhet räknas i regel varje syfte som inte är att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Motsatsen till ett ideellt ändamål är ett ekonomiskt ändamål. Även en förening med ekonomiskt ändamål kan räknas som ideell så länge den inte bedriver ekonomisk verksamhet. Med ekonomisk verksamhet avses en verksamhet som är fortlöpande och affärsmässigt driven, det kan gälla även en mindre verksamhet som en restaurang eller en kiosk. (www.bolagsverket.se)

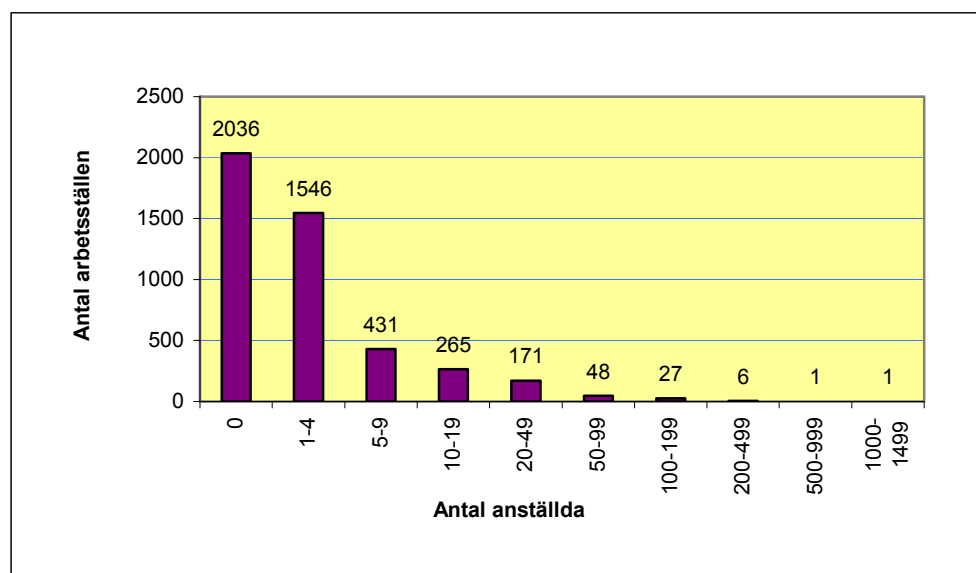
I den här rapporten beaktas bara de ideella föreningar som bedriver näringsverksamhet. Att de har registrerats som en ideell förening betyder att de primärt inte har ekonomiska syften med verksamheten trots att de är näringsdrivande. Utöver detta kommer studien att avgränsa sig till de ideella föreningar som betraktas som fristående från den offentliga sektorn, det vill säga att de inte styrs av en offentlig aktör som exempelvis kommun eller landsting⁷. Förutom att den ideella sektorn engagerar en stor del frivilliga och oavlönade personer, finns det även ett stort antal anställda bland de ideella föreningarna. Denna studie kommer utöver att ge en beskrivning av antalet anställda även att belysa omsättning, verksamhetsinriktning samt geografisk lokalisering av föreningarna.

⁷ De som är styrda av den offentliga sektorn är de följande: Kommunförbundet Stockholms Län, Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet.

3.2.2 Antal anställda

Totalt sysselsätter de ideella föreningarna i Stockholms län 29 294 personer (2006-11). Nästan hälften, 45 procent, av föreningarna har inga anställda. De föreningar som har anställda, 34 procent, har mellan 1-4 anställda⁸. Föreningar som har mellan 200 och 499 anställda är sådana som: ”Riksteatern”, ”SIF”, ”Industrifacket metall”, ”Stockholms sjukhem”, ”Ersta diakonisällskap” och ”Hyresgästföreningen”. Den ideella förening som har mellan 500 och 999 anställda är ”Stiftarna av independent living i Sverige (STIL)” och slutligen finns ”Brukarkooperativet Jag” med mellan 1 000 och 1 499 anställda (se figur 2).

Figur 2: Anställda hos ideella föreningar.

3.2.3 Omsättning

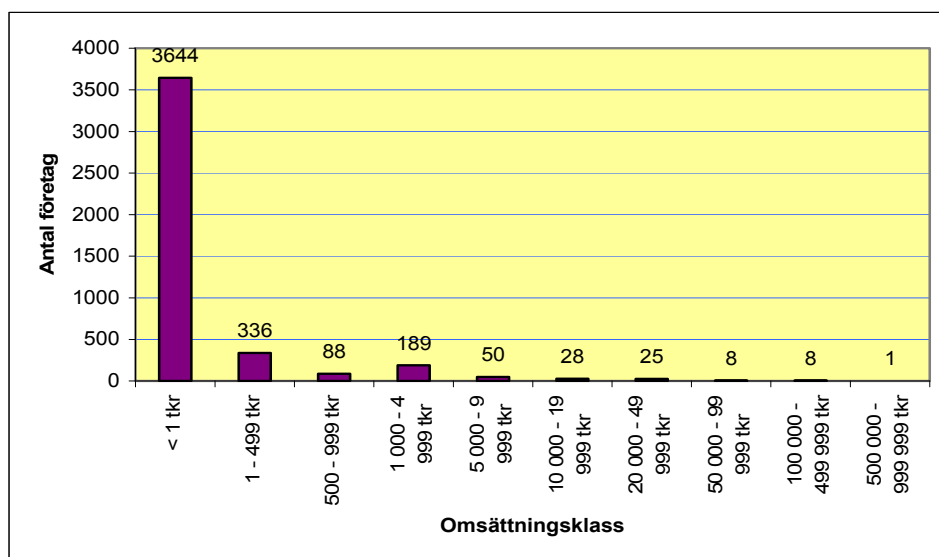
Totalt omsätter de ideella föreningarna i Stockholms län 5,1 miljarder kronor (år 2005). De flesta ideella föreningar är att betrakta som små om man bedömer dem uteslutande från deras årliga omsättning. 82 procent omsätter mindre än 1 000 kronor per år⁹. Enligt figur 3 finns det endast 26 ideella föreningar som omsätter mer än 50 miljoner kronor. Föreningar som omsätter mellan 50 miljoner kronor och 99 miljoner kronor är till exempel ”Läraryrket” som har två arbetsställen, ”Bevakningsbranschens yrkes- och arbetsmiljönämnd (BYA)” med två arbetsställen, samt ”Svensk galopp” och ”Kungliga djurgårdens förvaltning” med ett arbetsställe vardera.

⁸ En tabell med de ideella föreningarnas anställda finns i BILAGA A

⁹ En tabell av de ideella föreningarnas omsättning finns i BILAGA A.

I omsättningsklassen 100 miljoner kronor till 499 miljoner kronor finns ”Hyresgästföreningen” med tre arbetsställen, samt ”Stockholms travsällskap” och ”Svenskt näringsliv” med ett arbetsställe vardera. Dessutom finns ”Föreningen Solåkraby” med sina fem arbetsställen. I omsättningsklassen 500 miljoner kronor till 999 miljoner kronor finns endast ”Svenska travsportens centralförbund” med ett arbetsställe.

Figur 3: De ideella föreningarnas omsättning.

3.2.4 Verksamhetsinriktning

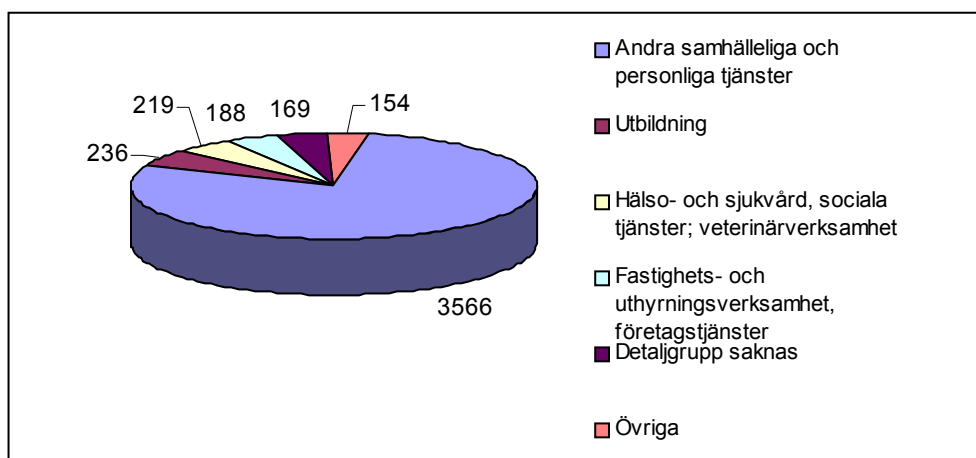
Majoriteten av de ideella föreningarna, 79 procent, angav ”Andra samhällliga och personliga tjänster” som sin huvudverksamhet. Därefter följer ”Utbildning” samt ”Hälso- och sjukvård och sociala tjänster” på vardera fem procent. Slutligen hittar vi ”Fastighets- och uthyrningsverksamhet och företagstjänster” som utgör fyra procent av det totala antalet ideella föreningar. Cirka fyra procent av alla föreningar har inte redovisat uppgifter angående huvudverksamhet¹⁰ (se figur 4).

Vad innebär egentligen ”Andra samhällliga och personliga tjänster”¹¹? 35 procent av föreningarna inom detta område beskriver sin huvudverksamhet med ”Verksamhet i andra intresseorganisationer”. Där befinner sig bland annat ”Stockholms arbetareinstitutets förening”, ”Terrafem”, ”Cancerfonden-Riksföreningen mot cancer” och ”Ledarna i Vattenfall”.

¹⁰ En tabell med de ideella föreningarnas huvudverksamhet finns i BILAGA A.

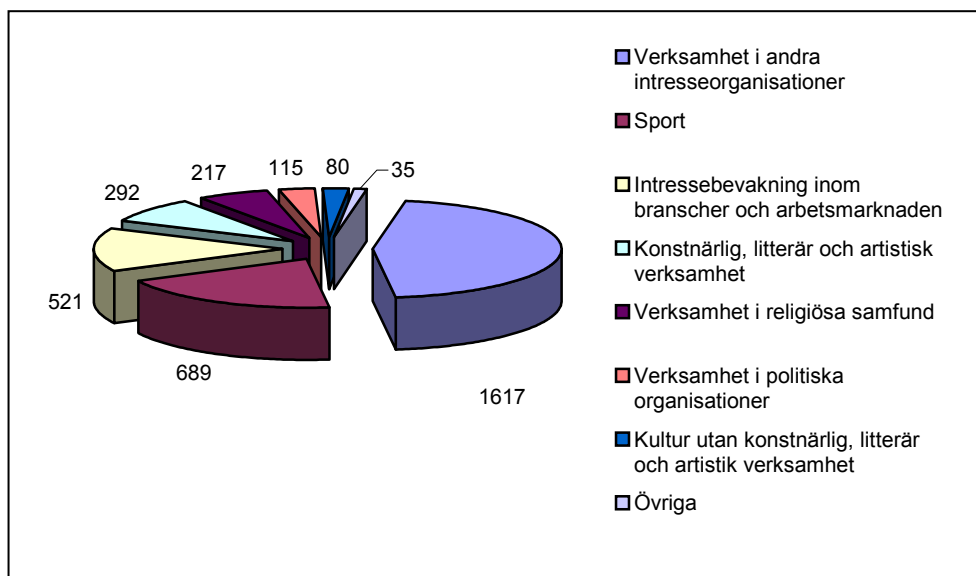
¹¹ Se tabell 22 i BILAGA A.

Figur 4: De ideella föreningarnas huvudverksamhet, antal arbetsställen.

15 procent av föreningarna har en verksamhet som inriktar sig på någon typ av sportaktivitet, till exempel drift av golf-, trav- och galoppbanor och sporthallar, men de kan även vara inriktade på själva idrottsutövningen och/eller sportadministration. Inom det sist nämnda finns till exempel ”Postens idrottsförbund”, ”Friskis & Sveltis Riks” samt ”Svenska klätterförbundet”. Området ”Intressebevakning inom branscher och arbetsmarknaden” är också ett stort område där cirka 12 procent av alla ideella föreningar inom den sociala ekonomin finns. Över fem procent är dessutom verksam inom det konstnärliga, litterära och artistiska området (se *figur 5*).

Figur 5: Precisering av verksamhetsområdet ”Andra samhälleliga och personliga tjänster”, antal arbetsställen.

3.2.5 Geografisk lokalisering

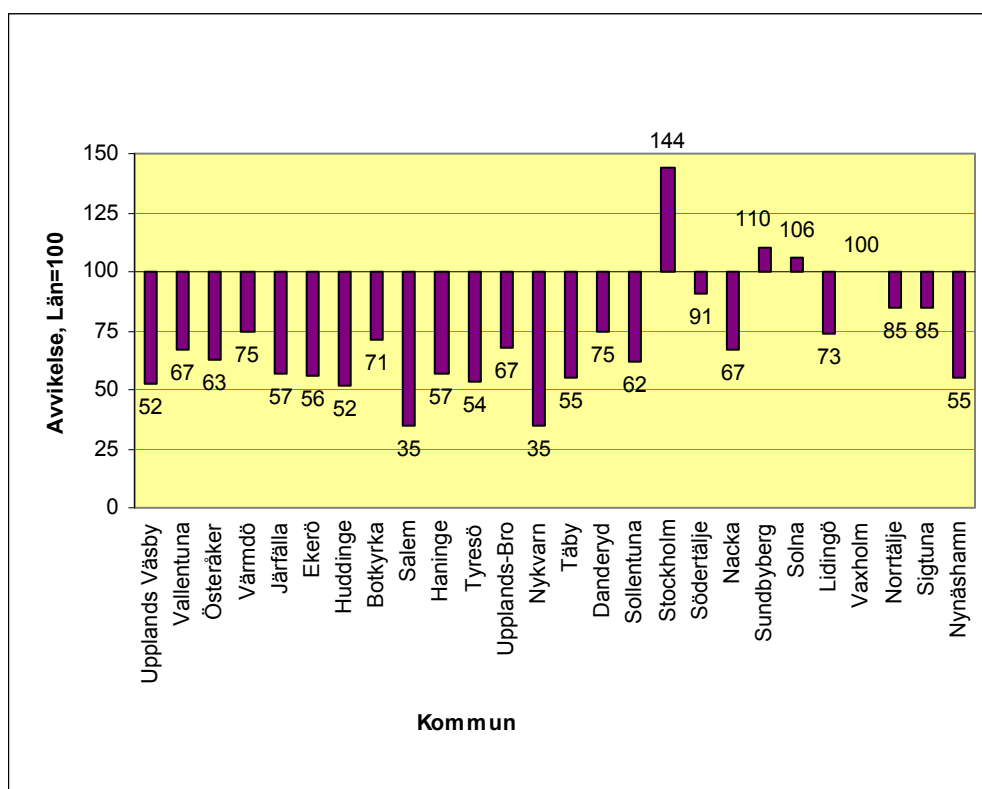
Det är av intresse att försöka identifiera även den geografiska spridningen av den sociala ekonomin i länet. Detta avsnitt har således till syfte att presentera föreningarnas och arbetsställets geografiska lokalisering, vilket görs på kommunnivå. Först beaktas den absoluta och relativa antalet arbetsställen och sedan beaktas antal arbetsställen per 1 000 invånare för att kunna jämföra kommunerna. Stockholms kommun med sina 2 686 ideella föreningar är jämförelsevis störst av alla kommuner i antal, men Stockholms kommun är också den folktätaste kommunen i länet. I detta sammanhang är det därför även viktigt att titta på antal arbetsställen per 1 000 invånare. Även i denna jämförelse är Stockholms kommun störst med 3,58 arbetsställen per 1 000 invånare. I genomsnitt finns det 2,49 arbetsställen per 1 000 invånare i hela länet (se *tabell 1*).

Tabell 1: Antal arbetsställen av ideella föreningar per kommun.

Kommun	Antal Arbetsställen	Andel av alla ideella föreningar (%)	Antal Arbetsställen/1000 Invånare
Botkyrka	129	2,85	1,76
Danderyd	55	1,21	1,86
Ekerö	31	0,68	1,39
Haninge	98	2,16	1,41
Huddinge	109	2,41	1,29
Järfälla	85	1,88	1,41
Lidingö	74	1,63	1,82
Nacka	125	2,76	1,67
Norrtälje	111	2,45	2,11
Nykvarn	7	0,15	0,87
Nynäshamn	33	0,73	1,38
Salem	12	0,26	0,87
Sigtuna	74	1,63	2,11
Sollentuna	89	1,96	1,53
Solna	149	3,29	2,63
Stockholm	2 686	59,27	3,58
Sundbyberg	93	2,05	2,75
Södertälje	176	3,88	2,26
Tyresö	52	1,15	1,33
Täby	83	1,83	1,38
Upplands-Bro	35	0,77	1,68
Upplands Väsby	49	1,08	1,3
Vallentuna	42	0,93	1,66
Vaxholm	23	0,51	2,48
Värmdö	58	1,28	1,86
Österåker	54	1,19	1,57
Stockholms län	4 532	100	2,49

Intressant i detta sammanhang är att försöka identifiera de kommuner som ligger över eller under genomsnittet. I *figur 6* ges en illustration över avvikelser från genomsnittet där genomsnittet för hela länet är lika med 100. Detta innebär att Stockholms kommun med ett värde på 144 har 44 procent mer ideella föreningar än länet i genomsnitt. Utöver Stockholm är det endast Solna och Sundbybergs kommuner som har fler föreningar än genomsnittet. Kommunerna Salem och Nykvarn däremot når båda endast ett värde på 35 vilket innebär att de har 65 procent färre ideella föreningar än länet i genomsnitt. Vaxholms kommun tangerar genomsnittet i antalet ideella föreningar.

**Figur 6: Avvikelse från genomsnittet (län),
Antal arbetsställen ideella föreningar/1 000 invånare.**

3.3 Ekonomiska föreningar

3.3.1 Antal arbetsställen

I Stockholms län finns det 1 202 registrerade ekonomiska föreningar med 1 268 arbetsställen som bedriver någon form av näringsverksamhet (2006-11). Med ekonomiska föreningar åsyftas oftast olika typer av kooperativa föreningar:

- Konsumentkooperativa föreningar, t ex konsumentföreningen KF,
- Producentkooperativa föreningar, t ex ICA,
- Arbetskooperativ, t ex medarbetarägda vårdcentraler.

Vi en närmare anblick på de tre typerna av kooperativa föreningar blir det tydligt att de skiljer sig åt. ICA till exempel organiseras inte som ekonomisk förening utan som aktiebolag även om den kan kallas kooperativ förening. Man kan säga att en ekonomisk förening per definition är en Kooperation, men alla kooperativa föreningar är inte organiserade som ekonomiska föreningar. Av olika skäl kan det också vara förmånligt att registrera en Kooperation som ideell förening (Westlund, 2001). Denna studie tar endast hänsyn till de ekonomiska föreningar som existerar i Stockholms län, vilket innebär att studien inte fångar upp alla kooperativa föreningar.

Man kan även skilja mellan etablerad Kooperation, eller ekonomiska föreningar och nykooperativa organisationer. I Westlund (2001) definieras de nykooperativa föreningarna som de som startades efter år 1980. Denna studie har utgått från att de som inte tillhör den etablerade Kooperationen är nykooperativa. De flesta etablerade föreningar i studiens datamaterial bildades före 1980 och har genomgått stora förändringarna under åren. Många bildades till förmån för sina medlemmar, men har utvecklats till stora aktörer på den kommersiella marknaden och konkurrerar nu med andra företag under andra villkor. För att kunna överleva på en konkurrentutsatt marknad har de kommersiella målen blivit allt viktigare, medan vikten av medlems- och samhällsnyttan tenderat att minska. Detta har resulterat i att flera föreningar omvandlats till aktiebolag. Kända exempel på detta är Förenings- och Sparbankerna som nu har lämnat den sociala ekonomin även utifrån ett formellt perspektiv.

Gränsen mellan vilka föreningar som är etablerade eller nykooperativa är ibland svår att dra. Det är till exempel svårt att bestämma om ”Milko ekonomiska förening” som bildades först 2001 tillhör kategorin etablerad eller nykooperativ. Med hänsyn till enbart startdatumet tillhör Milko inte den etablerade Kooperationen, men tar man däremot hänsyn till föreningens kommersialiseringsgrad så borde den hamna i kategorin etablerad förening. Enligt Westlund (2001) finns följande elva etablerade föreningar i Stockholms län (inom parentes finns antalet arbetsställen):

- SBC ekonomisk förening (1) (paraplyorganisation är ”Sveriges Bostadsrättsföreningarnas Centralorganisation”)
- Riksbyggen ekonomisk förening (2 företag med 6 arbetsställen)
- OK ekonomisk förening (1)
- Föreningen Lantbrukarnas riksförbund (1) (paraplyorganisation)
- Lantmännen ekonomisk förening (5)
- Kooperativa förbundet (KF), ekonomisk förening (1) (paraplyorganisation)

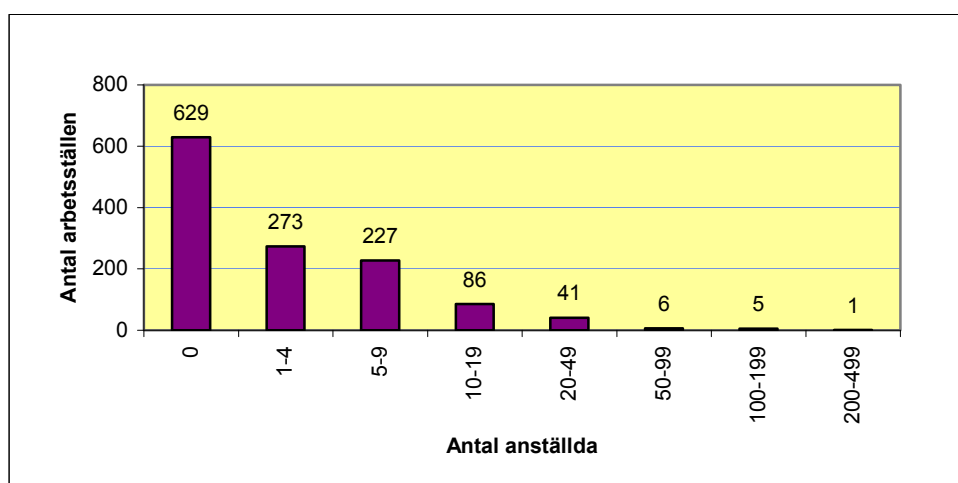
- Konsumentföreningen Stockholm med omnejd ek. förening (1)
- Konsumentförening Norrort ekonomisk förening (1)
- Färingsö konsumentförening ekonomisk förening (3)
- HSB (9 juridiska enheter, dvs företag med 23 arbetsställen)
- Fonus, ekonomisk förening (27)

Följande avsnitt kommer att särskilt belysa förhållandena hos de ekonomiska föreningarna, de etablerade kooperationerna samt de nykooperativa föreningarna.

3.3.2 Antal anställda

De 1 268 arbetsställen som organiseras som ekonomiska föreningar i Stockholms län sysselsätter totalt 13 741 personer (2006-11). Nästan 50 procent av dessa föreningar har inga anställda och cirka 22 procent har mellan en och fyra anställda. Ytterligare 18 procent har mellan fem och nio anställda¹² (se figur 7).

Figur 7: Antal anställda hos alla ekonomiska föreningar.

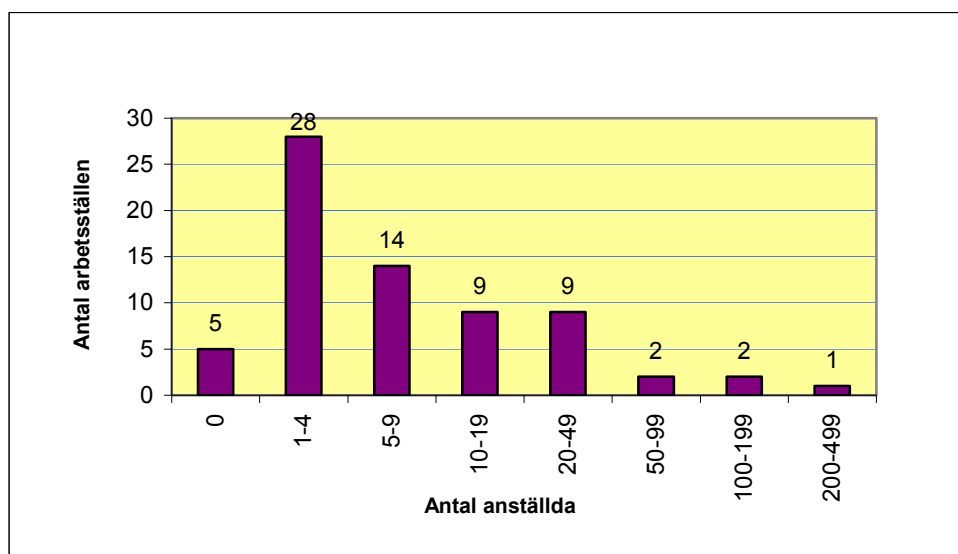

En närmare studie av de 20 etablerade kooperativa föreningarna visar att de relativt sett har fler anställda¹³. 28 arbetsställen, det vill säga 40 procent av alla etablerade föreningars arbetsställen, har mellan en och fyra anställda. Bara cirka sju procent av alla arbetsställen har inga anställda alls. Till dessa räknas ”Riksbyggen Bospar ekonomisk förening” och tre arbetsställen av HSB samt ”Föreningen lantbrukarnas riksförbund”. Bland de etablerade som har många anställda finns HSB och Riksbyggen. I storleksklass sju med 100-199 anställda finns två arbetsställen av HSB och i storleksklass åtta med 200-499 anställda finns ”Riksbyggen ekonomisk förening” (se figur 8).

¹² En tabell av alla ekonomiska föreningarnas antal anställda finns i BILAGA B.

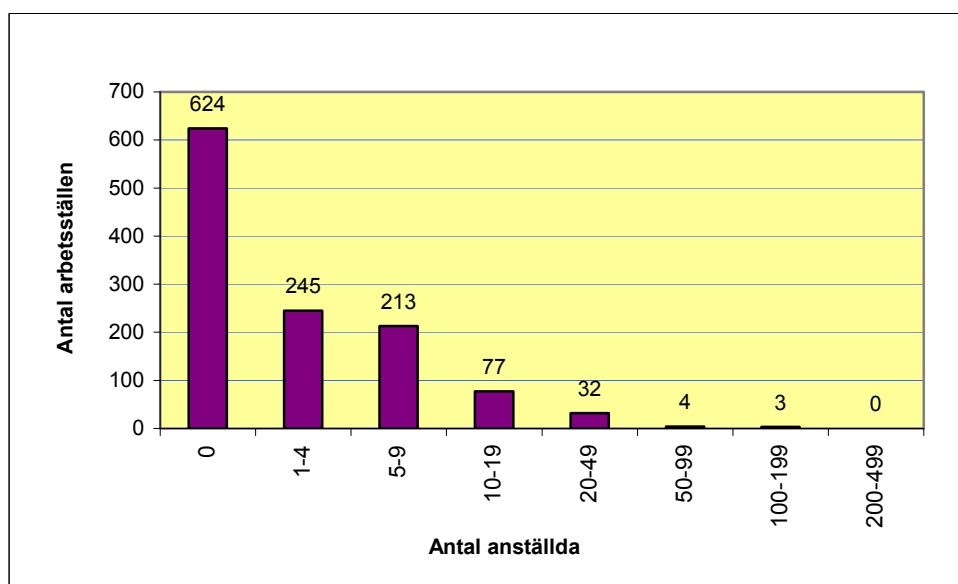
¹³ En tabell av de etablerade kooperationernas antal anställda finns i BILAGA B.

Figur 8: Antal anställda hos de etablerade kooperativa föreningarna.

De 1 198 arbetsställen inom de nykooperativa föreningarna utgör den största andelen av alla ekonomiska föreningar, men över hälften av dessa, 52 procent, sysselsätter ingen avlönad person¹⁴. Bland de få större i klass 50-99 anställda och 100-199 anställda hittar vi föreningar som ”Mälaröarnas Montessori ek. förening”, ”Bambi ek. förening”, ”Bildkonst upphovsrätt i Sverige ek. förening, (BUS)” samt ”Swedish Meats ek. förening” (se figur 9).

Figur 9: Antal anställda hos de nykooperativa, ekonomiska föreningarna.

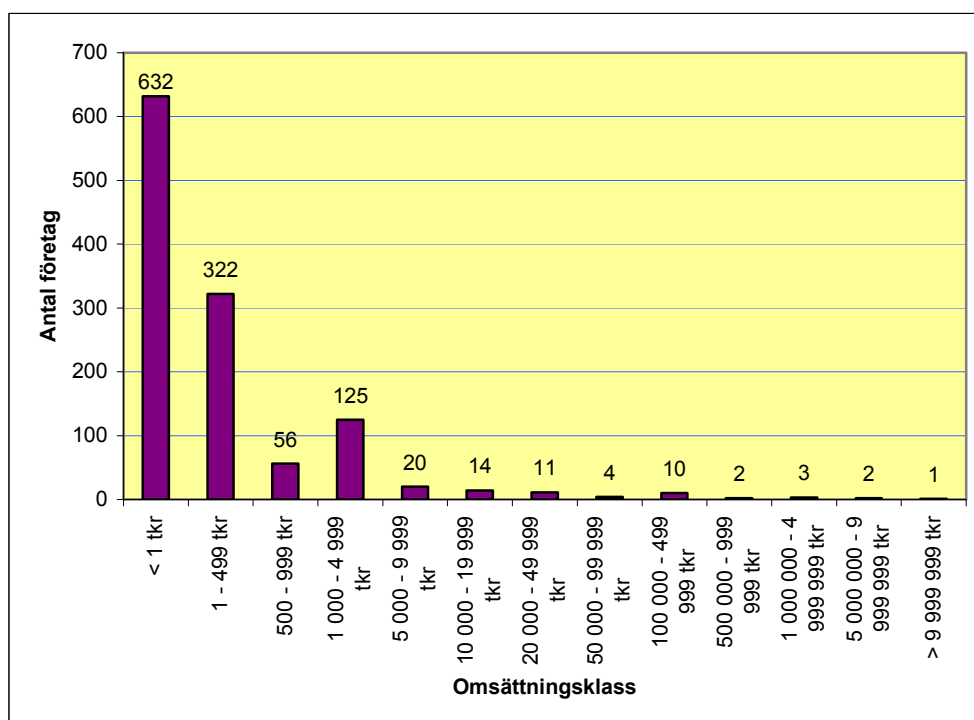

¹⁴ En tabell av de nykooperativa föreningarnas antal anställda finns i BILAGA B.

3.3.3 Omsättning

Totalt omsätter de ekonomiska föreningarna i Stockholms län 46,7 miljarder kronor (år 2005). Totalt sett har 96 procent av alla ekonomiska föreningar en omsättning på mindre än 10 miljoner kronor¹⁵ (se figur 10).

Figur 10: Omsättning för alla ekonomiska föreningar.

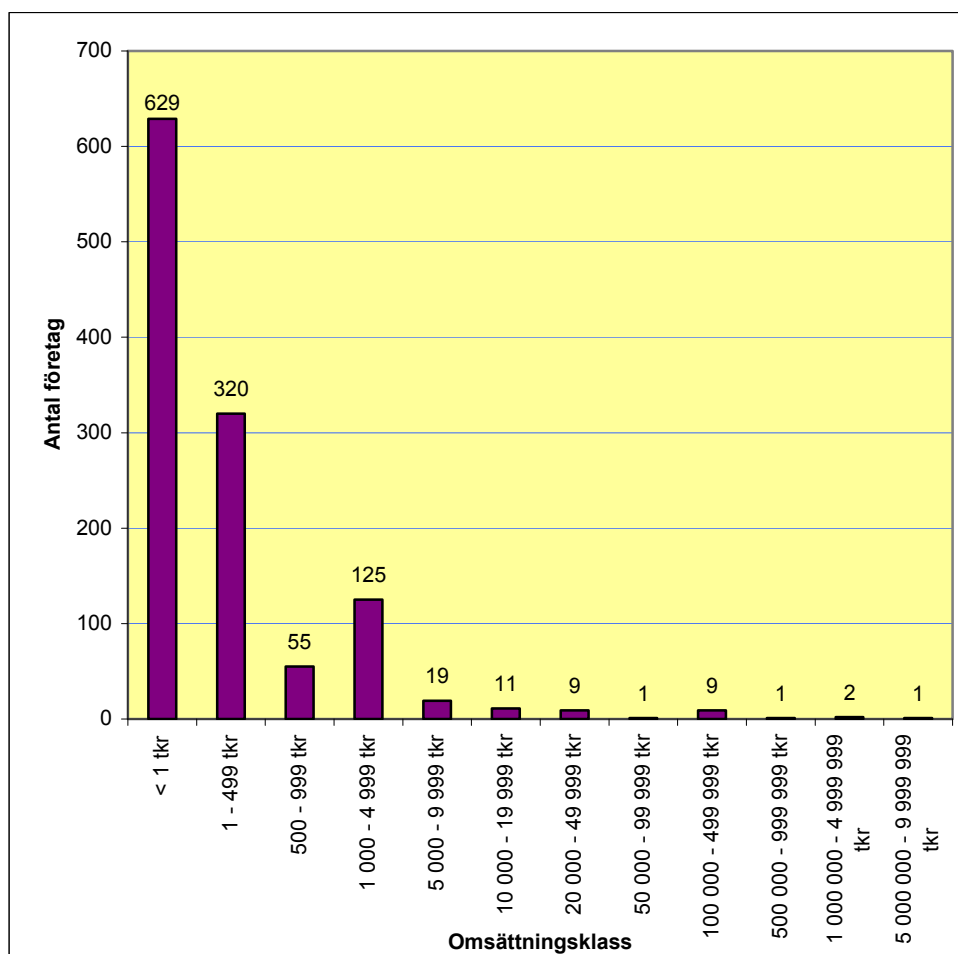

Ser man till de 1 182 nykooperativa föreningarna¹⁶ så hamnar 97 procent av dem i en av de fem första omsättningsklasserna med mindre än 10 miljoner kronor i omsättning per år. De nykooperativa föreningar som omsätter mer är till exempel ”Törngårdens autismcenter ekonomisk förening” som hamnar i omsättningsklass sju (20 000 tkr - 49 999 tkr). I klass nio finns bland andra två arbetsställen av ”VMF qbera ekonomisk förening”, ”Taxi trafikförening U.P.A.” och ”Bonus Presskopia, ekonomisk förening”. Utöver detta finns ”Swedish Meats ekonomisk förening” följt av ”Milko ekonomisk förening” och ”Husbyggnadsvaror HBV förening UPA” i klass elva (se figur 11).

¹⁵ En tabell av alla ekonomiska föreningarnas omsättning finns i BILAGA B.

¹⁶ En tabell av de nykooperativa föreningarnas omsättning finns i BILAGA B.

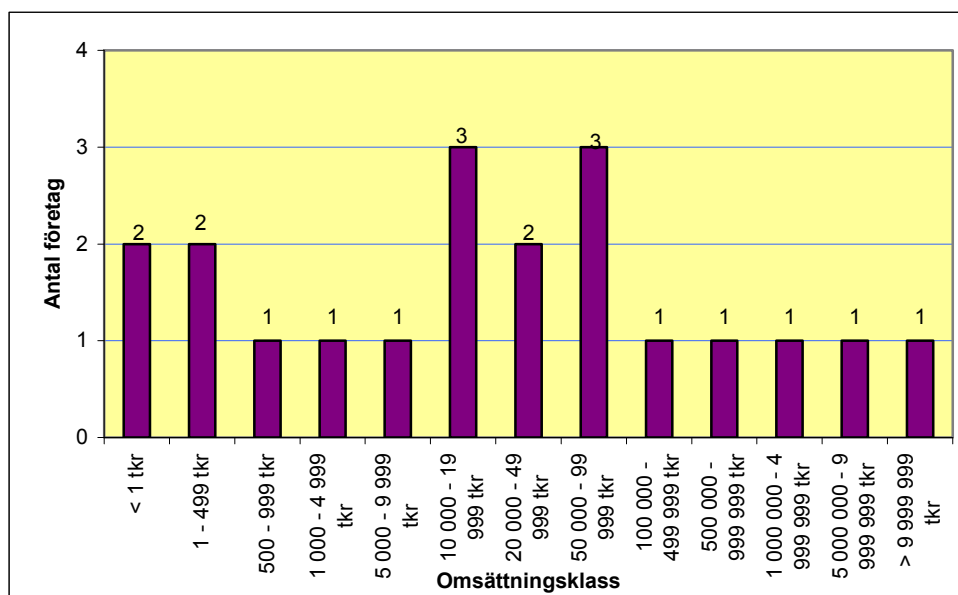
Figur 11: Omsättning för de nykooperativa ekonomiska föreningarna.

Fördelningen bland de 20 etablerade kooperativa föreningarna¹⁷ ser däremot helt annorlunda ut. Bara 35 procent av dem finns i de första fem klasserna och de flesta av föreningarna som har en större omsättning har etablerat sig på marknaden. Troligtvis är deras verksamheter präglade av kommersiella syften. I de tre största klasserna elva, tolv och tretton med 1 miljard kronor upp till mer än 9 miljarder kronor finns ”Riksbyggen ekonomisk förening” med fem arbetsställen i klass elva, ”Lantmännen ekonomisk förening” med fem arbetsställen i klass tolv och ”Kooperativa förbundet (KF)” ensam i klass tretton. Klass tio består av Fonus med 27 arbetsställen och klass nio av ”HSB Stockholm ekonomisk förening” (se figur 12).

¹⁷ En tabell på de etablerade kooperationsernas omsättning finns i BILAGA B.

Figur 12: Omsättning av de etablerade kooperativa föreningarna.

3.3.4 Verksamhetsinriktning

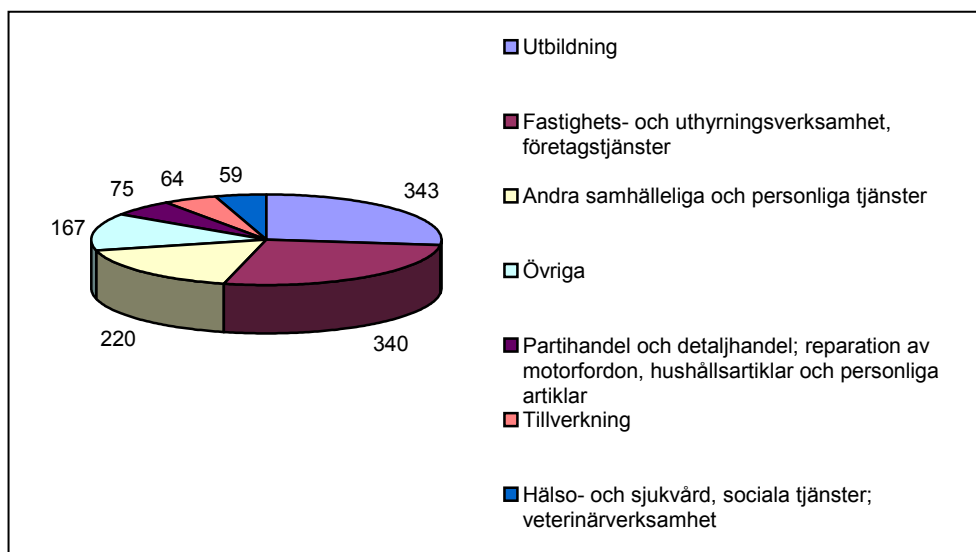
Flertalet av de ekonomiska föreningar som bedriver verksamhet i Stockholms län har deklarerat att de bedriver verksamhet inom ”Utbildning” (27 procent), ”Fastighets- och uthyrningsverksamhet samt företagstjänster” (27 procent) eller ”Andra samhällsliga och personliga tjänster” (17 procent)¹⁸. Intressant i detta sammanhang blir således att försöka förstå innehållet i dessa verksamhetsområden (se figur 13).

294 av de 343 arbetsställen som arbetar med utbildning bedriver förskoleverksamhet och 19 av dessa bedriver grundskoleutbildning och/eller förskoleklass. Av de 340 arbetsställen som bedriver verksamhet inom ”Fastighets- och uthyrningsverksamhet samt företagstjänster” återfinns 120 arbetsställen som hyr ut och förvaltar fastigheter och 68 av dem arbetar med ”Konsultverksamhet avseende företagsorganisation och information med mera.”. Vid en närmare belysning av ”Andra samhällsliga och personliga tjänster” är 106 arbetsställen verksamma inom intressebevakningsområdet, 36 som branschorganisationer, 70 i andra intresseorganisationer, 46 bedriver ”Konstnärlig, litterär eller artistisk verksamhet” och 26 av dem ”Begravningsverksamhet”¹⁹.

¹⁸ En tabell av alla ekonomiska föreningarnas huvudverksamhet finns i BILAGA B.

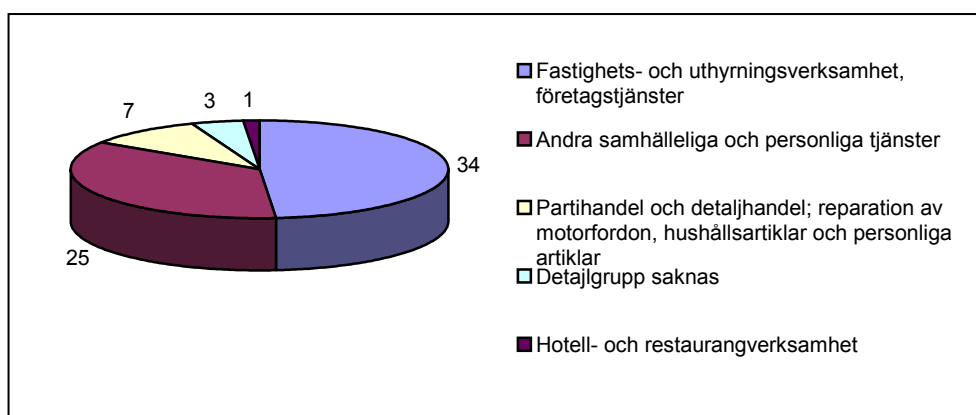
¹⁹ En tabell med ”Övriga” verksamhetsområden finns i BILAGA B.

Figur 13: Huvudverksamhet för alla ekonomiska föreningar: antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Bland de etablerade kooperativa föreningarna är det "Begravningsverksamheten" som dominerar klassen "Andra samhällliga och personliga tjänster". I denna klass finns Fonus med 24 av totalt 25 arbetsställen. I klassen "Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster" bedriver 23 av 34 arbetsställen verksamhet inom "Förvaltning i rikskooperativ regi", exempelvis hittar vi HSB's med 19 arbetsställen samt Riksbyggens med sex arbetsställen²⁰ (se figur 14).

Figur 14: Huvudverksamhet för de etablerade kooperativa föreningarna: antal arbetsställen per verksamhetsområde²¹.

²⁰ Tabell med etablerade kooperativa föreningarnas huvudverksamhet finns i BILAGA B.

²¹ Detaljgrupp saknas = ej angivet verksamhetsinriktning.

3.3.5 Geografisk lokalisering

Det är även av intresse att studera var de ekonomiska föreningarna och deras arbetsställen är lokaliserade i länet. Syftet är att se om det finns skillnader mellan kommunerna och eventuellt svara på frågan om varför det förhåller sig på det viset. För att svara på detta kommer studien att först och främst att titta på det absoluta antalet arbetsställen per kommun, sedan den relativa andelen och därefter antal arbetsställen per 1 000 invånare. I *tabell 2* finns samtliga ekonomiska föreningar samt de etablerade kooperativa föreningarna²².

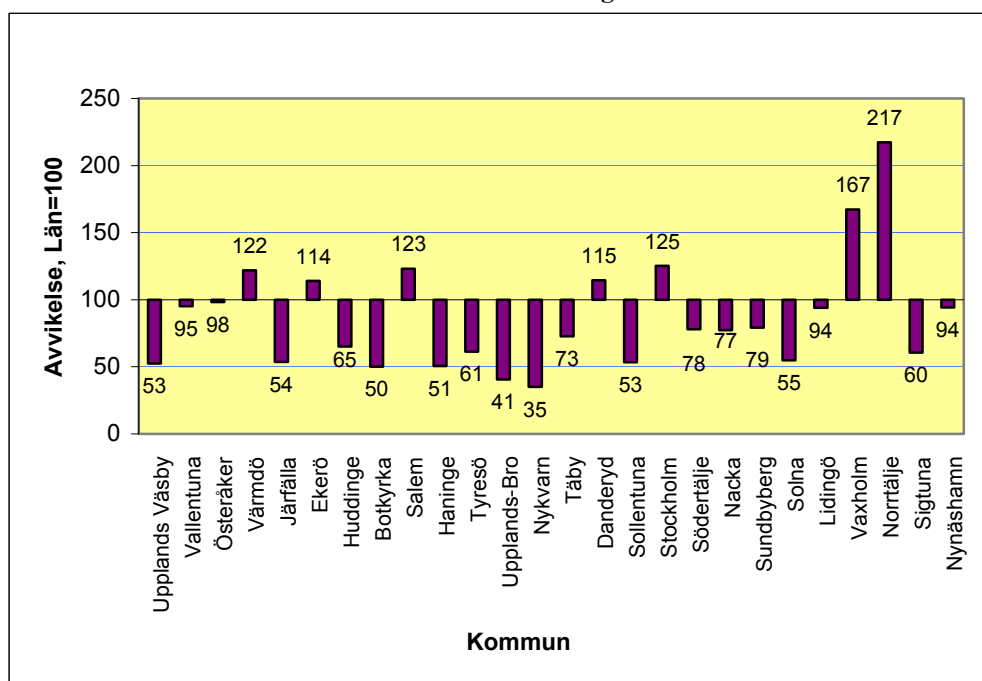
Tabell 2: Antal arbetsställen av alla ek. föreningar och de etablerade kooperativa föreningarna per kommun absolut och relativt samt antal arbetsställen/1000 invånare.

Kommun	Antal Arbetsst alla ek.för.	Andel av alla ek. för. (%)	Alla ek.för.: Antal Arbetsst./ 1000 Invånare	Antal Arbets st. etabl. ko.för.	Andel av alla etabl. ek. för.(%)	Etabl. ko. för.: Antal Arbetsst. /1000 Invånare
Botkyrka	26	2,05	0,3557	2	2,86	0,0274
Danderyd	24	1,89	0,8116	0	0	0
Ekerö	18	1,42	0,8084	3	4,29	0,1347
Haninge	25	1,97	0,359	4	5,71	0,0574
Huddinge	39	3,08	0,4613	2	2,86	0,0237
Järfälla	23	1,81	0,3803	2	2,86	0,0331
Lidingö	27	2,13	0,6653	1	1,43	0,0246
Nacka	41	3,23	0,5469	2	2,86	0,0267
Norrtälje	81	6,39	1,5396	3	4,29	0,057
Nykvarn	2	0,16	0,2484	0	0	0
Nynäshamn	16	1,26	0,6676	2	2,86	0,0835
Salem	12	0,95	0,8717	0	0	0
Sigtuna	15	1,18	0,4286	1	1,43	0,0286
Sollentuna	22	1,74	0,379	1	1,43	0,0172
Solna	22	1,74	0,3887	1	1,43	0,0177
Stockholm	666	52,52	0,8876	32	45,71	0,0426
Sundbyberg	19	1,5	0,561	1	1,43	0,0295
Södertälje	43	3,39	0,5521	5	7,14	0,0642
Tyresö	17	1,34	0,4351	1	1,43	0,0256
Täby	31	2,44	0,515	3	4,29	0,0498
Upplands-Bro	6	0,47	0,2874	1	1,43	0,0479
Upplands Väsby	14	1,1	0,3726	2	2,86	0,0532
Vallentuna	17	1,34	0,6739	0	0	0
Vaxholm	11	0,87	1,1846	0	0	0
Värmdö	27	2,13	0,8637	0	0	0
Österåker	24	1,89	0,6971	1	1,43	0,029
Stockholms län	1268	100	0,7086	70	100	0,0391

²² En tabell som visar var de nykooperativa föreningarna finns i länet finns i BILAGA B.

Återigen är det Stockholms kommun som sticker ut med 666 arbetsställen, det vill säga 53 procent av alla ekonomiska föreningar i länet. På andra plats hamnar Norrtälje kommun med 81 arbetsställen eller sex procent av alla ekonomiska föreningar i länet. Nacka, Huddinge och Täby har vardera över 30 arbetsställen per kommun. En jämförelse av antal arbetsställen per 1 000 invånare och kommun ger ett genomsnitt på 0,71 arbetsställen per 1 000 invånare i Stockholms län. Genom att jämföra dessa relativa tal framkommer en annan bild där Stockholms kommun överträffas av Norrtälje kommun med 1,54 arbetsställen per 1 000 invånare och Vaxholm med 1,18 arbetsställen per 1 000 invånare. Över genomsnittet ligger också Salem, Värmdö, Danderyd och Ekerö (se figur 15).

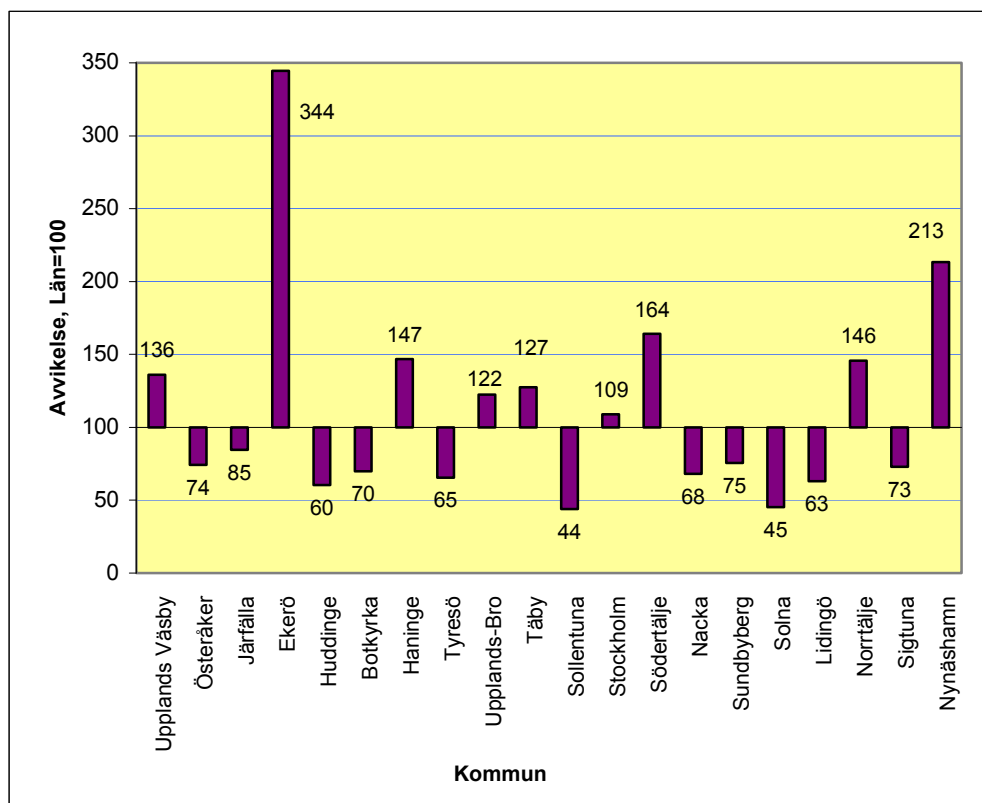
**Figur 15: Avvikelse från genomsnittet (län),
antal arbetsställen ekonomiska föreningar/1 000 invånare.**

Ser man endast till de etablerade kooperativa föreningarna blir bilden annorlunda. Av de 70 arbetsställen som finns i Stockholms län är de flesta lokaliserade i Stockholms kommun följt av Södertälje och Haninge. I Vallentuna, Värmdö, Salem, Nykvarn, Danderyd och Vaxholm finns däremot inga arbetsställen av etablerade kooperativa föreningar. Betraktar man istället antalet arbetsställen per 1 000 invånare och kommun ligger Ekerö i topp med 0,13 arbetsställen följt av Nynäshamn, Södertälje och Haninge. I figur 16 synliggörs vilka kommuner som ligger över genomsnittet och vilka som har låga värden²³.

²³ I BILAGA B finns även ett diagram som visar avvikelser från genomsnittet av antal arbetsställen per 1 000 invånare av de nykooperativa föreningarna.

**Figur 16: Avvikelse från genomsnittet (län),
antal arbetsställen etablerade kooperativa föreningar/1 000 invånare.**

3.4 Samfälligheter

3.4.1 Antal arbetsställen

I Stockholms län finns det 444 samfälligheter inom den sociala ekonomin, som i sin tur har 468 arbetsställen (2006-11). De är organiserade verksamheter som bedriver näringsverksamhet fristående från den offentliga sektorn. Utöver detta fokuserar de på samhälls- och medlemsnytta. Enligt Riksskatteverket definieras samfälligheter enligt följande:

”En samfällighet består av mark, anläggning, rättighet m.m. som tillhör flera fastigheter gemensamt. Samfälligheter ägs av de fastigheter som har del i samfälligheten. Andelsstorleken bestäms i normalfallet i samband med att samfälligheten bildas. Andelen utgör en integrerad del av delägarfastigheten och som följer med fastigheten vid försäljning eller annan ägarövertärelse.”

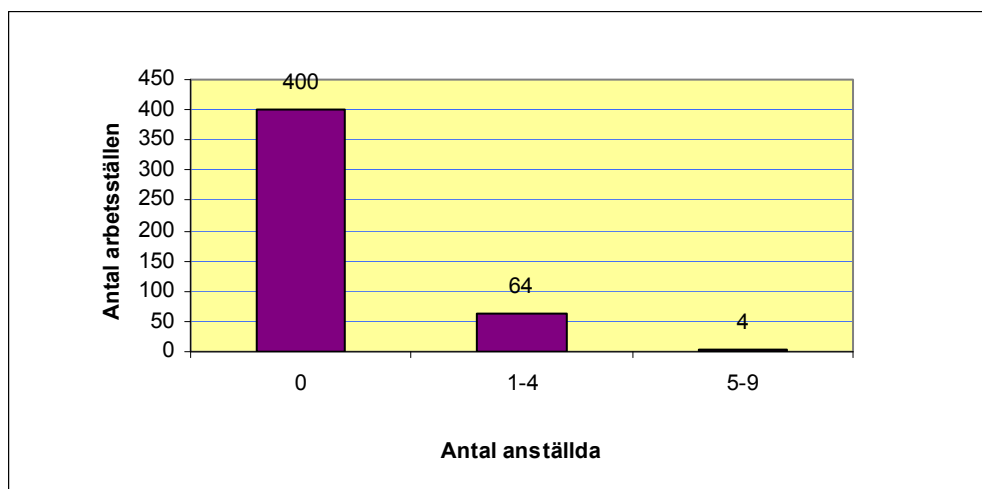
Det finns dessutom olika typer av samfälligheter, såsom:

- *marksamfälligheter som består av mark/vatten och som ägs gemensamt av ett antal fastigheter,*
- *anläggningssamfälligheter som består av objekt eller gemensamhetsanläggning och som ägs gemensamt av ett antal fastigheter,*
- *samt övriga samfälligheter som huvudsakligen består av rättigheter och som tillhör flera fastigheter.*

3.4.2 Anställda

Samfälligheterna i Stockholms län har tillsammans 131 anställda på 486 arbetsställen (2006-11). Den övervägande delen, 400 arbetsställen, med andra ord 85 procent har inga anställda alls²⁴. De resterande samfälligheterna sysselsätter en eller ett fåtal personer: 13,7 procent har mellan en och fyra anställda och 0,85 procent har mellan fem och nio anställda (se figur 17).

Figur 17: Samfälligheternas anställda i antal arbetsställen per klass.

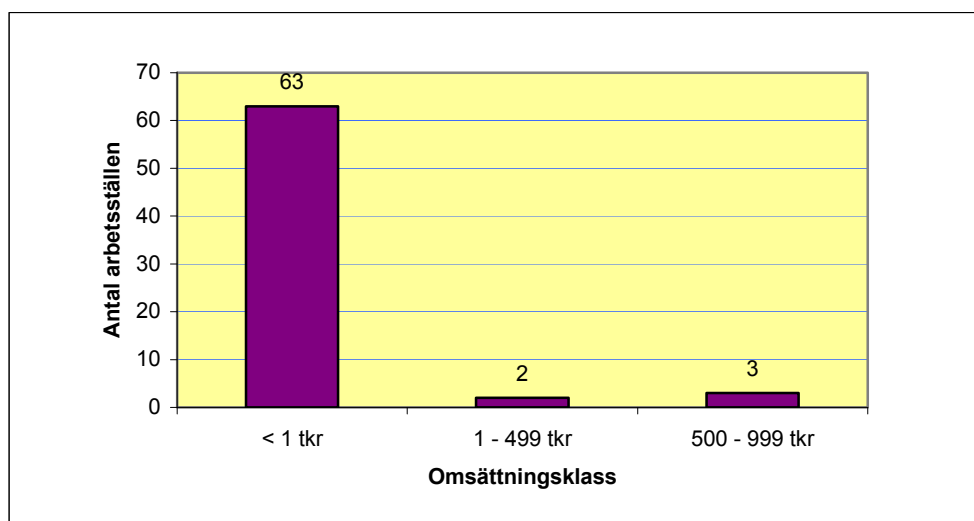
3.4.3 Omsättning

Tillsammans omsätter samtliga samfälligheter i Stockholms län 47,8 miljoner kronor (år 2005). Bland de 68 samfälligheter som har minst en anställd har 93 procent en omsättning på mindre än 1 000 kronor²⁵. Endast fem samfälligheter omsätter mer (se figur 18).

²⁴ En tabell av samfälligheternas antal anställda finns i BILAGA C.

²⁵ Det finns en tabell av de samfälligheternas omsättning som har anställda i BILAGA C.

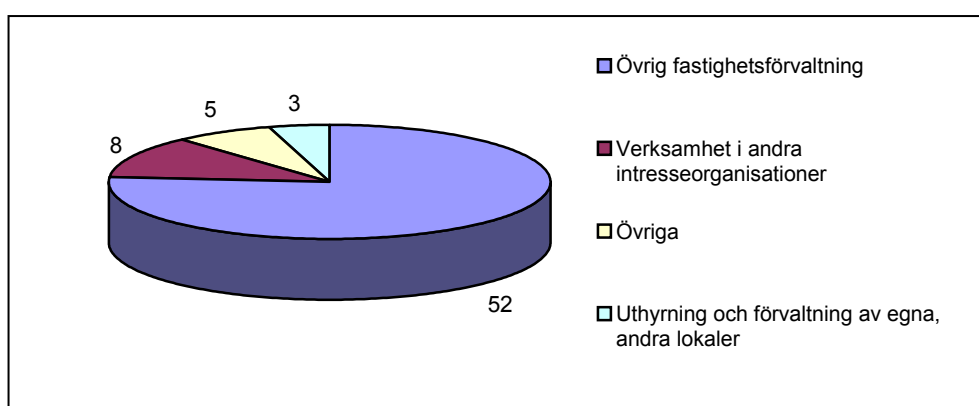
Figur 18: Omsättning för samfälligheter med anställda.

3.4.4 Verksamhetsinriktning

Av de samfälligheter som har anställda så har de flesta, 76 procent, angivit att deras huvudverksamhet är att bedriva fastighetsförvaltning. Åtta arbetsställen, 12 procent, har angivit sin huvudverksamhet som ”andra intresseorganisationer” och fyra procent som ”uthyrning och förvaltning av lokaler”²⁶. Inom verksamhetsområdet ”övriga” samfälligheter finns verksamhet så som ”produktion av skog samt leveransvirke”, ”övrig specialiserad butikshandel med livsmedel”, ”färjetrafik över hav eller i kustjöfart” samt ”sjöfart på inre vattenvägar” (se *figur 19*).

Figur 19: Verksamhetsinriktning för samfälligheter med anställda: antal arbetsställen.

²⁶ En tabell vad samfälligheter med anställda har för verksamhet finns i BILAGA C. Där finns också en förteckning över verksamhetsinriktningen ”Övriga”.

3.4.5 Geografisk lokalisering

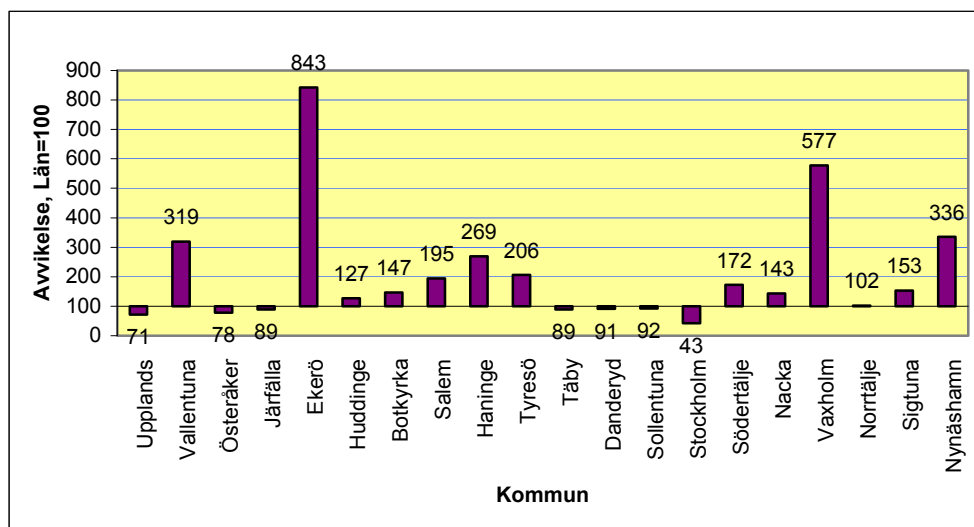
Ser man till var samfälligheterna är lokaliserade i länet så är flertalet, 12 arbetsställen, belägna i Stockholms kommun. Därefter följer Haninge och Ekerö med vardera sju arbetsställen. Värmdö, Upplands-Bro, Nykvarn, Sundbyberg, Solna och Lidingö har däremot inga samfälligheter med anställda. Vid en jämförelse utifrån antalet arbetsställen per 1 000 invånare hamnar Ekerö främst med 0,31 arbetsställen per 1 000 invånare och därefter kommer Vaxholm med 0,22 arbetsställen. Nynäshamn och Vallentuna har lite mer än 0,10 arbetsställen på 1 000 invånare. Stockholms kommun ligger under genomsnittet och har således relativt få samfälligheter (se *tabell 3*).

Tabell 3: Antal arbetsställen av samfälligheter med anställda per kommun absolut och relativt samt antal arbetsställen/1 000 invånare.

Kommun	Antal Arbetsställen	Andel av alla samfälligheter med anställda (%)	Antal Arbetsställen/1000 Invånare
Botkyrka	4	5,88	0,05
Danderyd	1	1,47	0,03
Ekerö	7	10,29	0,31
Haninge	7	10,29	0,1
Huddinge	4	5,88	0,05
Järfälla	2	2,94	0,03
Nacka	4	5,88	0,05
Norrtälje	2	2,94	0,04
Nynäshamn	3	4,41	0,13
Salem	1	1,47	0,07
Sigtuna	2	2,94	0,06
Sollentuna	2	2,94	0,03
Stockholm	12	17,65	0,02
Södertälje	5	7,35	0,06
Tyresö	3	4,41	0,08
Täby	2	2,94	0,03
Upplands Väsby	1	1,47	0,03
Vallentuna	3	4,41	0,12
Vaxholm	2	2,94	0,22
Österåker	1	1,47	0,03
Stockholms län	68	100	0,04

Figur 20 visar att samfälligheter med anställda inte endast finns i kommuner som är präglade av landsbygd. Upplands Väsby till exempel ligger under länets genomsnitt medan Vallentuna ligger över genomsnittet. Ovanstående siffror är dock enbart baserade på de samfälligheter som har anställda. Det är således mycket möjligt att resultatet kan bli annorlunda om samtliga samfälligheter i länet analyseras.

**Figur 20: Avvikelse från genomsnittet (län),
antal arbetsställen samfälligheter med anställda/1 000 invånare.**

3.5 Registrerade trossamfund

3.5.1 Antal arbetsställen

Denna studie tar endast hänsyn till de registrerade trossamfund som bedriver näringsverksamhet, och i Stockholms län finns det 107 registrerade trossamfund med 397 arbetsställen som bedriver näringsverksamhet (2006-11). I den senaste förordningen (SFS: 1999:974) som trädde i kraft den 1 januari 2000 finns en officiell definition på trossamfund:

”Med trossamfund avses en sammanslutning för religiös verksamhet där det ingår att anordna gudstjänst, eller en grupp av samverkande församlingar eller trossamfund, församling: en sammanslutning som bedriver lokal religiös verksamhet, i vilken det ingår att anordna gudstjänst.”

Registrerade trossamfund har möjlighet att söka statsbidrag enligt lagen (1999:932) om stöd till trossamfund. Detta begränsas dock av definitionen preciserad ”gudstjänst” som är en viktig del i trossamfundens verksamhet. Detta har resulterat i att bara kristna trossamfund, Judiska Centralrådet, Islamiska samarbetsrådet och Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd får registrera sig som trossamfund samt erhålla statsbidrag²⁷. Andra trossamfund och livssynsorganisationer organiseras som ideella föreningar. Denna studie tar endast hänsyn till registrerade trossamfund och återspeglar således inte all religiös och kulturell mångfald i Stockholms län.

²⁷ En lista på registrerade trossamfund som har rätt till statsbidrag finns i BILAGA D.

De registrerade trossamfund i Stockholms län som har flest arbetsställen är Svenska kyrkan, Frälsningsarmén, Katolska kyrkan, Judiska församlingen samt Svenska baptistsamfundet:

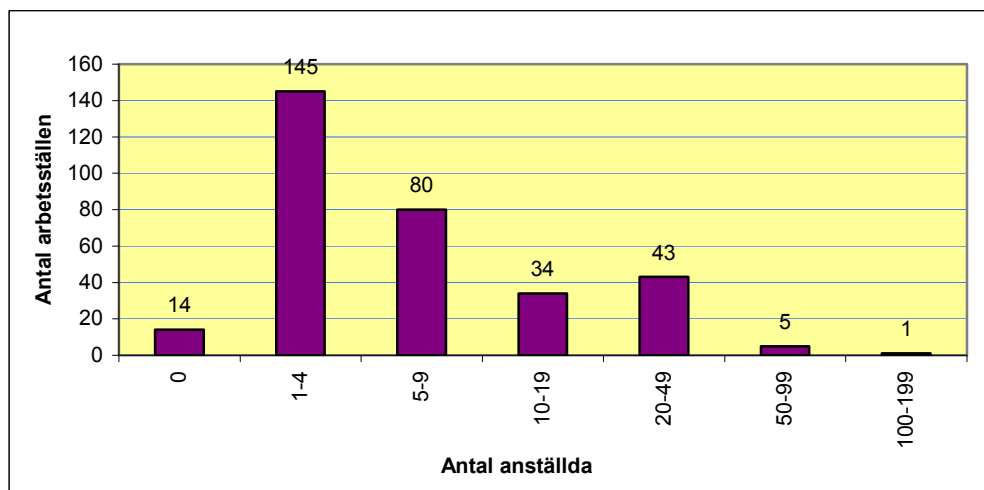
- Svenska kyrkan: 322 arbetsställen
- Frälsningsarmén: 42 arbetsställen
- Katolska kyrkan: 15 arbetsställen
- Judiska församlingen: 5 arbetsställen
- Svenska baptistsamfundet: 3 arbetsställen

Tillsammans utgör Svenska kyrkan, Frälsningsarmén och Katolska kyrkan 387 arbetsställen, 97 procent, av samtliga 397 arbetsställen i Stockholms län. Svenska kyrkan är det trossamfund som har flest antal anställda i Stockholm län och ser man totalt till hela riket så har Svenska kyrkan:

- ca 25 000 anställda
- ca 7 miljoner medlemmar
- ca 20 miljoner deltagare i olika slags gudstjänster
- ca 55 000 förtroendevalda
- ca 25 000 anställda
- flera tusen frivilliga

Bland de totalt 25 000 som är anställda hos Svenska kyrkan (riket) återfinns många av dem i Stockholms län där nästan alla arbetsställen har en eller fler anställda (se figur 21).

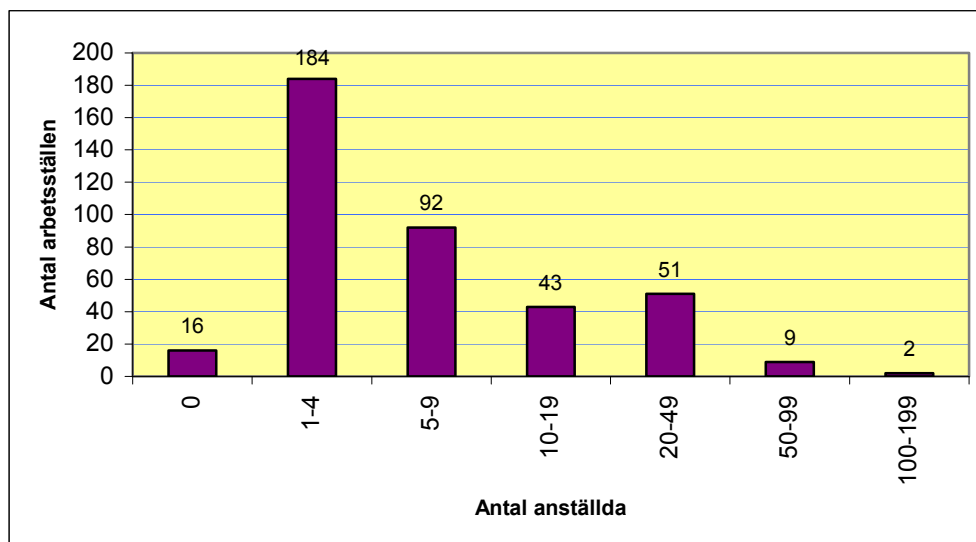
Figur 21: Antal anställda hos Svenska kyrkan i Stockholms län.

3.5.2 Anställda

De 107 registrerade trossamfund i Stockholms län sysselsätter 4 763 personer på 397 arbetsställen. Utmärkande för de 107 trossamfunden är att de flesta arbetsställen har en eller flera anställda och att det endast är 16 arbetsställen av 397, det vill säga 4 procent, som inte har några anställda. De flesta arbetsställen, 46 procent, har mellan en och fyra anställda och 24 procent har mellan fem och nio anställda. De två enskilt största arbetsställena med mellan 100 och 199 anställda är ”Svenska missionskyrkan” och ”Södertälje kyrkliga samfällighet” i egenskap av centrala förvaltningsplatser (se figur 22).

Figur 22: Antal anställda hos registrerade trossamfund.

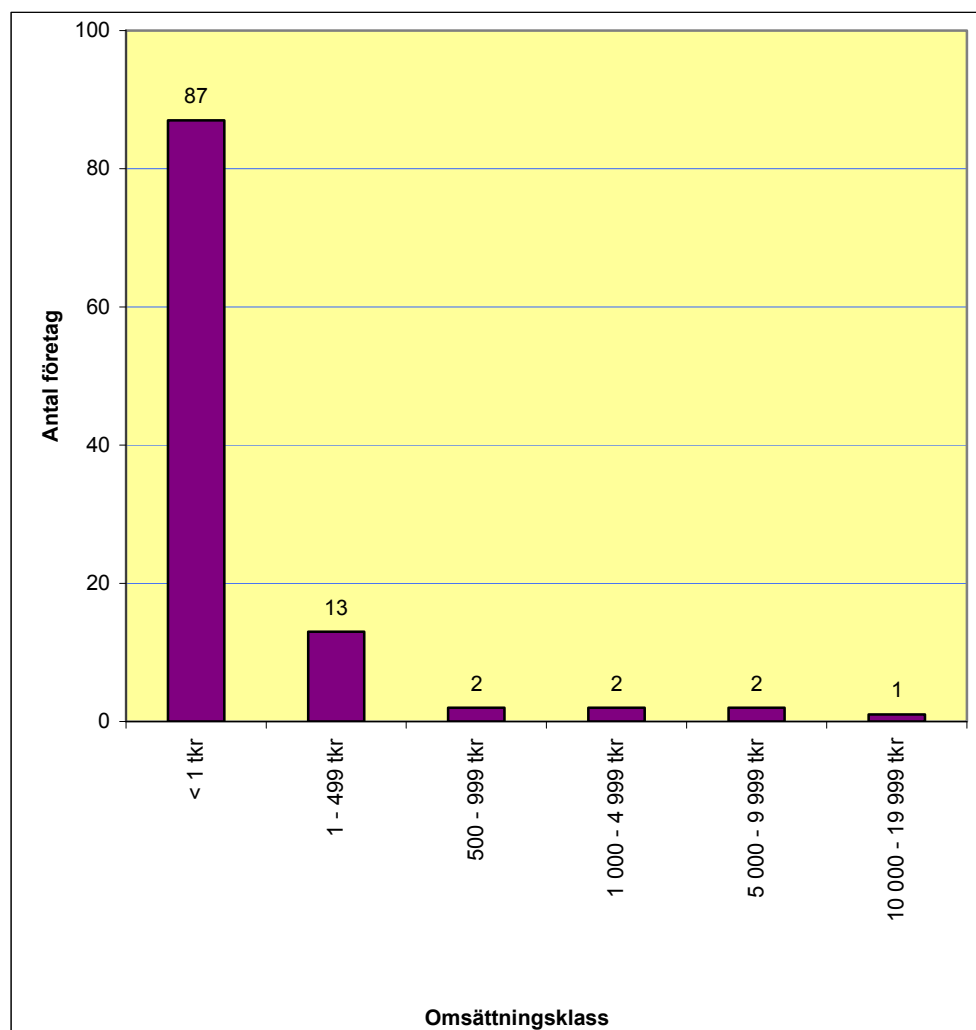

3.5.3 Omsättning

Totalt omsätter trossamfunden i Stockholms län 35,1 miljoner kronor (år 2005). Delar man upp omsättningen i olika omsättningsklasser så ser man att fördelningen inte nämnvärt skiljer sig åt jämfört med andra juridiska former. De flesta företag, 81 procent, har en omsättningssumma på mindre än 1 000 kronor. I omsättningsklass tre hamnar ”Brännkyrka församling” och ”Spånga församling” och i den näst största omsättningsklassen finns ”Oscars församling” och ”Svenska missionskyrkan”. ”Stockholms domkyrkaförsamling” och ”Stockholms stift” säljer varor och tjänster för 5 000 tkr - 9 999 tkr. Mest omsätter ”Frälsningsarmén” med en omsättning på mellan 10 000 tkr -19 999 tkr²⁸ (se figur 23).

²⁸ En tabell med de registrerade trossamfundens omsättning finns i BILAGA D.

Figur 23: De registrerade trossamfundens omsättning.

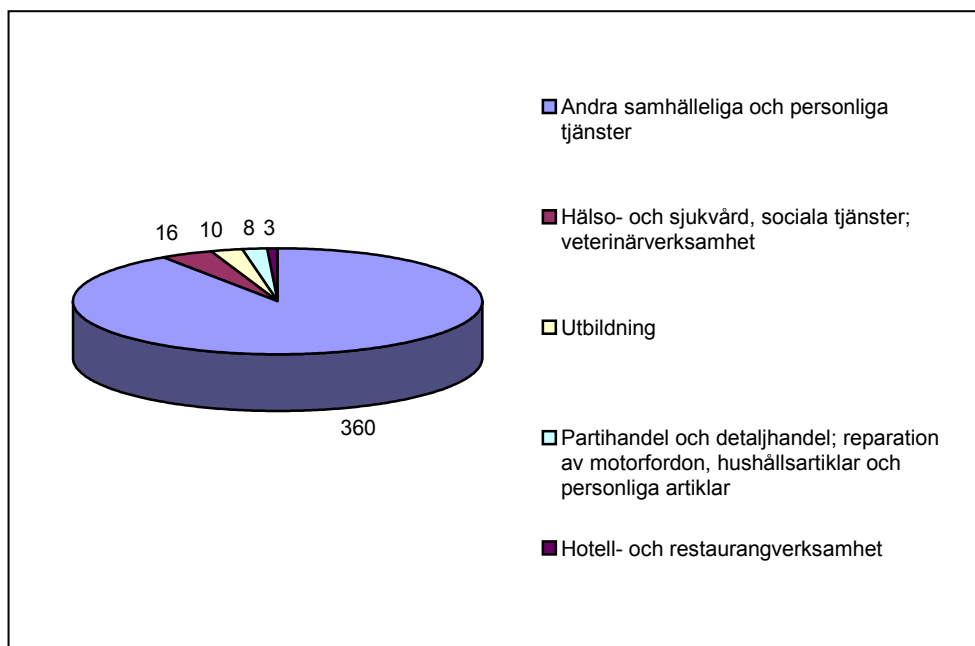

3.5.4 Verksamhetsinriktning

Trossamfunden bedriver verksamhet med fokus på gudstjänster och andra former av själavård, men har traditionellt även verkat inom den sociala sektorn. Som huvudverksamhet anger de flesta trossamfund att de bedriver ”Verksamhet i religiösa samfund”²⁹ som är ett delområde som rymms inom huvudverksamhetsområdet ”Andra samhällliga och personliga tjänster”. 358 eller 90 procent av trossamfunden är verksamma inom detta område. I *figur 24* finns en översikt över de registrerade trossamfundens (arbetsställdas) huvudverksamhet.

²⁹ De registrerade trossamfundens huvudverksamhet finns i två tabeller i BILAGA D.

Figur 24: Huvudverksamhet för registrerade trossamfund: antal arbetsställen³⁰.

Det är även intressant att belysa all verksamhet som bedrivs av trossamfundet och inte bara deras huvudsakliga verksamhet. Exempelvis engagerar sig 31 av Frälsningsarméns arbetsställen, det vill säga 74 procent, inom fler än ett verksamhetsområde, som till exempel butikshandel med övriga begagnade varor. Åtta arbetsställen vid Svenska kyrkan bedriver även andra verksamheter. Betraktar man däremot den relativa andelen av deras arbetsställen så är siffran endast 2,5 procent för Svenska kyrkan i Stockholms län. Två av Judiska församlingens fem arbetsställen jobbar också med något annat än ”Verksamhet i religiösa samfund” och två av de tre av Baptistsamfundets arbetsställen likaså. Både Sjundedags adventistsamfundet och Svenska missionskyrkan är på sina enda arbetsställen i Stockholms län verksamma inom något socialt område³¹.

3.5.5 Geografisk lokalisering

De flesta trossamfund är lokaliserade inom Stockholms kommun, som därmed har 30 procent av alla registrerade trossamfund i länet. På andra plats återfinns Norrtälje med tolv procent av alla arbetsställen och därefter Nacka kommun med fem procent. Mindre än fem arbetsställen per kommun finns endast i Nykvarn, Österåker och Vaxholm (se *tabell 4*).

³⁰ 358 arbetsställen av 360 inom verksamhetsområdet ”Andra samhälleliga och personliga tjänster” utgörs av ”Verksamhet i religiösa samfund”.

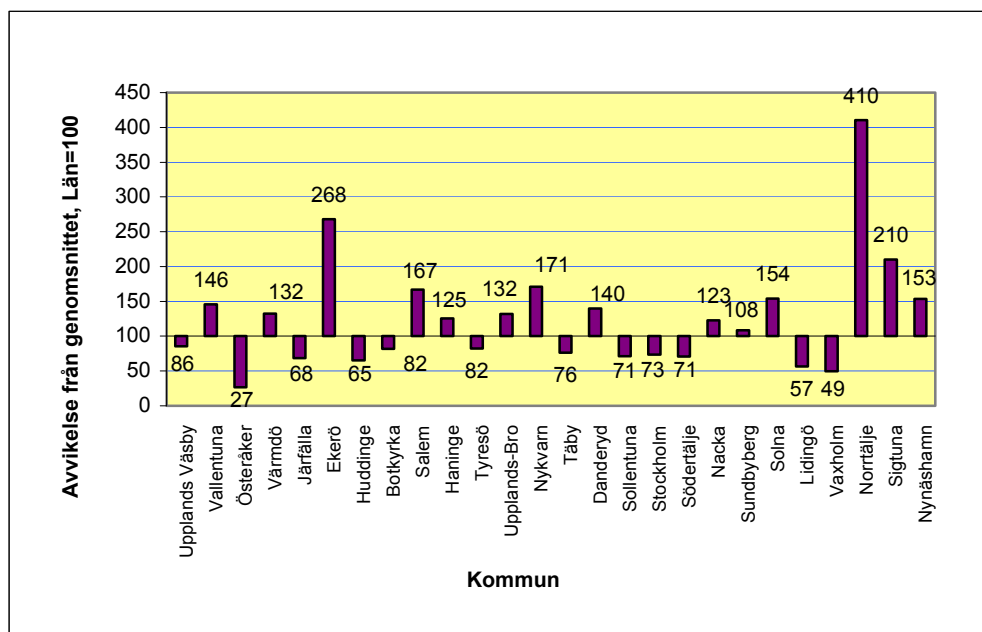
³¹ En fullständig tabell med alla registrerade trossamfund som engagerar sig i ytterligare områden än gudstjänst och själavård finns i BILAGA D.

Tabell 4: Antal arbetsställen av registrerade trossamfund per kommun absolut och relativt samt antal arbetsställen/1000 invånare.

Kommun	Antal arbetsställen	Andel av alla nykooperativa föreningar (%)	Antal Arbetsställen/1000 Invånare
Botkyrka	13	3,27	0,18
Danderyd	9	2,27	0,3
Ekerö	13	3,27	0,58
Haninge	19	4,79	0,27
Huddinge	12	3,02	0,14
Järfälla	9	2,27	0,15
Lidingö	5	1,26	0,12
Nacka	20	5,04	0,27
Norrhälje	47	11,84	0,89
Nykvarn	3	0,76	0,37
Nynäshamn	8	2,02	0,33
Salem	5	1,26	0,36
Sigtuna	16	4,03	0,46
Sollentuna	9	2,27	0,16
Solna	19	4,79	0,34
Stockholm	120	30,23	0,16
Sundbyberg	8	2,02	0,24
Södertälje	12	3,02	0,15
Tyresö	7	1,76	0,18
Täby	10	2,52	0,17
Upplands-Bro	6	1,51	0,29
Upplands Väsby	7	1,76	0,19
Vallentuna	8	2,02	0,32
Vaxholm	1	0,25	0,11
Värmdö	9	2,27	0,29
Österåker	2	0,5	0,06
Stockholms län	397	100	0,22

Betraktar man istället antal arbetsställen per 1 000 invånare blir resultatet ett helt annat. Norrtälje har de flesta arbetsställen med 0,89 per 1 000 invånare och tätt därefter följer Ekerö, Sigstuna och Nykvarn. Stockholms kommun ligger med sina 0,16 under länets genomsnitt som är 0,22 arbetsställen per 1 000 invånare. De kommuner som har minst antal arbetsställen är Österåker, Vaxholm, Lidingö och Huddinge. *Figur 25* är en sammanställning över avvikelser från genomsnittet av antal arbetsställen för registrerade trossamfund. Figuren belyser de kommuner som ligger över eller under länets genomsnitt, vilket visar att Norrtälje sticker ut med ett index på 410 jämfört med länets genomsnitt som ligger på 100. Det är uppenbart att fördelningen av antal arbetsställen i länet är mycket ojämn.

**Figur 25: Avvikelse från genomsnittet (län),
antal arbetsställen registrerade trossamfund/1000 invånare.**

3.6 Stiftelser

3.6.1 Antal arbetsställen

Denna studie har endast tagit hänsyn till de stiftelser som tillhör den sociala ekonomin utifrån definitionen att de bedriver någon form av näringsverksamhet samt att deras verksamhet har medlems- och/eller samhällsnytta som primärt ändamål. Eftersom stiftelser inte har medlemmar är samhällsnyttan avgörande för val av stiftelse till den sociala ekonomin. Denna studie kommer även endast ta hänsyn till de stiftelser som enligt lag uppfyller kraven för skattebefrielse³² och som då anses vara samhällsnyttig eftersom stiftelsen då utbetalar minst 50 procent av den årliga avkastningen till visst ändamål. För en mer utförlig beskrivning av denna studies definition av samhällsnyttiga stiftelser hänvisas till Bilaga E.

Det finns i Stockholms län 460³³ samhällsnyttiga och affärsdrivande stiftelser som ingår den sociala ekonomin (2006-11). I följande avsnitt beskrivs dessa närmare.

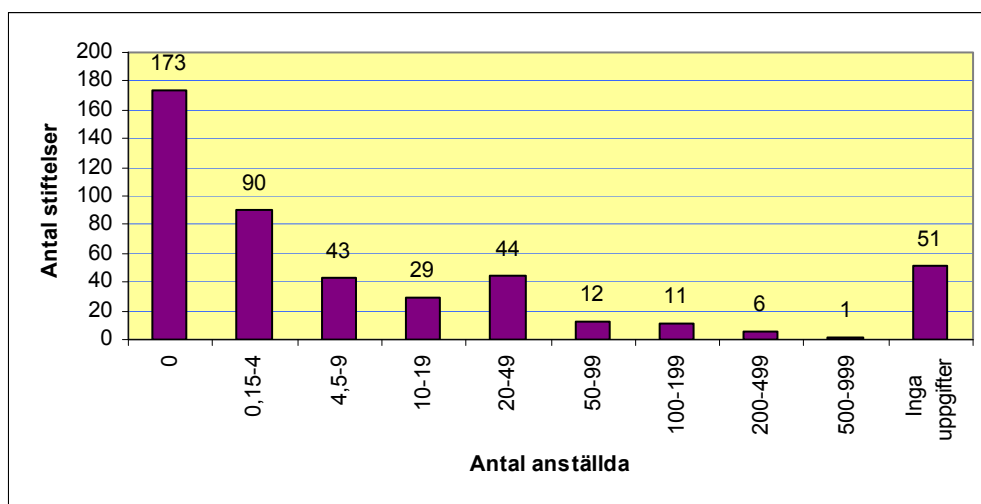
³² SFS 1947: 576

³³ För stiftelser finns bara uppgifter angående antal företag och inte arbetsställen.

3.6.2 Antal anställda

Totalt har de näringsdrivande och samhällsnyttiga stiftelserna i Stockholms län 6 903 heltidsanställda (se *figur 26*)³⁴. 38 procent av dessa bedriver verksamhet utan anställda, 20 procent har mellan en och fyra anställda och 25 procent har mellan 4,5 och 49 anställda³⁵. I klass sex med mellan 50 och 99 anställda finns fem skolor, ett tekniskt museum samt en verkstad. I nästa klass med mellan 100 och 199 anställda finns tre skolor eller skolstiftelser, exempelvis ”Stiftelsen Rödakurshemmet” och ”Bokförlaget Natur och Kultur”. Stiftelser med mellan 200 och 499 är bland annat ”Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset”, ”Stiftelsen Stockholms Sjukhem” och ”Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms Universitet”. Flest anställda har ”Stiftelsen Stora Sköndal” med mellan 500 och 999 anställda.

Figur 26: Antal anställda hos näringsdrivande, samhällsnyttiga stiftelser³⁶.

3.6.3 Omsättning

Totalt omsätter alla stiftelser i Stockholms län 5,5 miljarder kronor. De stiftelser som tillhör den sociala ekonomin i Stockholms län har intäkter som summeras till 4,4 miljarder kronor³⁷. Omsättningen för dessa stiftelser visar att fördelningen jämfört med andra juridiska former är annorlunda. Det finns bland de näringsdrivande stiftelserna en betydande del, 27 procent, som hamnar i klass fyra med 1 000 tkr - 4 999 tkr³⁸. Närmast efter följer klass två med 1 tkr - 499 tkr med 17 procent.

³⁴ Uppgifter angående antal anställda kan härröra från år 1994 till 2005.

³⁵ En tabell med stiftelsernas antal anställda finns i BILAGA E.

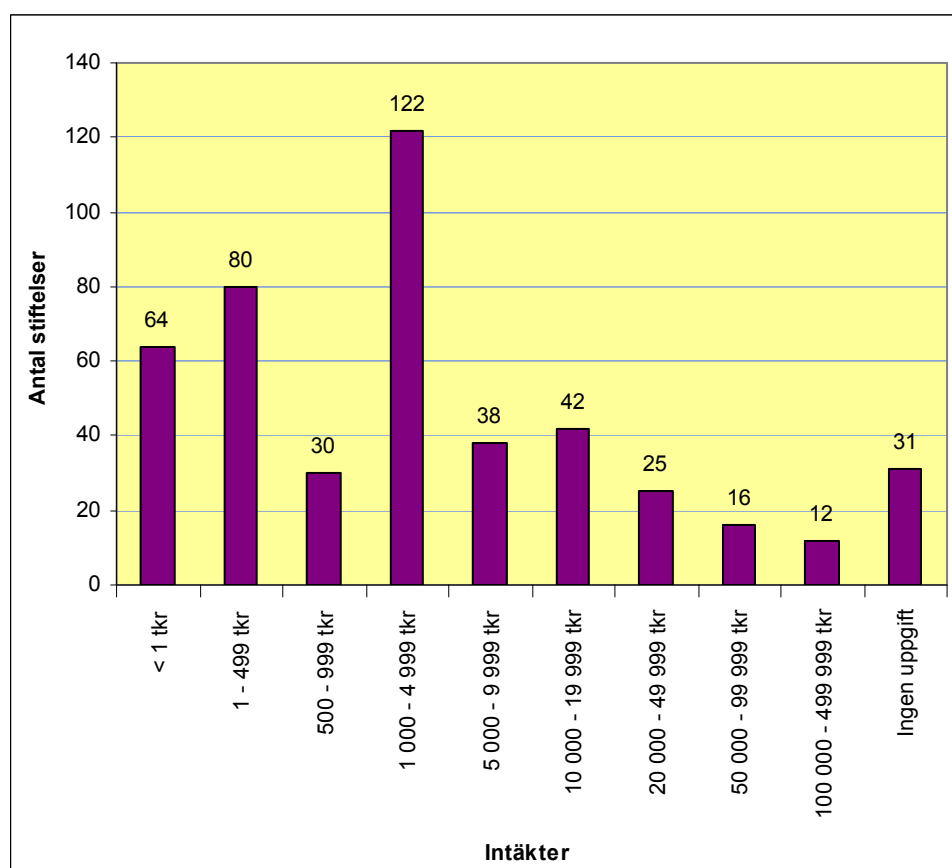
³⁶ Två stiftelser har också anställda utomlands men dessa anställda räknas inte med här.

³⁷ Uppgifter angående omsättning togs från senast inlämnade årsredovisning och kan således härröra från år 1994 till 2005.

³⁸ En tabell som visar stiftelsernas intäkter i tabellform finns i BILAGA E.

14 procent av de näringsdrivande stiftelserna har en omsättning som är mindre än 1 000 kronor (se *figur 27*). Bland de tolv största stiftelserna återfinns även de som har flest antal anställda, exempelvis ”Stiftelsen Skansen” och ”Nordiska museet”, ”Synskadades Stiftelse” och ”Stiftelsen Institut för Företagsledning”.

Figur 27: Stiftelsernas omsättning³⁹.

3.6.4 Verksamhetsinriktning

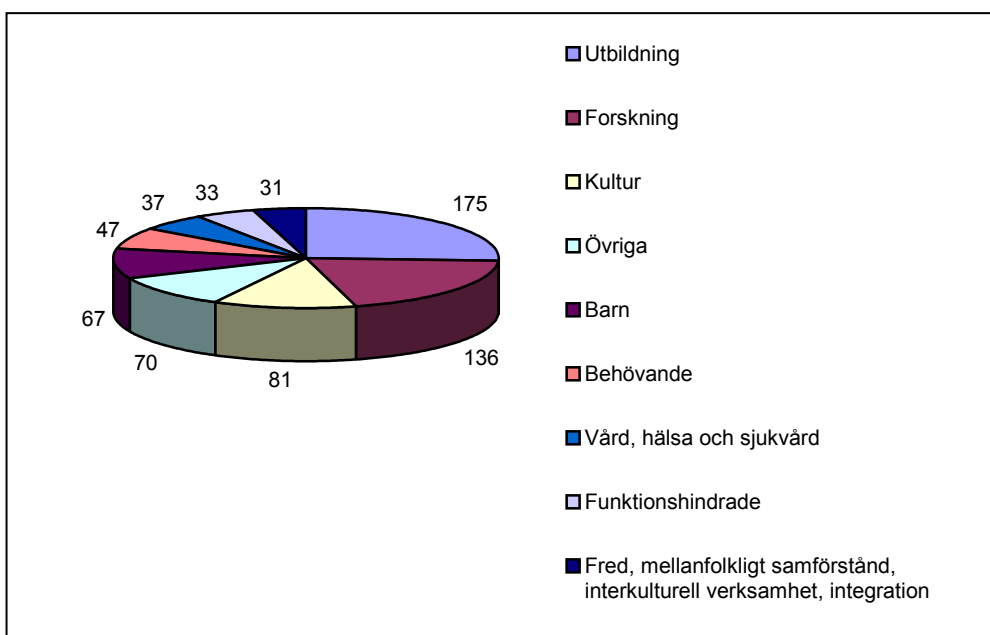
Figur 28 visar stiftelsernas verksamhetsinriktning eller ändamål. Antal stiftelser i diagrammet summeras till mer än 460 eftersom en enskild stiftelse kan ha flera ändamål. De två vanligaste ändamålen är ”Utbildning” och ”Forskning” som redovisas i 38 procent respektive 30 procent av alla 460 stiftelser⁴⁰.

³⁹ En stiftelse är nyligen bildad och hade därför ett brutet räkenskapsår som omfattade 18 månader.

⁴⁰ En tabell med stiftelsernas ändamål finns i BILAGA E. Där finns också en närmare belysning av ändamålssammanfattningen ”Övriga”.

Bakom ändamålsrubriken ”utbildning” döljer sig för det mesta skolor och förskolor. Bland dem som angav forskning finns till exempel ”Stiftelsen arbetsrättslig tidskrift”, ”Stiftelsen ögonforskning i Stockholm”, ”Stiftelsen Strindbergsmuseet” samt ”Stiftelsen institutet för estnisk språk- och litteraturforskning”. Därefter följer ”Kultur” med 18 procent och ”Barn” med 15 procent, där de flesta bedriver daghemverksamhet eller skolor och förskolor. Ungefär sju procent angav ”främjande av funktionshindrade” som sitt ändamål.

Figur 28: Stiftelsernas verksamhetsinriktning.

3.6.5 Geografisk tillhörighet

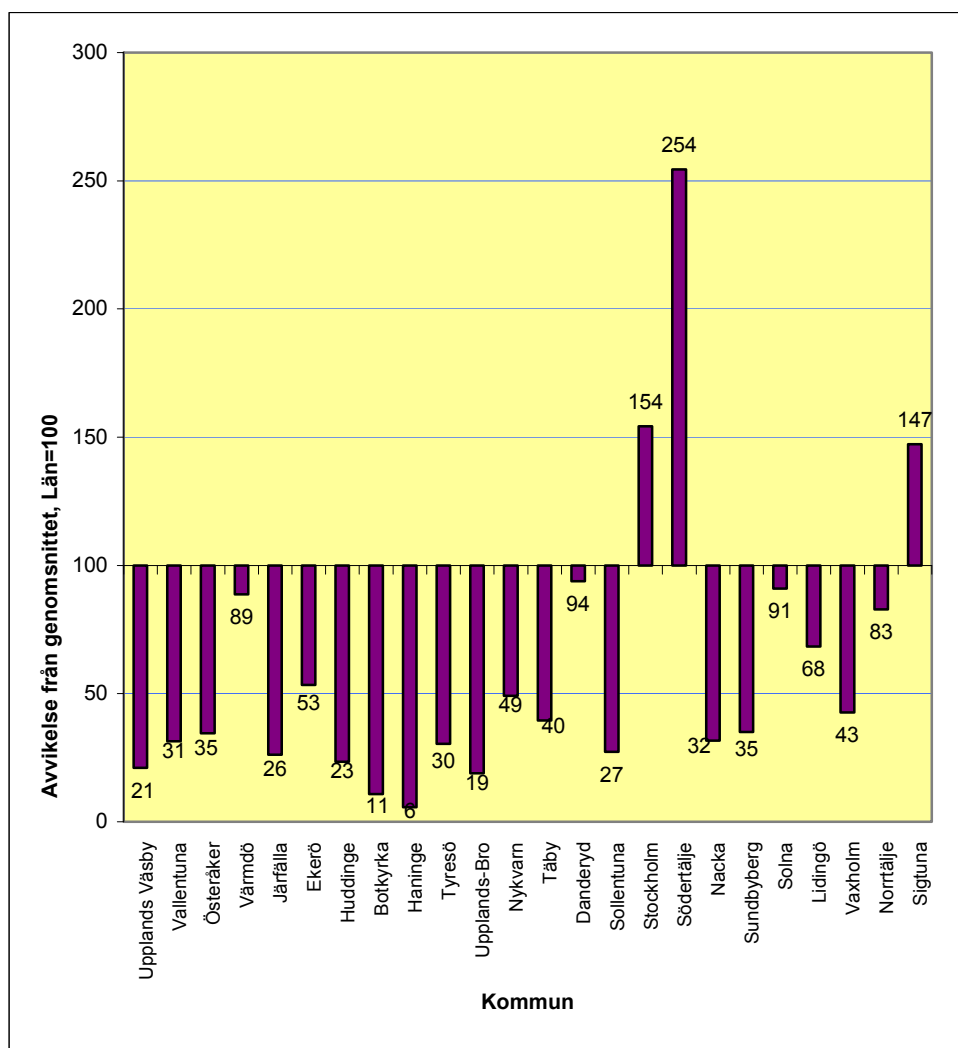
En jämförelse av kommunerna i *tabell 5* visar att de flesta arbetsställen finns i Stockholms kommun, nämligen 63,5 procent. Därefter kommer Södertälje med 11 procent. En jämförelse per 1 000 invånare visar däremot att Södertälje sticker ut eftersom antalet stiftelser per 1 000 invånare ligger stort över länets genomsnitt på 0,25 stiftelser per 1 000 invånare. Det är bara Stockholm och Sigtuna som ligger över genomsnittet även om avvikelser från genomsnittet är inte så stora som för Södertälje.

Tabell 5: Antal stiftelser per kommun absolut och relativt, samt antal stiftelser/1000 invånare.

Kommun	Antal stiftelser	Andel (%)	Antal stiftelser/1000 invånare
Botkyrka	2	0,43	0,03
Danderyd	7	1,52	0,24
Ekerö	3	0,65	0,13
Haninge	1	0,22	0,01
Huddinge	5	1,09	0,06
Järfälla	4	0,87	0,07
Lidingö	7	1,52	0,17
Nacka	6	1,3	0,08
Norrtälje	11	2,39	0,21
Nykvarn	1	0,22	0,12
Sigtuna	13	2,83	0,37
Sollentuna	4	0,87	0,07
Solna	13	2,83	0,23
Stockholm	292	63,48	0,39
Sundbyberg	3	0,65	0,09
Södertälje	50	10,87	0,64
Tyresö	3	0,65	0,08
Täby	6	1,3	0,1
Upplands-Bro	1	0,22	0,05
Upplands Väsby	2	0,43	0,05
Vallentuna	2	0,43	0,08
Vaxholm	1	0,22	0,11
Värmdö	7	1,52	0,22
Österåker	3	0,65	0,09
Verksamhet i andra län	13	2,83	
Summa	460	100	Genomsnitt 0,25

I *figur 29* presenteras avvikelsen från genomsnittet (index 100) för antalet stiftelser. I detta fall har Södertälje med ett index på 254 flest stiftelser i länet och Stockholm och Sigstuna kommun har relativt lika värden med 154 respektive 147.

Figur 29: Avvikelse från genomsnittet (län), antal stiftelser/1000 invånare.

För att hitta en förklaring till det relativt höga antalet stiftelser i Södertälje kommun betraktas antalet stiftelser som har en antroposofisk⁴¹ bakgrund i relation till alla relevanta stiftelser per kommun. I *tabell 6* visas endast kommuner där minst en av alla stiftelser inom den sociala ekonomin har en antroposofisk bakgrund. Antroposofernas centrum i Sverige ligger i Järna i Södertälje kommun, vilket framgår av det höga antalet antroposofiska stiftelser i kommunen. Antroposoferna har 27 stiftelser i Södertälje kommun som kan räknas till den sociala ekonomin. Ekerö har med sina 67 procent ett relativt högt antal antroposofiska stiftelser, men sett till hela sammanhanget har Ekerö väldigt få stiftelser. De två som finns i Ekerö drivs i form av en förskola samt en barnträdgård. Dessa verksamhetsområden gäller för övrigt för nästan alla antroposofiska stiftelser förutom de som ligger i Södertälje

⁴¹ Mer information över antroposofisk verksamhet hittar man via länken www.antroposofi.info

kommun. Där finns det däremot inte bara verksamhet inom utbildning och barn utan även många arbetsställen som erbjuder boende och dagverksamhet för ungdomar och vuxna. Dessa återfinns i *figur 28* under kategorin ”Behövande”. Två antroposofiska stiftelser erbjuder sjukvård och det finns också verksamhet för funktionshindrade i form av ”Stiftelsen Järna Skyddade Verkstäder”.

Tabell 6: Andel antroposofiska stiftelser per kommun⁴².

Kommun	Antal stiftelser	Antal antroposofiska stiftelser	Andel antroposofiska stiftelser (%)
Ekerö	3	2	66,67
Järfälla	4	1	25
Sigtuna	13	4	30,77
Stockholm	292	16	5,48
Sundbyberg	3	1	33,33
Södertälje	50	27	54
Täby	6	2	33,33
Kom. utan antrop. stiftelser	76	0	0
Andra län	13	1	7,69
Summa	460	54	11,74

⁴² Stiftelser kan vara geografiskt lokaliserade i annat län även ifall de är registrerade i Stockholms län.

4 ANALYS OCH SLUTSATSER

4.1 Företag inom social ekonomi i Stockholms län

4.1.1 Juridiska former inom den sociala ekonomin

Denna studie har fokuserat på de vanligast förekommande valen av juridisk företagsform inom den sociala ekonomin: ideella föreningar, ekonomiska föreningar, registrerade trossamfund, samfälligheter samt stiftelser. Alla företag som ingår i kartläggningen uppfyller de kriterier som krävs för att tillhöra den sociala ekonomin, nämligen att de är näringsdrivande och har medlems- och/eller samhällsnytta som mål jämfört med traditionella företag med vinstintresse som huvudmål.

Det finns i Stockholms län 6 590 företag inom den sociala ekonomin, vilka har 7 125 arbetsställen. Av dessa arbetsställen är 63 procent ideella föreningar, följt av ekonomiska föreningar med 18 procent, samfälligheter med 6,6 procent, stiftelser med 6,5 procent samt registrerade trossamfund med 5,6 procent (se *tabell 7*).

Tabell 7. Juridisk form för företag inom den sociala ekonomin: absolut och relativt antal arbetsställen per juridisk form.

Juridisk form	Antal företag	Antal arbetsställen	Andel arbetsställen (%)
Ideella föreningar	4 377	4 532	63,61
Ekonomiska föreningar	1 202	1 268	17,80
Samfälligheter	444	468	6,57
Registrerade trossamfund	107	397	5,57
Stiftelser	460	460 ⁴³	6,46
Summa	6 590	7 125	100

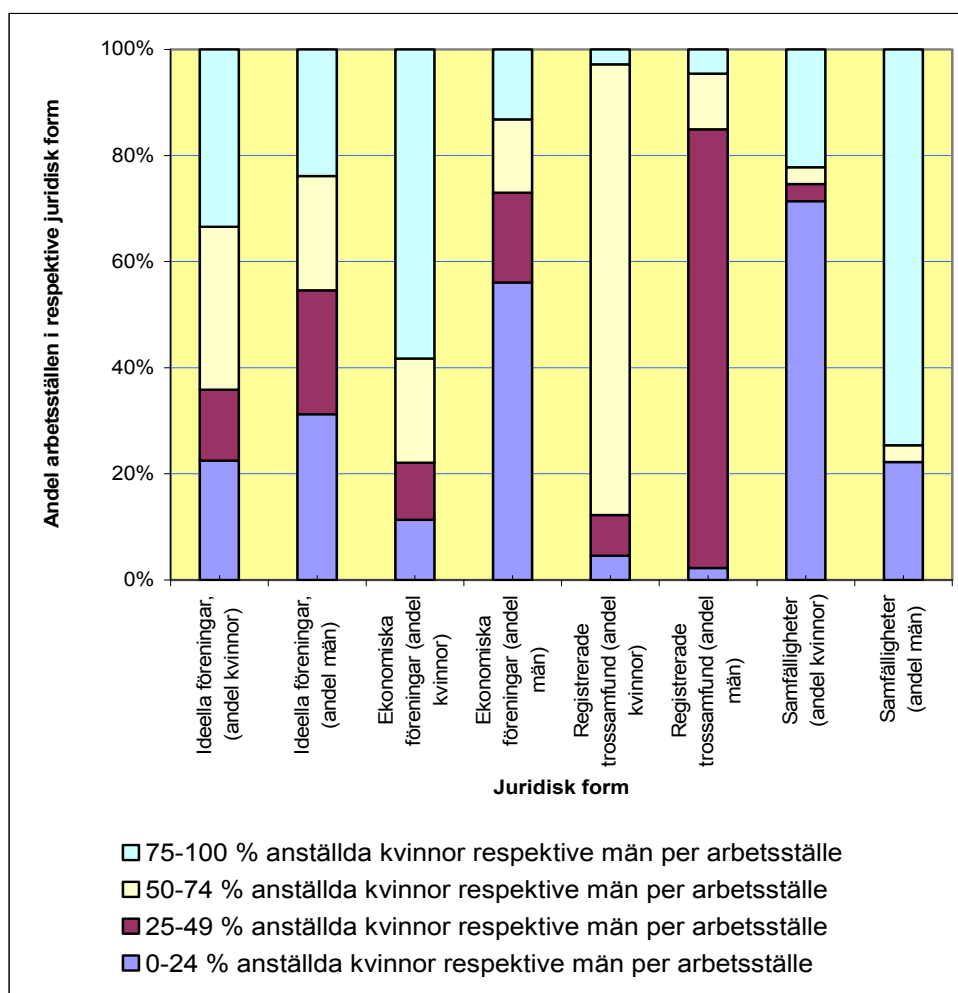
Totalt sysselsätter företagen inom den sociala ekonomin i Stockholms län 54 832 personer. Jämför man den sociala ekonomins andel av det totala antalet anställda i Stockholms län blir siffran 5,8 procent⁴⁴. Detta visar på att ur ett sysselsättningsperspektiv är social ekonomi en sektor som sysselsätter en betydande del av de arbetsföra i Stockholms län.

⁴³ För stiftelser finns bara uppgifter angående antal företag och inte antal arbetsställen.

⁴⁴ År 2005 fanns det totalt 953 600 anställda i Stockholms län (SCB- AKU).

Ur ett könsperspektiv⁴⁵ visar statistiken att samtliga juridiska former, bortsett från samfälligheter, sysselsätter fler kvinnor än män på de flesta arbetsställen. Den genomsnittliga andelen kvinnor för alla juridiska former ligger på cirka 60 procent. Flest kvinnor och minst män sysselsatts av ekonomiska föreningar där ett arbetsställe i genomsnitt har 71 procent kvinnor anställda. Därefter följer registrerade trossamfund med en genomsnittlig andel kvinnor på 59 procent per arbetsställe och ideella föreningar med 54 procent. Samfälligheterna sysselsätter 25 procent kvinnor per arbetsställe. De registrerade trossamfundet har mellan 50-75 procent kvinnor per arbetsställe (se figur 30).

Figur 30: Andel anställda kvinnor och män per arbetsställe och juridisk form. (Diagrammet ska läsas så här: Drygt 10 procent av alla arbetsställen som är organiserade som ideella föreningar har mellan 25 och 49 procent kvinnor anställda).

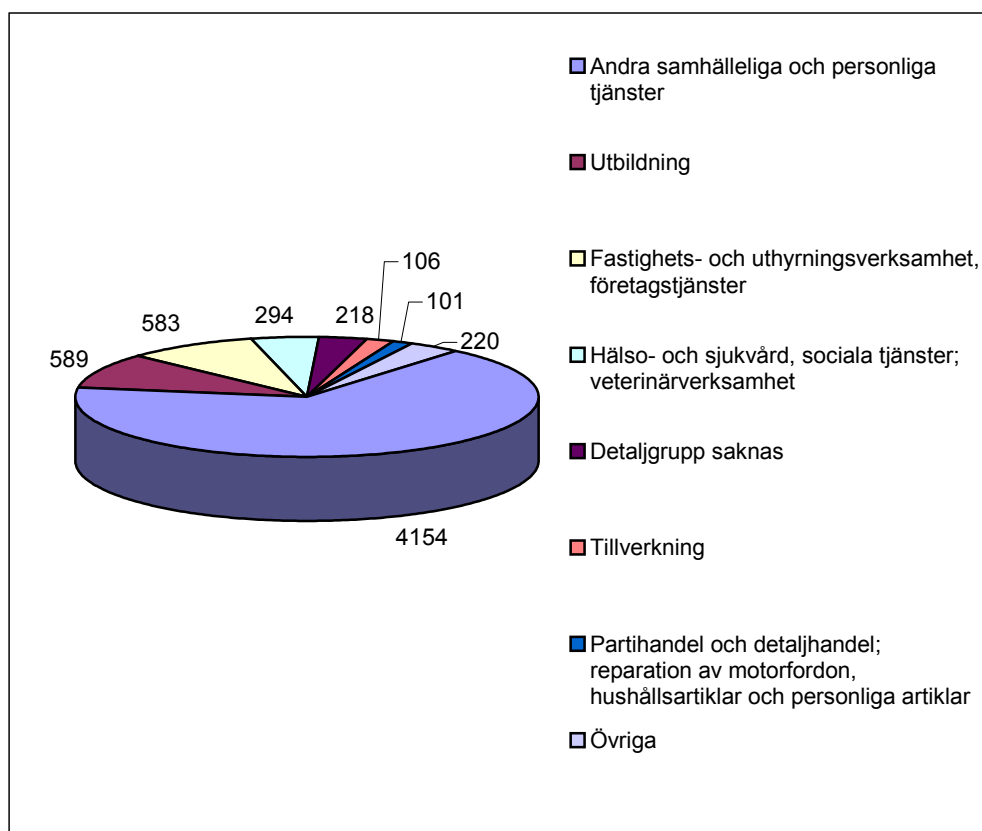

⁴⁵ För mer könsuppdelad statistik se BILAGA H.

4.1.2 Verksamhetsinriktning

De flesta företagen i den sociala ekonomin har en inriktning på sin verksamhet som kan sammanfattas som ”Andra samhällliga och personliga tjänster” och cirka 66 procent av alla arbetsställen hamnar inom denna grupp⁴⁶. Därefter följer ”Utbildning” samt ”Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster” med var och en på nio procent (se *figur 31*).

Figur 31: Den sociala ekonomins huvudverksamhet: absolut antal arbetsställen per verksamhetsinriktning⁴⁷.

Intressant i detta sammanhang är att belysa de delområden som döljer sig bakom den största klassen ”Andra samhällliga och personliga tjänster” (se *tabell 8*) eftersom många av de delområden, som ryms inom ”Andra samhällliga och personliga tjänster” är större än de flesta av de uppräknade verksamhetsområdena.

⁴⁶ En tabell som visar antal arbetsställen per verksamhetsområde och juridisk form samt en som sammanfattar detta för den sociala ekonomin finns i BILAGA F.

⁴⁷ Stiftelsernas ändamål ingår inte, dvs 460 arbetsställen, dessutom saknas 400 samfälligheter som inte har några anställda. Detaljgrupp saknas = Ej angivet verksamhetsområde.

Tabell 8: Närmare belysning av verksamhetsområdet ”Andra samhälleliga och personliga tjänster”.

Huvudverksamhet inom området ”Andra samh. och pers. tjänster”	Genomsnittligt antal anställda per arbetsställe och huvudverksamhet	Antal arbetsställen	Andel i området ”Andra samh. och pers. tjänster” (%)
Verksamhet i andra intresseorganisationer	3,38	1 696	40,83
Sport ⁴⁸	4,94	698	16,80
Verksamhet i religiösa samfund ⁴⁹	8,47	575	13,84
Kultur ⁵⁰	3,46	436	10,50
Intressebevakning inom arbetsmarknaden ⁵¹	15,84	292	7,03
Intressebevakning inom bransch- och yrkesorganisationer ⁵²	2,08	266	6,40
Verksamhet i politiska organisationer	7,27	115	2,77
Övriga	2,66	76	1,83
Summa/Genomsnitt	5,24	4 154	100

Det verkar mer lämpligt att beskriva verksamhetsinriktningen för företagen inom den sociala ekonomin enligt följande (i storleksordning):

1. Verksamhet i andra intresseorganisationer (1 696 arbetsställen)
2. Sport (698 arbetsställen)
3. Utbildning (589 arbetsställen)
4. Fastighets- och uthyrningsverk., företagstjänster (583 arbetsställen)
5. Verksamhet i religiösa samfund (575 arbetsställen)
6. Kultur (436 arbetsställen)

Det stora antalet företag i de tre verksamhetsområden ” Verksamhet i andra intresseorganisationer” och ”Sport” och ”Kultur” återspeglar det rika föreningslivet i Stockholms län. I sammanhanget är det intressant att så många företag inom den sociala ekonomin kombinerar en ideell verksamhet med näringsverksamhet. Detta kan givetvis även vara en konsekvens av att de flesta föreningar har krav på korrekt redovisning både från medlemmar men även från statliga myndigheter då man har en viss näringsverksamhet. Således leder detta till att föreningarna väljer att lägga verksamheten inom vissa juridiska former.

⁴⁸ Se BILAGA F, tabell 58

⁴⁹ Inom detta verksamhetsområde ryms alla företag som bedriver verksamhet i religiösa samfund, dvs även de som inte har möjlighet att registrera sig som trossamfund.

⁵⁰ Se BILAGA F, tabell 59

⁵¹ Här finns 33 arbetsgivarorganisationer och 259 arbetstagarorganisationer.

⁵² Här finns 197 arbetsställen som jobbar med ”Intressebevakning inom branschorganisationer” och 69 arbetsställen som jobbar med ”Intressebevakning inom yrkesorganisationer”.

Att utbildningssektorn är stor beror bland annat på att alla folkhögskolor och bildningsförbund tillhör den sociala ekonomin. De får dessutom statligt stöd för sin verksamhet och därmed också säkrare finansiering av verksamheten. Flera skolor drivs även i stiftelseform. Att verksamhetsområdet ”Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster” är stort beror delvis på fastighetsmarknadens organisation som är präglad av bostadsrätts- och hyresgästföreningar. Att det finns många religiösa samfund i länet kan bland annat bero på ”storstadseffekten”. Befolkningskoncentrationen gör det möjligt för var och en att välja bland ett större utbud av livsstilsformer och religiösa sammanslutningar. Det höga antalet av olika samfund återspeglar även den kulturella mångfalden i länet.

4.1.3 Anställda och verksamhetsområde

Det är inte bara antalet arbetsställen per verksamhetsområde som är intressant, utan även antalet anställda per arbetsställe uppdelat på juridisk form och verksamhetsområde⁵³ eftersom detta skulle kunna vara en indikator på affärsområden med stor betydelse inom den sociala ekonomin. I genomsnitt sysselsätter ett arbetsställe inom den sociala ekonomin i Stockholms län 7,8 personer. Relaterar man detta till företagens juridiska form så ser vi att samfälligheter i genomsnitt sysselsätter 0,3 personer per arbetsställe, ideella föreningar 6,5 personer, ekonomiska föreningar 10,8 personer, registrerade trossamfund 12 personer samt stiftelser 16,9 personer (se *tabell 9*).

Tabell 9: Genomsnitt anställda per arbetsställe och juridisk form.

Företagets juridiska form	Anställda/arbetsställe
Ideella föreningar	6,46
Ekonomiska föreningar	10,84
Samfälligheter	0,28
Registrerade trossamfund	12,00
Stiftelser	15,01
Genomsnitt totalt	7,8

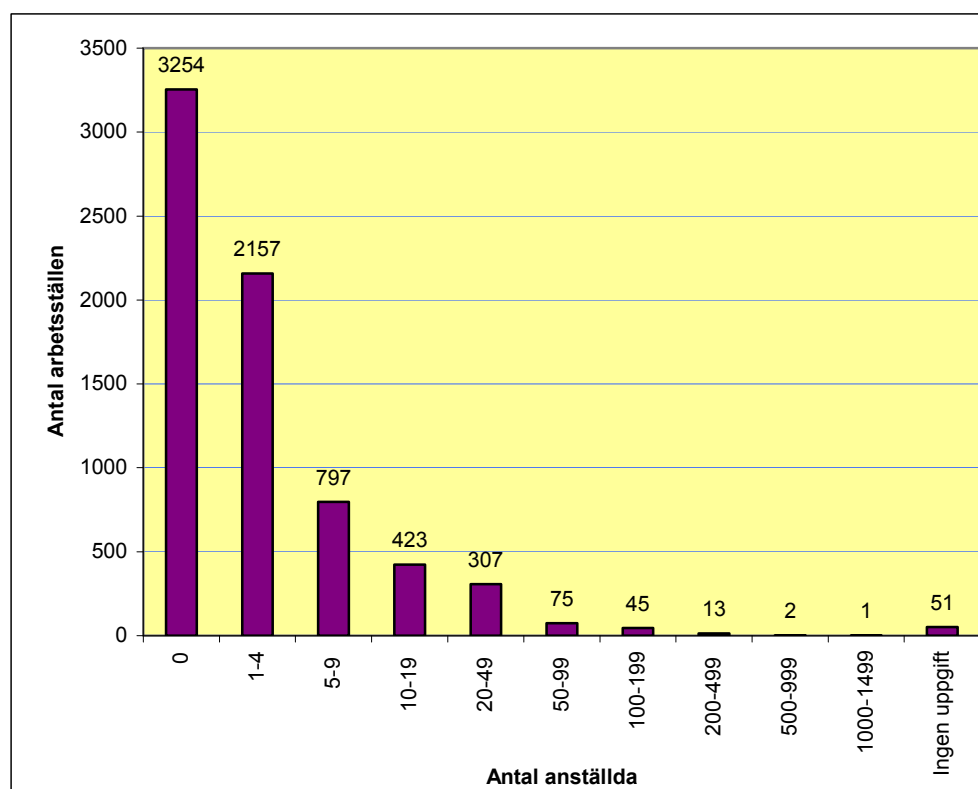
Möjliga förklaringar till skillnaderna mellan de olika juridiska formerna kan till exempel vara att det arbete som bedrivs inom väg- eller bosamfälligheter till största delen utförs ideellt av föreningsmedlemmarna. Detta skulle i sin tur vara en förklaring till det låga antalet anställda per arbetsställe. Ekonomiska föreningar däremot startas många gånger som alternativ till aktiebolag och på grund av att man vill betona kopplingen till sina medlemmar. Det är också denna juridiska form som omsättningsmässigt har de största företagen inom den sociala ekonomin.

⁵³ En tabell med genomsnittligt antal arbetsställen per verksamhetsområde och juridisk form finns i BILAGA F.

Både trossamfund och stiftelser har trots detta fler anställda per arbetsställe, vilket bland annat skulle kunna förklaras av att stiftelser engagerar sig till stor del i arbetsintensiva verksamheter såsom sjukvård och utbildning. Exempelvis drivs flera större sjukhus i stockholmsområdet i stiftelseform och har därför ofta tillgång till en stor kapitalbas. De registrerade trossamfundet i sin tur domineras av Svenska kyrkan. Dess tidigare koppling till staten, möjlighet till kapitalförsörjning via skatteintäkter och numera avkastning på investerat kapital bidrar med stor sannolikhet till att trossamfund har ett högt antal anställda per arbetsställe.

Hur de anställda inom den sociala ekonomin i Stockholms län fördelas över arbetsställena blir mer tydligt i *figur 32*. Flertalet av arbetsställena inom den sociala ekonomin, 46 procent, har inga anställda⁵⁴. Det finns cirka 30 procent arbetsställena med mellan en och fyra anställda och 11 procent av alla arbetsställena har mellan fem och nio anställda. Ser man till helheten så blir det tydligt att företagen inom den sociala ekonomin har inga eller få anställda. 87 procent av alla arbetsställena har mellan 0-9 anställda och 97 procent har mellan 0-49 anställda per arbetsställe.

Figur 32: Anställda uppdelat i storleksklass inom den sociala ekonomin.

⁵⁴ En tabell med den sociala ekonomins anställda i tabellform finns i BILAGA F.

Flest antal anställda per arbetsställe och verksamhetsområde återfinns inom ”Hälso- och sjukvård, sociala tjänster” som i genomsnitt har 22 personer anställda per arbetsställe. Över genomsnittet ligger ytterligare tre andra verksamhetsområden: ”Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring”⁵⁵, ”Utbildning” och ”Finansiell verksamhet”. Däremot är inte dessa verksamhetsområden storleksmässigt lika. ”Hälso- och sjukvård, sociala tjänster” och ”Utbildning” skiljer sig åt med sina 294 respektive 589 arbetsställen. Knappt under genomsnittet ligger tre andra verksamhetsområden: ”Fastighets- och uthyrningsverksamhet samt företagstjänster” med i genomsnitt fem anställda på 583 arbetsställen, ”Andra samhällliga och personliga tjänster” med i genomsnitt fem anställda på 4 154 arbetsställen samt ”Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar” med i genomsnitt fem anställda på 101 arbetsställen (se *tabell 10*).

Flest antal anställda per arbetsställe inom den sociala ekonomin har följande verksamhetsområden ⁵⁶:

1. Hälso- och sjukvård, sociala tjänster (22 personer/294 arbetsställen)
2. Utbildning (11 personer/589 arbetsställen)
3. Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster (fem personer/583 arbetsställen)
4. Andra samhällliga och personliga tjänster (fem personer/4154 arbetsställen)
5. Partihandel och detaljhandel etcetera (fem personer/101 arbetsställen)

Trots att verksamhetsområdena ”Hälso- och sjukvård, sociala tjänster” och ”Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar” inte tillhör de allra största verksamhetsområdena vad gäller antal arbetsställen, är de viktiga för den sociala ekonomin eftersom de sysselsätter många personer per arbetsställe. Såväl ”Hälso- och sjukvård, sociala tjänster” som ”Utbildning” präglas traditionellt av ett högt antal anställda per arbetsställe. Verksamhetsområdenas betydelse ökar eftersom den sociala ekonomin i detta område blir ett allt viktigare alternativ bredvid offentliga aktörer.

⁵⁵ De flesta i denna grupp jobbar med civil och frivilligt försvar eller inom andra områden som är oberoende av den offentliga sektorn och kan därför räknas till den sociala ekonomin efter definitionen.

⁵⁶ I denna uppräknning finns endast verksamhetsområden med mer än genomsnittligt fyra anställda per arbetsställen redovisade. Verksamhetsområdena sorteras efter antal anställda per arbetsställe.

Tabell 10: Genomsnitt anställda per verksamhetsområde i Stockholms län⁵⁷.

Verksamhetsområde	Genomsnitt anställda per verksamhetsområde och arbetsställe	Antal arbetsställen, Social ekonomi	Andel, Social ekonomi (%)
Detaljgrupp saknas = ej redov. verksamhetsomr.	0,03	218	3,48
Jordbruk, jakt och skogsbruk	3,05	20	0,32
Tillverkning	1,63	106	1,69
El-, gas-, värme- och vattenförsörjning	1,47	15	0,24
Byggverksamhet	0,50	15	0,24
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar, personliga artiklar	4,68	101	1,61
Hotell- och restaurangverksamhet	2,48	49	0,78
Transport, magasinering och kommunikation	2,44	55	0,88
Finansiell verksamhet	7,19	35	0,56
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	5,38	583	9,31
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	12,39	31	0,49
Utbildning	10,76	589	9,40
Hälsa- och sjukvård, sociala tjänster; veterinär ⁵⁸	22,25	294	4,69
Andra samhällliga och personliga tjänster	5,24	4154	66,30
Genomsnitt, Stockholms län	6,29	6265	100

Verksamhetsområdet ”Andra samhällliga och personliga tjänster” särskiljer sig på grund av sin storlek inom den sociala ekonomin. Det är anledningen till att genomsnittligt antal anställda per arbetsställen för detta verksamhetsområde uppmärksammas särskilt (se *tabell 11*). I denna tabell framgår att det finns vissa skillnader mellan delområdena inom detta verksamhetsområde. För hela verksamhetsområdet ligger genomsnittet på 5,24 anställda per arbetsställe. Ser man närmare på fyra av dess delområden så finner man att:

1. ”Intressebevakning inom arbetsmarknaden”⁵⁹ har ett genomsnitt på 15,84 anställda vid 292 arbetsställen.
2. ”Verksamhet i religiösa samfund” har ett genomsnitt på 8,47 anställda vid 575 arbetsställen.
3. ”Verksamhet i politiska organisationer” har ett genomsnitt på 7,27 anställda vid 115 arbetsställen.
4. Knappt under verksamhetsområdets genomsnitt hamnar ”Sport” med ett genomsnitt på 4,94 anställda vid 698 arbetsställen.

⁵⁷ 460 stiftelser samt 400 samfälligheter utan anställda ingår inte i denna uppräknings.

⁵⁸ Det finns inget arbetsställe som angav veterinärverksamhet som sitt verksamhetsområde.

⁵⁹ Inom ”Intressebevakning inom arbetsmarknaden” finns arbetstagar- och arbetsgivarorganisationer.

Tabell 11: Närmare belysning av verksamhetsområdet "Andra samhälleliga och personliga tjänster": absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde samt genomsnittligt antal anställda per verksamhetsområde.

Huvudverksamhet inom "Andra samhälleliga och personliga tjänster"	Genomsnittligt antal anställda per arbetsställe och huvudverksamhet	Antal arbetsställen	Andel i verksamhetsområdet "Andra samh. och pers. tjänster" (%)
Verksamhet i andra intresseorganisationer	3,38	1 696	40,83
Sport	4,94	698	16,80
Verksamhet i religiösa samfund	8,47	575	13,84
Kultur	3,46	436	10,50
Intressebevakning inom arbetsmarknaden ⁶⁰	15,84	292	7,03
Intressebevakning inom bransch- och yrkesorg. ⁶¹	2,08	266	6,40
Verksamhet i politiska organisationer	7,27	115	2,77
Övriga	2,66	76	1,83
Summa/Genomsnitt	5,24	4 154	100

En närmare granskning av antalet kvinnor och män per arbetsställe visar att det genomsnittliga antalet kvinnor per arbetsställe ligger på 57 procent, vilket således ger en siffra på 43 procent för männen per arbetsställe. Den sociala ekonomin kan därför betraktas som en del av Stockholms läns ekonomi som tangerar jämställdhetsmålen vad gäller antalet anställda kvinnor och män. *Tabell 12* tydliggör detta då den visar andelen kvinnor respektive män som är anställda per arbetsställe och storleksklass. Utmärkande är den lägsta klassen med mellan en och fyra anställda, som har en genomsnittlig andel anställda kvinnor under 50 procent.

⁶⁰ Här finns 33 arbetsgivarorganisationer och 259 arbetstagarorganisationer.

⁶¹ Här finns 197 arbetsställen som jobbar med "Intressebevakning inom branschorganisationer" och 69 arbetsställen som jobbar med "Intressebevakning inom yrkesorganisationer".

Tabell 12: Genomsnittlig andel kvinnor per arbetsställe och storleksklass. För att förstå varje storleksklass betydelse för den sociala ekonomin finns en kolumn med antal arbetsställen per storleksklass⁶².

Storleksklass, (antal anställda)	Antal arbetsställen	Genomsnittlig andel anställda kvinnor per arbetsställe i (%)	Genomsnittlig andel anställda män per arbetsställe i %
1-4	2 067	48	52
5-9	754	66	34
10-19	394	60	40
20-49	263	58	42
50-99	63	59	41
100-199	34	56	44
200-499	7	59	41
500-999	1	74	26
1000-1499	1	72	28
Summa	3 584	54	46

Hur ser könsuppdelningen ut inom respektive verksamhetsområde? Inom vilka verksamhetsområden finns fler kvinnor än män per arbetsställe? Sjukvården är ett område som fortfarande domineras av kvinnor. Vilka områden domineras i så fall av män? Och finns det områden förutom sjukvården som domineras av kvinnor? Svaret finns i *tabell 13*. Se även BILAGA H för könsuppdelad statistik.

Det finns två verksamhetsområden som sticker ut vad gäller andelen anställda kvinnor: ”Hälso- och sjukvård, sociala tjänster” med i genomsnitt 73 procent kvinnor per arbetsställe och ”Utbildning” med ett genomsnitt på 82 procent kvinnor per arbetsställe. Andra verksamhetsområden hamnar mellan knappt 52 procent och den sociala ekonomins genomsnitt av 58 procent kvinnor per arbetsställe. Det finns endast två verksamhetsområden som entydigt domineras av män: ”El-, gas-, värme- och vattenförsörjning” samt ”Byggverksamhet”. Dessa verksamhetsområden är relativt sett små inom den sociala ekonomin.

Siffrorna återger traditionella könsmönster där tekniska jobb fortfarande domineras av män och där sjukvård och utbildning domineras av kvinnor. Däremot bryter verksamhetsområdet ”Jordbruk, jakt och skogsbruk” mot traditionellt uppfattade könsmönster eftersom verksamhetsområdet sysselsätter ungefär lika många kvinnor som män.

⁶² Observera att företag utan anställda inte är representerade i denna tabell.

Tabell 13. Genomsnittlig andel kvinnor anställda per arbetsställe och verksamhetsområde. För att förstå verksamhetsområdets betydelse för den sociala ekonomin finns en kolumn med antal arbetsställen per verksamhetsområde⁶³.

Verksamhetsområde	Antal arbetsställen	Genomsnittlig andel anställda kvinnor per arbetsställe (%)	Genomsnittlig andel anställda män per arbetsställe (%)
Jordbruk, jakt och skogsbruk	20	52	48
Tillverkning	106	55	45
El-, gas-, värme- och vattenförsörjning	15	16	85
Byggverksamhet	15	17	83
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar	101	59	41
Hotell- och restaurangverksamhet	49	52	48
Transport, magasinering och kommunikation	55	36	64
Finansiell verksamhet	35	38	62
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	583	40	60
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	31	52	48
Utbildning	589	82	18
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet	294	73	27
Andra samhälleliga och personliga tjänster	4 154	53	47
Detaljgrupp saknas = ej redovisat verksamhetsområde	218	Inga uppgifter	Inga uppgifter
Social ekonomi, Genomsnitt	6 265	58	42

I *tabell 14* finns en specifikation för verksamhetsområdet ”Andra samhälleliga och personliga tjänster”, vilken utmärker sig genom sin storlek och därmed förtjänar mer uppmärksamhet. Verksamhetsområdet är relativt homogent gällande andel anställda kvinnor per arbetsställe. Det finns bara tre områden som avviker från genomsnittet på 53 procent. Arbetsställen som sysselsätter sig med ”Verksamhet i andra intresseorganisationer” och ”Kultur” som har fler kvinnor anställda än genomsnittet samt arbetsställen inom verksamhetsområdet ”Sport” med 40 procent kvinnor.

⁶³ 460 stiftelser samt 400 samfälligheter utan anställda ingår inte i denna uppräknings.

Tabell 14: Specifikation för verksamhetsområdet ”Andra samhällliga och personliga tjänster” med genomsnittlig andel kvinnor anställda per arbetsställe och verksamhetsområde. För att förstå varje verksamhets betydelse för den sociala ekonomin finns en kolumn med antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Specifikation	Antal arbetsställen	Genomsnittligt andel anställda kvinnor per arbetsställe (%)	Genomsnittligt andel anställda män per arbetsställe (%)
Verksamhet i andra intresseorganisationer	1 696	61	39
Sport	698	40	60
Verksamhet i religiösa samfund	575	53	47
Kultur	436	59	41
Intressebevakning inom arbetsmarknaden	292	53	47
Intressebevakning inom bransch- och yrkesorganisationer	266	53	47
Verksamhet i politiska organisationer	115	55	45
Övriga	76	50	50
Social ekonomi, Genomsnitt	4 154	53	47

4.1.4 Omsättning

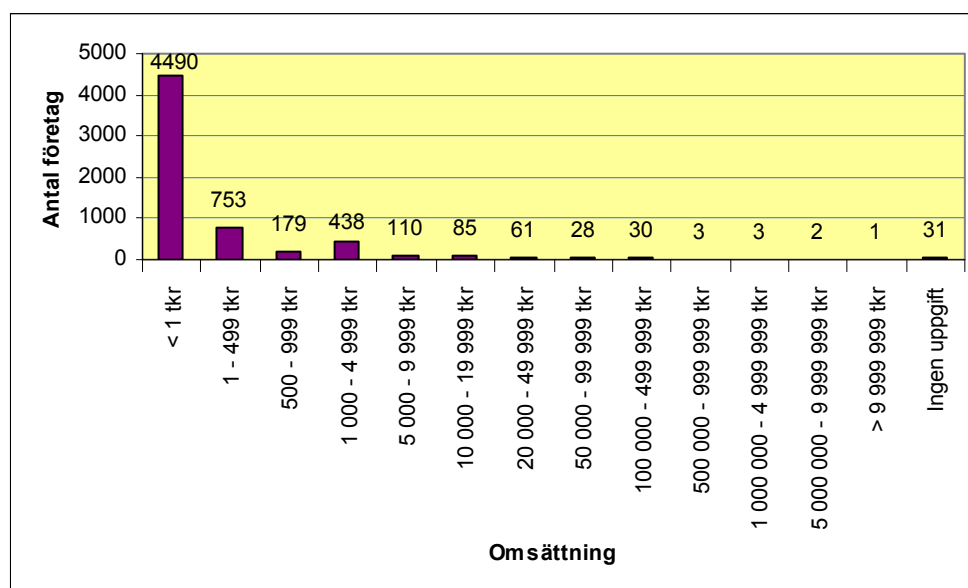
Företagen i den sociala ekonomin omsatte tillsammans under år 2005 cirka 56 miljarder kronor. I jämförelse omsatte samtliga företag i länet (167 326 stycken) cirka 2 802 miljarder kronor år 2005⁶⁴. Det innebär att företagen i den sociala ekonomin står för cirka två procent av den totala omsättningen för företagen i Stockholms län.

Företagen inom den sociala ekonomin består till största delen av omsättningsmässigt små företag. Cirka 72 procent av alla företag har en omsättning på mindre än 1 000 kronor per år och 96 procent av företagen omsätter mindre än 10 miljoner kronor per år⁶⁵ (se figur 33).

⁶⁴ www.scb.se

⁶⁵ En tabell med den sociala ekonomins omsättning i tabellform finns i BILAGA F.

Figur 33: Den sociala ekonomins omsättning: absolut antal företag per omsättningsklass⁶⁶.

4.1.5 Geografisk lokalisering

Detta avsnitt ger svar på var företagens arbetsställen är geografiskt lokaliserade i Stockholms län. Det vill säga antalet arbetsställen inom respektive kommun i Stockholms län, vilka kommuner som relativt sett har flest arbetsställen per 1 000 invånare samt vilka som i jämförelse har få arbetsställen.

Tabell 15 visar att över hälften, 56 procent, av alla 6 725 arbetsställen i Stockholms län finns inom Stockholms kommun⁶⁷. Därefter följer Södertälje med 4,25 procent av alla arbetsställen, Norrtälje med 3,75 procent följt av Solna, Nacka, Botkyrka, Huddinge och Haninge. Kommuner med under 1 procent av arbetsställena är Nykvarn, Salem, Vaxholm, Upplands-Bro och Nynäshamn. Tabellen visar även antal arbetsställen per 1 000 invånare och genomsnittet för hela länet är på 2,74 arbetsställen per 1 000 invånare. Det är två kommuner som utmärker sig mer än andra: Stockholms kommun med 4,9 samt Norrtälje med 4,8 arbetsställen per 1 000 invånare. Strax efter kommer Vaxholm med 3,8 arbetsställen, Södertälje med 3,6 arbetsställen, Sundbyberg med 3,6 arbetsställen samt Solna med 3,6 arbetsställen per 1 000 invånare. Längst ner på skalan befinner sig Nykvarn, Upplands Väsby och Huddinge.

⁶⁶ 400 samfälligheter utan anställda ingår inte i denna uppräknig. Observera att det i tabellen är frågan om företag, vilket innebär 376 företag som motsvarar 400 arbetsställen.

⁶⁷ En tabell som visar antal arbetsställen per juridisk form och verksamhetsområde finns i BILAGA F.

Tabell 15: Den sociala ekonomins geografiska lokalisering: absolut och relativt antal arbetsställen per kommun samt folkmängd i 1 000 och antal arbetsställen per 1 000 invånare och kommun⁶⁸.

Kommun	Antal arbetsställen, Social ekonomi	Andel arbetsställen, Social ekonomi (%)	Folkmängd (2005-12-31)	Antal arbetsställen/1000 Invånare
Botkyrka	174	2,59	76 592	2,3
Danderyd	96	1,43	30 226	3,2
Ekerö	72	1,07	24 010	3
Haninge	150	2,23	71 837	2,1
Huddinge	169	2,51	88 750	1,9
Järfälla	123	1,83	61 743	2
Lidingö	113	1,68	41 892	2,7
Nacka	196	2,91	80 247	2,4
Norrtälje	252	3,75	54 596	4,6
Nykvarn	13	0,19	8 354	1,6
Nynäshamn	60	0,89	24 648	2,4
Salem	30	0,45	14 334	2,1
Sigtuna	120	1,78	36 711	3,3
Sollentuna	126	1,87	59 335	2,1
Solna	203	3,02	60 575	3,6
Stockholm	3 776	56,15	771 038	4,9
Sundbyberg	123	1,83	34 016	3,6
Södertälje	286	4,25	80 553	3,6
Tyresö	82	1,22	41 134	2
Täby	132	1,96	60 594	2,1
Upplands-Bro	48	0,71	21 327	2,3
Upplands Väsby	73	1,09	37 624	1,9
Vallentuna	72	1,07	27 397	2,6
Vaxholm	38	0,57	10 123	3,8
Värmdö	101	1,5	34 993	2,9
Österåker	84	1,25	37 336	2,2
andra län	13	0,19	-	-
Stockholms län	6 725	100	1 889 945	2,74

Stockholms kommun hamnar högt upp på antalet arbetsställen tack vare sin storlek och sin funktion som länets centrum och landets huvudstad. Södertälje kommun hamnar också högt, troligtvis på grund av antroposofernas verksamhet i Järna och Södertälje. Mer intressant blir då frågan varför Norrtälje har så många sociala företag samt varför kommunerna Nykvarn och Upplands Väsby i sin tur har så få.

⁶⁸ 400 samfälligheter utan anställda ingår inte i denna uppräknig.

4.2 De sociala företagen i Stockholms län

I Sverige finns det över 642 000 individer som på olika sätt står utanför den ordinarie arbetsmarknaden och har svårigheter till (åter)inträde till densamma (NUTEK, 2005). Av dessa har cirka 36 000 varit inskrivna på arbetsförmedlingen i mer än ett år och har haft svårt att få en permanent anställning. 17 000 omfattas av insatser på grund av missbruk och 9 000 är hemlösa eller sitter i fängelse. Utöver dessa tillkommer dessutom de drygt cirka 580 000 individer som permanent uppbär försörjning genom sjukbidrag, socialbidrag eller förtidspension. Förutom individuella förluster för dem som inte deltar i det ordinarie arbetslivet, betalar samhället en kostnad för detta.

De sociala företagen är en del av företagen inom den sociala ekonomin som har ett speciellt syfte att skapa arbetstillfällen och erbjuda ett arbetsliv för just de individer som av olika anledningar inte kommer in på arbetsmarknaden. Det sociala företagandet kan vara en del av lösningen för att skapa sysselsättning och ett ”människovärde” för dessa individer.

De sociala företagen har en snävare definition jämfört med de övriga företagen i den sociala ekonomin. Kännetecknande för sociala företag är enligt NUTEK (2007) att dessa:

- har som ändamål att integrera personer som har svårighet att få jobb på arbetsmarknaden,
- huvudsakligen återinvesterar sina vinster i egna eller liknande verksamheter,
- skapar delaktighet för medarbetarna genom ägande, avtal eller på annat väl dokumenterat sätt,
- är organisatoriskt fristående från offentlig verksamhet,
- binder samman entreprenörskap med individens behov av arbete och samhällets behov av tjänster,
- driver affärsverksamhet där medarbetarna och deras förutsättningar står i centrum.

All datamaterial om de sociala företagen i Stockholms län som används i denna studie har primärt hämtats från den nationella studien: ”Sociala företag i Sverige 2007” (NUTEK 2007). Utöver detta har ytterligare information om företagen inhämtats från studien: ”Kartläggning av sociala företag i Stockholms län” (SER 2006)⁶⁹.

Denna studie beaktar nedanstående faktorer i syfte att få en större förståelse för de sociala företagens innehåll och omfattning.

- Juridisk form, antal företag och arbetsställen
- Verksamhetsinriktning
- Antal verksamma
- Omsättning
- Geografisk lokalisering

4.2.1 Juridisk form, antal företag och arbetsställen

Utgångspunkten för den nationella kartläggningen av sociala företag som genomförts av NUTEK har varit att försöka identifiera de sociala företag som existerar bland annat i Stockholms län oavsett juridisk form. Resultatet från NUTEKs kartläggning visar att det finns 30 sociala företag med sammanlagt 36 arbetsställen i Stockholms län. De sociala företagen drivs till 73 procent som ideella föreningar och övriga (förutom en stiftelse) som ekonomiska föreningar (se *tabell 16*).

Tabell 16: De sociala företagens juridiska form: absolut och relativt antal företag, NUTEK (2007).

Företagets juridiska form	Antal företag	Andel (%)	Antal arbetsställen
Ideella föreningar	22	73,3	28
Ekonomiska föreningar	7	23,3	7
Stiftelser	1	3,3	1
Summa	30	100	36

⁶⁹ SER - Social ekonomi i Roslagen (2006). Denna studie är endast ett arbetsmaterial och ej publicerad. I stort sett har denna studie samt NUTEK (2007) samma datamaterial då den ena studien bygger på den andra. Dock har NUTEK studien en något snävare definition på sociala företag och valt att exkludera vissa företag som finns redovisade i SER studien. NUTEK studien har kartlagt 30 företag i Stockholms län och av dessa återfinns 25 i SER studien. Denna studie kommer att i första hand ta hänsyn till datamaterialet från NUTEK studien och komplettera visst material från SER studien vid behov. Denna kartläggning anger vid varje tillfälle vilken studie som åsyftas.

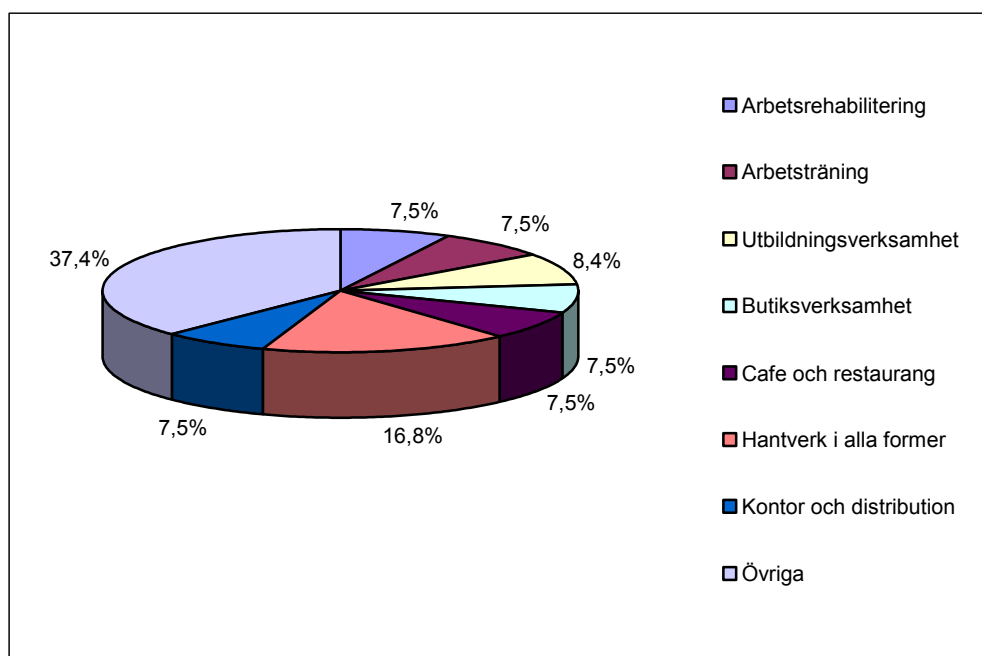
4.2.2 Verksamhetsinriktning

De sociala företagen i Stockholms län kan delas upp i två verksamhetsinriktningar och oftast bedriver företagen verksamhet inom båda dessa inriktningar:

3. Produktion av välfärdstjänster som rehabilitering, arbetsträning, utredning etcetera. Detta sker antingen genom att offentlig sektor köper tjänster (platser/timmar) eller bidrag (verksamhetsbidrag eller projektbidrag) eller att offentlig sektor tar kostnader för anställda och lokaler hos det sociala företaget.
4. Produktion av varor och/eller tjänster som säljs på privat och/eller offentlig marknad.

Exempel på affärsverksamheter som bedrivs som sociala företag i Stockholms län är: arbetsmarknadsverksamhet, missbruksrehabilitering, datautbildning, trädgårdsodling, cykelverkstad, secondhandbutiker, café, hantverkstjänster, bageri, förpacknings- och monteringsarbete, skogsvård, hästskötsel etcetera. *Figur 34* ger en beskrivning av de vanligast förekommande verksamhetsinriktningarna inom de sociala företagen. Observera att ett socialt företag kan jobba med flera verksamhetsområden och att dessa i sin tur kan vara av olika betydelse och storlek för företaget.

Figur 34: De sociala företagens verksamhetsinriktning uppdelat på arbetsställen.

Flest sociala företag, cirka 17 procent, bedriver hantverk i någon form, följt av utbildningsverksamhet på 8,4 procent. Därefter följer arbetsrehabilitering, arbetsträning, butiksverksamhet, café och restaurang, kontor och distribution på vardera 7,5 procent.

4.2.3 Antal verksamma

Det finns ingen studie som kartlagt antalet anställda bland de sociala företagen i Stockholm län på ett tillfredställande sätt. Det kan många gånger vara svårt att veta under vilka förhållanden personer arbetar inom de sociala företagen. Frågar man efter anställda så riskerar man ett flertal felkällor då det finns handledare/arbetsledare som är anställda av kommunen men har sin arbetsplats inom det sociala företaget. Det finns även medarbetare ur målgrupperna som arbetar inom företaget men som uppbär aktivitetsersättning, sjukpension eller försörjningsstöd. Dessa individer har oftast inte något anställningsförhållande i företaget. Detta sammantaget har medfört att denna studie använder sig av begreppet ”verksamma” som används i NUTEK studien och som på ett bättre sätt speglar förhållandet de ”anställda” har inom det sociala företaget.

Det finns i Stockholms län cirka 1 500 individer verksamma inom de sociala företagen. De flesta sociala företag, cirka 74 procent, har mellan 10 och 99 personer verksamma. Det finns fyra sociala företag som har mer än 100 personer verksamma och dessa är KRIS, Kriminellas revansch i samhället med 250 personer, Situation Sthlm med 200 personer Spånga Blåband med 168 personer samt Basta Arbetskooperativ med 134 personer verksamma (se tabell 17).

Tabell 17: Antal verksamma inom de sociala företagen, NUTEK (2007).

Antal sysselsatta	Ekonomisk förening	Ideell förening	Stiftelse	Summa	Andel (%)
0	0	0	0	0	0,00
1-4	1	3	0	4	13,33
5-9	0	0	0	0	0,00
10-19	2	4	0	6	20,00
20-49	3	8	0	11	36,67
50-99	1	3	1	5	16,67
100-199	0	2	0	2	6,67
200-499	0	2	0	2	6,67
Summa	7	22	1	30	100

4.2.4 Omsättning

Studiens omsättningsuppgifter är hämtade från SER (2006) vilket gör att endast 25 av 30 sociala företag i Stockholms län finns tillgängliga. Av dessa 25 företag har sex företag inte svarat på frågan om omsättning vilket gör att det endast är 19 företag som redovisat omsättning i tabell 18. Utöver detta så kan det finnas sociala företag som har delar av sin verksamhet som inte faller under den tidigare nämnda definitionen på sociala företag. Denna studie har valt att bortse från detta och redogör för de omsättningssiffror som finns i SER studien. Dock bör man vara observant på att det finns en viss osäkerhet beroende på ifall man tar hänsyn till omsättning relaterat till delar av eller all verksamhet inom de sociala företagen.

De sociala företagen i Stockholms län omsatte cirka 157 miljoner kronor (år 2005). De flesta företagen, 56 procent, hade en omsättning under 5 miljoner kronor. Bland de företag som omsatte mest finns Solåkraby med en omsättning på 90 miljoner kronor, Telleby verkstäder med en omsättning på 20 miljoner kronor samt Basta arbetskooperativ med en omsättning på 15 miljoner kronor (se *tabell 18*).

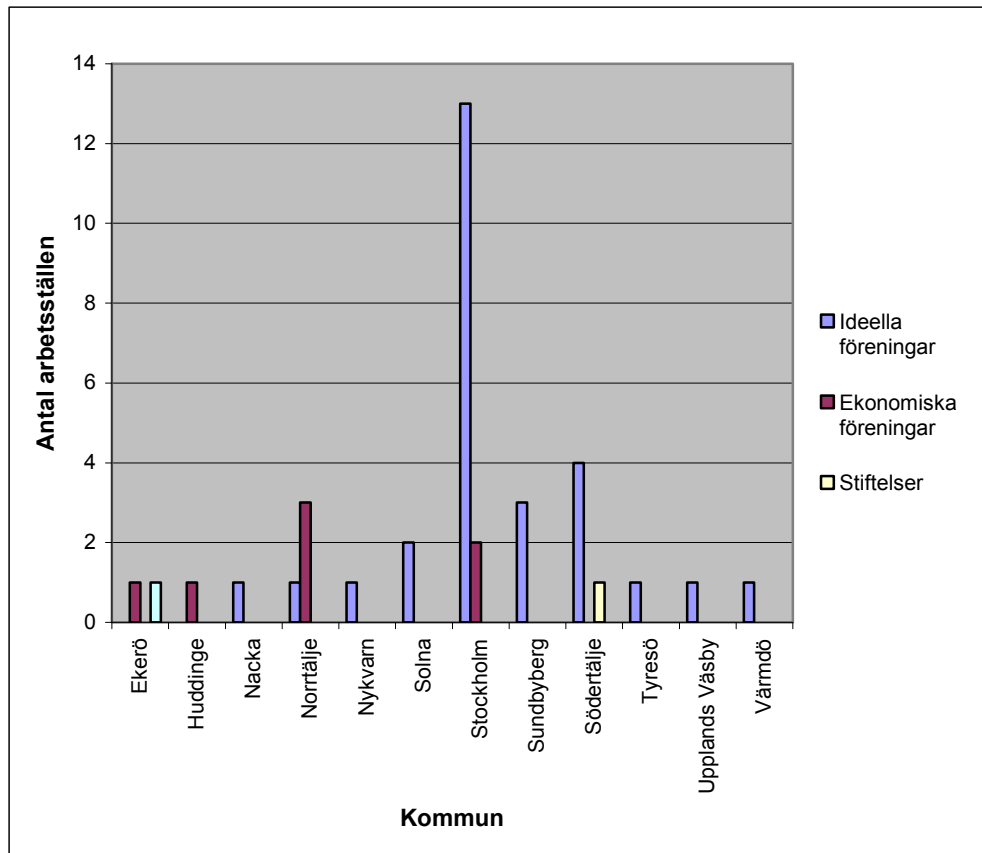
Tabell 18: De sociala företagens omsättning: absolut antal företag per omsättningsklass, SER (2006).

Omsättningsklass tkr	Ideella föreningar	Ekonomiska föreningar	Stiftelser	Summa	Andel (%)
< 1 tkr	0	0	0	0	0
1 - 499	7	0	0	7	28
500 - 999	0	0	0	0	0
1 000 - 4 999	4	3	0	7	28
5 000 - 9 999	2	0	0	2	8
10 000 - 19 999	1	0	0	1	4
20 000 - 49 999	0	0	1	1	4
50 000 - 99 999	1	0	0	1	4
100 000 - 499 999	0	0	0	0	0
Ingen uppgift	3	3	0	6	24
Summa	18	6	1	25	100

4.2.5 Geografisk tillhörighet

De sociala företagen är till största delen lokaliserade i Stockholm- och Södertälje kommun (se *figur 35*). Den stora andelen sociala företag i Stockholms kommun kan till stor del förklaras av att kommunen är störst både befolkningsmässigt och ekonomiskt. Anledningen till att Södertälje har många sociala företag beror förmodligen på att Antroposofernas centrum i Sverige ligger i Järna i Södertälje kommun.

Figur 35: Här finns de sociala företagens arbetsställen i Stockholms län: uppdelad efter juridisk form, NUTEK (2007).

LITTERATURLISTA

- Andersson, H-E. & Björkenwall, R., (2000). *Rapport om Social ekonomi*. Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholm.
- Andersson, H-E., (2001). *Kartläggning av Social ekonomi Stockholms län*. Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholm.
- Carlberg, A., (2001). *Socialt företagande – Om den sociala ekonomins dynamik, Exemplet Basta Arbetskooperativ*. Socialstyrelsen.
- Forsberg, H., (2007). *Social ekonomi och lokal utveckling – Stödstrukturer för socialt företagande*. Mittuniversitetet, institutionen för Social arbete.
- Kulturdepartementet, (1999). *Social ekonomi - en tredje sektor för välfärd, demokrati och tillväxt?* Kulturdepartementet, Stockholm.
- Lundholm, E., (1999). *Den sociala ekonomin i glesa miljöer – en teoretisk diskussion*. Umeå universitet, Kulturgeografiska institutionen, Umeå.
- Nilsson, I & Wadeskog, A., (2005). *Den dolda lönsamheten? – Socioekonomiska beslut som ett sätt att värdera sociala företag*.
- NUTEK, (2005). *Socialt företagande – En väg till arbetsmarknaden*. Stockholm. NUTEK, NTG Socialt företagande, Stockholm.
- NUTEK (2001). Social redovisning och sociala bokslut, R2002:3.
- NUTEK, (2006). *Social Ekonomi i Roslagen - Kartläggning av sociala företag i Stockholms län*, SER (Social ekonomi i Roslagen), NUTEK, Stockholm.
- NUTEK, (2006). *Det sociala företaget och samhället – Socioekonomiska bokslut för Vägen ut! Kooperativen och Basta Arbetskooperativ*. NUTEK, NTG Socialt företagande, Stockholm, R 2006:26.
- NUTEK, (2006). *Kvinnors och mäns företagande – En statistisk beskrivning*. NUTEK, Stockholm.
- NUTEK, (2007). *Sociala företag i Sverige 2007*. NUTEK, NTG Socialt företagande, Stockholm. R2006:26.
- SFS 1999:974, Förordning om statsbidrag till trossamfund.

SFS 1999:932, Lag om stöd till trossamfund.

Svensson, J & Herlitz, U., (2007). *Kapitalförsörjning till Sociala företag*. NUTEK, NTG Socialt företagande, Stockholm.

Westlund, H., (2001). *Social ekonomi i Sverige*, Fritzes, Stockholm.

Wijkström, F., (1996). *Den svenska ideella sektorn och pengarna*. Stockholm EFI, no 413.

Wijkström, F., (1999). *Svenskt organisationsliv – Framväxten av ideell sektor*. Stockholm EFI, no 519.

Åström, T., (2003). *Hur främjar Länsstyrelsen den sociala ekonomin? – en kartläggning*. Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholm.

Internetkällor

www.slup.se (2007-02-20)

www.bolagsverket.se (2007-02-20)

www.rsv.se (2007-02-20)

BILAGA A - Statistisk om ideella föreningar

Tabell 19: De ideella föreningarnas antal anställda uppdelad i storleksklasser: absolut och relativ.

Storleksklass (antal anställda)	Klasskod	Antal arbetsställen	Andel (%)
0	1	2 036	44,92
1-4	2	1 546	34,11
5-9	3	431	9,51
10-19	4	265	5,85
20-49	5	171	3,77
50-99	6	48	1,06
100-199	7	27	0,60
200-499	8	6	0,13
500-999	9	1	0,02
1 000-1 499	10	1	0,02
Summa		4532	100

Tabell 20: De ideella föreningarnas omsättning: absolut och relativ.

Omsättningsklass (tkr)	Klasskod	Antal företag	Andel (%)
< 1	0	3 644	83,25
1 - 499	1	336	7,68
500 - 999	2	88	2,01
1 000 - 4 999	3	189	4,32
5 000 - 9 999	4	50	1,14
10 000 - 19 999	5	28	0,64
20 000 - 49 999	6	25	0,57
50 000 - 99 999	7	8	0,18
100 000 - 499 999	8	8	0,18
500 000 - 999 999	9	1	0,02
Summa		4 377	100

Tabell 21: De ideella föreningarnas huvudverksamhet (SNI-branschuppdelad): absolut och relativ.

Huvudverksamhet	Antal arbetsställen	Andel (%)
Andra samhällliga och personliga tjänster	3 566	78,68
Utbildning	236	5,21
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet	219	4,83
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	188	4,15
Har ej redovisat verksamhet	169	3,73
Övriga	154	3,40
Summa	4 532	100

Tabell 22: Närmare belysning av verksamhetsområdet "Andra samhällliga och personliga tjänster".

Andra samhällliga och personliga tjänster	Antal arbetsställen	Andel (%)
Verksamhet i andra intresseorganisationer	1 617	35,68
Sport	689	15,20
Intressebevakning inom branscher och arbetsmarknaden	521	11,50
Konstnärlig, litterär och artistisk verksamhet	292	6,44
Verksamhet i religiösa samfund	217	4,79
Verksamhet i politiska organisationer	115	2,54
Kultur utan konstnärlig, litterär och artistisk verksamhet	80	1,77
Övriga	35	0,77
Summa	3 566	78,68

BILAGA B - Statistisk om ekonomiska föreningar

**Tabell 23: Alla ekonomiska föreningarnas antal anställda i storleksklasser:
absolut och relativt antal arbetsställen per storleksklass.**

Storleksklass alla ek. för. (antal anställda)	Klasskod	Antal arbetsställen	Andel (%)
0	1	629	49,61
1-4	2	273	21,53
5-9	3	227	17,90
10-19	4	86	6,78
20-49	5	41	3,23
50-99	6	6	0,47
100-199	7	5	0,39
200-499	8	1	0,08
Summa		1 268	100

**Tabell 24: De etablerade kooperationens antal anställda:
absolut och relativt antal arbetsställen per storleksklass.**

Storleksklass etabl. koop. för. (antal anställda)	Klasskod	Antal arbetsställen	Andel (%)
0	1	5	7,14
1-4	2	28	40,00
5-9	3	14	20,00
10-19	4	9	12,86
20-49	5	9	12,86
50-99	6	2	2,86
100-199	7	2	2,86
200-499	8	1	1,43
Summa		70	100

**Tabell 25: De nykooperativa föreningarnas antal anställda:
absolut och relativt antal arbetsställen per storleksklass.**

Storleksklass nykoop. (antal anställda)	Klasskod	Antal arbetsställen	Andel (%)
0	1	624	52,09
1-4	2	245	20,45
5-9	3	213	17,78
10-19	4	77	6,43
20-49	5	32	2,67
50-99	6	4	0,33
100-199	7	3	0,25
200-499	8	0	0,00
Summa		1 198	100

**Tabell 26: Alla ekonomiska föreningarnas omsättning:
absolut och relativt antal arbetsställen per omsättningsklass.**

Omsättningsklass (tkr)	Klasskod	Antal företag, alla ek. för.	Andel (%)
< 1	0	632	52,58
1 - 499	1	322	26,79
500 - 999	2	56	4,66
1 000 - 4 999	3	125	10,40
5 000 - 9 999	4	20	1,66
10 000 - 19 999	5	14	1,16
20 000 - 49 999	6	11	0,92
50 000 - 99 999	7	4	0,33
100 000 - 499 999	8	10	0,83
500 000 - 999 999	9	2	0,17
1 000 000 - 4 999 999	10	3	0,25
5 000 000 - 9 999 999	11	2	0,17
> 9 999 999	12	1	0,08
Summa		1 202	100

**Tabell 27: De etablerade kooperationens omsättning:
absolut och relativt antal arbetsställen per omsättningsklass.**

Omsättningsklass (tkr)	Klasskod	Antal företag, etabl. koop. för.	Andel (%)
< 1	0	2	10
1 - 499	1	2	10
500 - 999	2	1	5
1 000 - 4 999	3	1	5
5 000 - 9 999	4	1	5
10 000 - 19 999	5	3	15
20 000 - 49 999	6	2	10
50 000 - 99 999	7	3	15
100 000 - 499 999	8	1	5
500 000 - 999 999	9	1	5
1 000 000 - 4 999 999	10	1	5
5 000 000 - 9 999 999	11	1	5
> 9 999 999	12	1	5
Summa		20	100

**Tabell 28: De nykooperativa föreningarnas omsättning:
absolut och relativt antal arbetsställen per omsättningsklass.**

Omsättningsklass (tkr)	Klasskod	Antal företag, nykoop. ek.för.	Andel (%)
< 1	0	629	53,00
1 - 499	1	320	26,71
500 - 999	2	55	4,59
1 000 - 4 999	3	125	10,43
5 000 - 9 999	4	19	1,59
10 000 - 19 999	5	11	0,92
20 000 - 49 999	6	9	0,75
50 000 - 99 999	7	1	0,08
100 000 - 499 999	8	9	0,75
500 000 - 999 999	9	1	0,08
1 000 000 - 4 999 999	10	2	0,17
5 000 000 - 9 999 999	11	1	0,08
> 9 999 999	12	1 182	98,66
Summa		1 198	100

**Tabell 29: Alla ekonomiska föreningarnas huvudverksamhet (SNI-branschuppdelad):
absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.**

Huvudverksamhet alla ekonomiska föreningar	Antal arbetsställen	Andel (%)
Utbildning	343	27,05
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	340	26,81
Andra samhällseliga och personliga tjänster	220	17,35
Övriga	167	13,17
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar	75	5,91
Tillverkning	64	5,05
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet	59	4,65
Summa	1 268	100

**Tabell 30: Närmare belysning av området "Övriga" i tabell 29,
alla ek. föreningar, absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.**

Övriga (alla ekonomiska föreningar)	Antal arbetsställen	Andel (%)
Detaljgrupp saknas	49	3,86
Transport, magasinering och kommunikation	42	3,31
Hotell- och restaurangverksamhet	29	2,29
El-, gas-, värme- och vattenförsörjning	15	1,18
Byggverksamhet	14	1,10
Jordbruk, jakt och skogsbruk	11	0,87
Finansiell verksamhet	7	0,55
Summa	167	13,17

Tabell 31: De etablerade Kooperationens huvudverksamhet (SNI-branschuppdelad): absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Huvudverksamhet etablerade ekonomiska föreningar	Antal arbetsställen	Andel (%)
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	34	48,57
Andra samhällliga och personliga tjänster	25	35,71
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar	7	10,00
Detaljgrupp saknas	3	4,29
Hotell- och restaurangverksamhet	1	1,43
Summa	70	100

Tabell 32: De nykooperativa föreningarnas huvudverksamhet (SNI-branschuppdelad): absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Huvudverksamhet nykooperativa ekonomiska för.	Antal arbetsställen	Andel (%)
Utbildning	343	28,63
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	306	25,54
Andra samhällliga och personliga tjänster	195	16,28
Övriga	163	13,61
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar	68	5,68
Tillverkning	64	5,34
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet	59	4,92
Summa	1 198	100

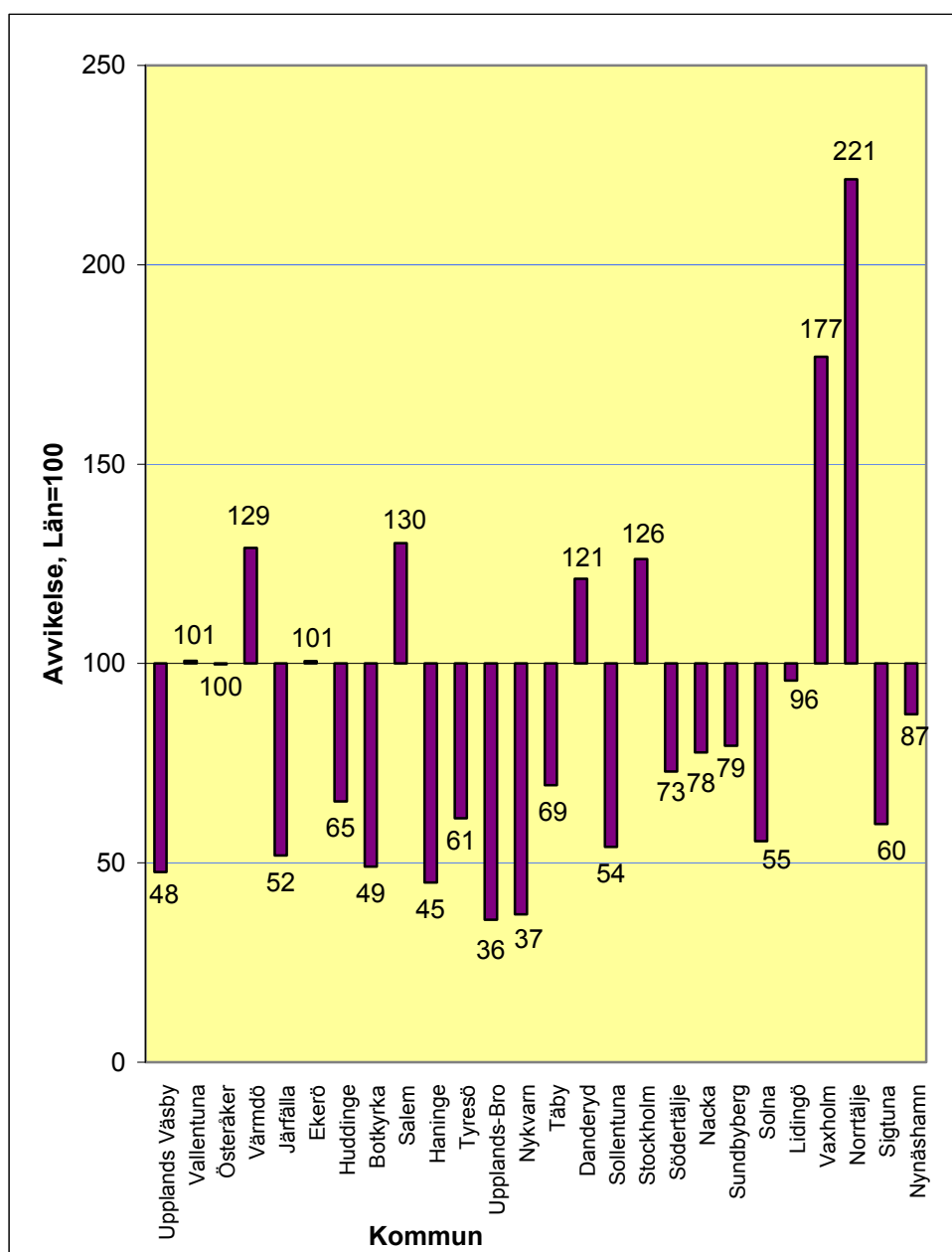
Tabell 33: Närmare belysning av branschsammanfattning "Övriga" i tabell 32, nykooperativa föreningar, absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Övriga (nykooperativa ekonomiska föreningar)	Antal arbetsställen	Andel (%)
Detaljgrupp saknas	46	3,84
Transport, magasinering och kommunikation	42	3,51
Hotell- och restaurangverksamhet	28	2,34
El-, gas-, värme- och vattenförsörjning	15	1,25
Byggverksamhet	14	1,17
Jordbruk, jakt och skogsbruk	11	0,92
Finansiell verksamhet	7	0,58
Summa	163	13,61

Tabell 34: Den geografiska lokaliseringen av de nykooperativa föreningarna: absolut och relativt antal arbetsställen samt antal arbetsställen per 1000 invånare per kommun.

Kommun	Antal Arbetsställen	Andel av alla nykooperativa föreningar (%)	Antal Arbetsställen/1000 Invånare
Botkyrka	24	2	0,33
Danderyd	24	2	0,81
Ekerö	15	1,25	0,67
Haninge	21	1,75	0,3
Huddinge	37	3,09	0,44
Järfälla	21	1,75	0,35
Lidingö	26	2,17	0,64
Nacka	39	3,26	0,52
Norrtälje	78	6,51	1,48
Nykvarn	2	0,17	0,25
Nynäshamn	14	1,17	0,58
Salem	12	1	0,87
Sigtuna	14	1,17	0,4
Sollentuna	21	1,75	0,36
Solna	21	1,75	0,37
Stockholm	634	52,9	0,84
Sundbyberg	18	1,5	0,53
Södertälje	38	3,17	0,49
Tyresö	16	1,34	0,41
Täby	28	2,34	0,47
Upplands-Bro	5	0,42	0,24
Upplands Väsby	12	1	0,32
Vallentuna	17	1,42	0,67
Vaxholm	11	0,92	1,18
Värmdö	27	2,25	0,86
Österåker	23	1,92	0,67
Stockholms län	1 198	100	0,67

Figur 36: Hur skiljer kommuner åt sig? Avvikelse från genomsnittet (län), grund för beräkningen är antal arbetsställen nykooperativa föreningar per 1000 invånare.

BILAGA C - Statistisk om samfälligheter

**Tabell 35: Samfälligheternas antal anställda:
absolut och relativt antal arbetsställen per storleksklass.**

Storleksklass	Klasskod	Antal arbetsställen	Andel (%)
0 anställda	1	400	85,47
1-4 anställda	2	64	13,68
5-9 anställda	3	4	0,85
Summa		468	100

**Tabell 36: Samfälligheter med anställda har så mycket omsättning:
absolut och relativt antal arbetsställen per omsättningsklass.**

Omsättningsklass	Klasskod	Antal arbetsställen	Andel (%)
< 1 tkr	0	63	92,65
1 - 499 tkr	1	2	2,94
500 - 999 tkr	2	3	4,41
Summa		68	100

Tabell 37: Samfälligheter med anställda har följande huvudverksamhet (SNI-branschuppdelad): absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Huvudverksamhet	Antal arbetsställen	Andel (%)
Övrig fastighetsförvaltning	52	76,47
Verksamhet i andra intresseorganisationer	8	11,76
Övriga	5	7,35
Uthyrning och förvaltning av egna, andra lokaler	3	4,41
Summa	68	100

Tabell 38: Närmare belysning av området "Övriga" i tabell 37, samfälligheter med anställda, absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Övriga	Antal arbetsställen	Andel (%)
Produktion av skog på rot, leveransvirke m.m.	2	2,94
Övrig specialiserad butikshandel med livsmedel	1	1,47
Färjetrafik över hav eller i kustsjöfart	1	1,47
Sjöfart på inre vattenvägar	1	1,47
Summa	5	7,35

BILAGA D - Statistisk om trossamfund

Statsbidragsberättigade trossamfund enligt ”Förordning om statsbidrag till trossamfund (SFS: 1999:974)

- Anglikanska kyrkan i Sverige,
- Bibeltrogna vänner,
- Danska kyrkan i Sverige,
- Estniska evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige,
- Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen,
- Evangeliska Frikyrkan,
- Frälsningsarmén,
- Islamiska samarbetsrådet,
- Isländska kyrkan i Sverige,
- Judiska Centralrådet,
- Lettiska evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige,
- Metodistkyrkan i Sverige,
- Norska kyrkan i Sverige,
- Ortodoxa och österländska kyrkors ekumeniska råd,
- Pingströrelsen,
- Romersk-katolska kyrkan i Sverige,
- Sjundedags Adventistsamfundet,
- Svenska Alliansmissionen,
- Svenska Baptistsamfundet,
- Svenska Missionskyrkan
- Sveriges Buddhistiska Samarbetsråd, och
- Ungerska protestantiska kyrkan i Sverige”

**Tabell 39: Registrerade trossamfunds antal anställda:
absolut och relativt antal arbetsställen per storleksklass.**

Storleksklass	Klasskod	Antal arbetsställen	Andel (%)
0 anställda	1	16	4,03
1-4 anställda	2	184	46,35
5-9 anställda	3	92	23,17
10-19 anställda	4	43	10,83
20-49 anställda	5	51	12,85
50-99 anställda	6	9	2,27
100-199 anställda	7	2	0,50
Summa		397	100

**Tabell 40: Registrerade trossamfunds omsättning:
absolut och relativt antal arbetsställen per omsättningsklass.**

Omsättningsklass (tkr)	Klasskod	Antal företag	Andel (%)
< 1	0	87	81,31
1 - 499	1	13	12,15
500 - 999	2	2	1,87
1 000 - 4 999	3	2	1,87
5 000 - 9 999	4	2	1,87
10 000 - 19 999	5	1	0,93
Summa		107	100

**Tabell 41: De registrerade trossamfunds huvudverksamhet (SNI-branschuppdelad):
absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.**

Huvudverksamhet	Antal arbetsställen	Andel (%)
Andra samhällliga och personliga tjänster	360	90,68
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet	16	4,03
Utbildning	10	2,52
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar	8	2,02
Hotell- och restaurangverksamhet	3	0,76
Summa	397	100

**Tabell 42: De registrerade trossamfundens verksamhet (SNI-branschuppdelad):
absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde⁷⁰.**

Verksamhet	Antal Arbetsställen	Andel (%)
Andra samhällliga och personliga tjänster	361	90,93
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet	23	5,79
Utbildning	13	3,27
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar	9	2,27
Hotell- och restaurangverksamhet	3	0,76
Jordbruk, jakt och skogsbruk	1	0,25
Tillverkning	1	0,25

⁷⁰ OBS: Andelen summeras till mer än 100 % för ett trossamfund kan anger fler än en verksamhetsinriktning

Tabell 43: Vilka registrerade trossamfund engagerar sig andra verksamhetsområden utöver gudstjänst och själavård? Antal arbetsställen som jobbar i ytterligare områden per trossamfund, antal arbetsställen totalt per relevant trossamfund och andel arbetsställen i respektive trossamfund som är verksam inom andra områden.

Trossamfunds namn	Antal arbetsställen som jobbar inom andra områden	Antal arbetsställen totalt i Stockholms län	Andel arbetsställen verksam inom andra områden (%)
Frälsningsarmén	31	42	73,81
Svenska kyrkan	8	322	2,48
Judiska församlingen i Stockholm	2	5	40,00
Svenska baptistsamfundet	2	3	66,67
Sjundedags adventistsamfundet	1	1	100,00
Svenska missionskyrkan	1	1	100,00
Summa	45	374	

Tabell 44: Registrerade trossamfund med bara ett arbetsställe i Stockholms län: namn och antal anställda i storleksklass.

Övriga trossamfunds namn	Antal anställda
Finska ortodoxa församlingen i Sverige	0
Etiopiska ortodoxa Tewahdo kyrka, ärkest. i Sverige	1-4
Första Kristi vetenskapskyrka, Stockholm	1-4
Internationella Sion kyrkan i Sverige	1-4
Jerusalem evangelic Church	1-4
Ryska ortodoxa kyrkan- Kristi förkl. ortodoxa församling	1-4
Scientologikyrkan i Stockholm	1-4
Vännernas samfund i Sverige, Kväkarna	1-4
Sjundedags adventistsamfundet	20-49
Svenska missionskyrkan	100-199

Tabell 45: Svenska kyrkans antal anställda: absolut och relativt antal arbetsställen per storleksklass.

Storleksklass	Klasskod	Antal anställda	Antal arbetsställen	Andel (%)
0 anställda	1	0	14	4,31
1-4 anställda	2	1-4	145	44,92
5-9 anställda	3	5-9	80	24,92
10-19 anställda	4	10-19	34	10,77
20-49 anställda	5	20-49	43	13,23
50-99 anställda	6	50-99	5	1,54
100-199 anställda	7	100-199	1	0,31
Summa			322	100

Tabell 46: Antal anställda hos de största registrerade trossamfunden (efter antal arbetsställen): absolut antal anställda per storleksklass och trossamfund.

Storleksklass (antal anställda)	Klass- kod	Svenska kyrkan	Frälsnings armén	Katolska kyrkan	Judiska Församl- ingen	Svenska baptists- samfundet
0	1	14	0	1	0	0
1-4	2	145	17	11	3	1
5-9	3	80	9	1	1	1
10-19	4	34	7	1	0	1
20-49	5	43	6	0	1	0
50-99	6	5	3	1	0	0
100-199	7	1	0	0	0	0
Summa		322	42	15	5	3

BILAGA E - Statistisk om stiftelser

Egen definition av samhällsnyttiga ändamål för näringsdrivande stiftelser

En stiftelse bedöms vara samhällsnyttig om den utbetalar minst 50 procent av den årliga avkastningen och har minst ett av de följande ändamål i sin stadgar:

- att främja vård och uppfostran av barn och ungdomar, bland annat med hjälp av idrott,
- att lämna bidrag för undervisning eller utbildning,
- att främja vetenskaplig forskning,
- att bedriva hjälpverksamhet bland behövande till exempel socialt utsatta ungdomar, missbrukare och människor med psykiska problem,
- att funktionshindrade finns som en egen grupp,
- att hjälpverksamhet för utvecklingslännder finns med som en egen grupp,
- att främja nordiskt samarbete,
- att stärka Sveriges försvar under samverkan med militär eller annan myndighet,
- att verka för vård, hälsa och sjukvård,
- att verka för fred, mellanfolkligt samförstånd, interkulturell verksamhet och integrationsverksamhet,
- att bedriva hjälpverksamhet för utsatta kvinnor samt bedriva jämställdhetsarbete,
- att bedriva medie- och informationsverksamhet,
- att bedriva företagarcentrum med hänsyn till främjande av den lokala ekonomin och sysselsättningen,
- att bedriva miljö- och djurskyddsverksamhet,
- att bedriva religiös verksamhet med social eller annan samhällsnyttig aspekt,
- inte specificerad allmännytta.

Stiftelser räknas inte som samhällsnyttiga om stiftelsen endast gynnar ett fåtal personer, vissa företag eller företagsförbund samt deras anställda. Dessutom är stiftelser inte samhällsnyttiga ifall de har en övervägande religiös eller politisk inriktning klassificeras inte som allmännytt. Detta berör till exempel främjande av partipolitiska tidningar och av religiösa församlingar som inte har social eller annan samhällsnyttig aspekt.

**Tabell 47: Stiftelsernas anställda:
absolut och relativt antal arbetsställen per storleksklass.**

Storleksklass (antal anställda)	Klasskod	Antal stiftelser	Andel (%)
0	1	173	37,61
0,15-4	2	90	19,57
4,5-9	3	43	9,35
10-19	4	29	6,30
20-49	5	44	9,57
50-99	6	12	2,61
100-199	7	11	2,39
200-499	8	6	1,30
500-999	9	1	0,22
Inga uppgifter		51	11,09
Summa		460	100

Tabell 48: Stiftelsernas intäkter: absoluta och relativa intäkter per klass.

Intäkter (tkr)	Klasskod	Antal stiftelser	Andel (%)
< 1	0	64	13,91
1 - 499	1	80	17,39
500 - 999	2	30	6,52
1 000 - 4 999	3	122	26,52
5 000 - 9 999	4	38	8,26
10 000 - 19 999	5	42	9,13
20 000 - 49 999	6	25	5,43
50 000 - 99 999	7	16	3,48
100 000 - 499 999	8	12	2,61
Ingen uppgift		31	6,74
Summa		460	100

**Tabell 49: Stiftelsernas ändamål: absolut och relativt antal stiftelser per kategori,
OBS: Stiftelser kan ha mer än ett ändamål.**

Sammanfattning av stiftelsernas ändamål	Antal stiftelser	Andel (summeras till mer än 100 %)
Utbildning	175	38,04
Forskning	136	29,57
Kultur	81	17,61
Övriga	70	15,22
Barn	67	14,57
Behövande	47	10,22
Vård, hälsa och sjukvård	37	8,04
Funktionshindrade	33	7,17
Fred, mellanfolkligt samförstånd, interkulturell verksamhet, integration	31	6,74
Summa	677	

Tabell 50: Närmare belysning av ändamålet "Övriga" i tabell 49: absolut och relativt antal arbetsställen per ändamålskategori.

Övriga	Antal stiftelser	Andel (summeras till mer än 100 %) (%)
Media och information	19	4,13
Nyföretagare	12	2,61
Miljö	9	1,96
Kvinnor	7	1,52
Utvecklingsländer	7	1,52
Försvar	6	1,30
Idrott	5	1,09
Allmännyttan	4	0,87
Religion	1	0,22
Summa	70	

Tabell 51: De antroposofiska stiftelsernas antal anställda och intäkter.

Storleksklass (antal anställda)	Antal stiftelser	Intäkter (tkr)	Antal stiftelser
0	17	< 1	5
1-4	13	1 - 499	2
5-9	9	500 - 999	4
10-19	3	1 000 - 4 999	27
20-49	2	5 000 - 9 999	8
50-99	2	10 000 - 19 999	3
100-199	2	20 000 - 49 999	2
		50 000 - 99 999	2
Ingen uppgift	6	Ingen uppgift	1
Summa	54		54

BILAGA F - Statistisk om social ekonomi

Tabell 52: Den sociala ekonomins antal anställda: absolut antal arbetsställen per storleksklass och juridisk form och absolut och relativt antal arbetsställen för den sociala ekonomin.

Storleksklass (antal anställda)	Klasskod	Antal arbetsställen, ideella föreningar	Antal arbetsställen, ekonomiska föreningar	Antal arbetsställen, samfälligheter	Antal arbetsställen, registrerade trossamfund	Antal stiftelser	Summa: social ekonomi	Andel (%)
0	1	2 036	629	400	16	173	3 254	45,67
1-4	2	1 546	273	64	184	90	2 157	30,27
5-9	3	431	227	4	92	43	797	11,19
10-19	4	265	86	0	43	29	423	5,94
20-49	5	171	41	0	51	44	307	4,31
50-99	6	48	6	0	9	12	75	1,05
100-199	7	27	5	0	2	11	45	0,63
200-499	8	6	1	0	0	6	13	0,18
500-999	9	1	0	0	0	1	2	0,03
1 000-1 499	10	1	0	0	0	0	1	0,01
Ingen uppgift		0	0	0	0	51	51	0,72
Summa		4 532	1 268	468	397	460	7 125	100

Tabell 53: Den sociala ekonomins omsättning: absolut antal företag per omsättningsklass och juridisk form och absolut och relativt antal företag för den sociala ekonomin ⁷¹.

Omsättningsklass (tkr)	Klasskod	Antal företag, ideella föreningar	Antal företag, ekonomiska föreningar	Antal företag, samfälligheter	Antal företag, registrerade trossamfund	Antal stiftelser	Summa: social ekonomi	Andel (%)
< 1	1	3 644	632	63	87	64	4 490	72,26
1 - 499	2	336	322	2	13	80	753	12,12
500 - 999	3	88	56	3	2	30	179	2,88
1 000 - 4 999	4	189	125	0	2	122	438	7,05
5 000 - 9 999	5	50	20	0	2	38	110	1,77
10 000 - 19 999	6	28	14	0	1	42	85	1,37
20 000 - 49 999	7	25	11	0	0	25	61	0,98
50 000 - 99 999	8	8	4	0	0	16	28	0,45
100 000 - 499 999	9	8	10	0	0	12	30	0,48
500 000 - 999 999	10	1	2	0	0	0	3	0,05
1 000 000 - 4 999 999	11	0	3	0	0	0	3	0,05
5 000 000 - 9 999 999	12	0	2	0	0	0	2	0,03
> 9 999 999	13	0	1	0	0	0	1	0,02
Ingen uppgift		0	0	0	0	31	31	0,50
Summa		4 377	1 202	68	107	460	6 214	100

⁷¹ 400 samfälligheter utan anställda ingår inte i denna uppräknig. Observera att det i tabellen är frågan om företag, vilket innebär 376 företag som motsvarar 400 arbetsställen.

Tabell 54: Huvudverksamheten för företagen i den sociala ekonomin: absolut antal arbetsställen per verksamhetsområde och juridisk form och absolut och relativt antal arbetsställen för den sociala ekonomin⁷².

Huvudverksamhet	Antal arbetsställen, ideella föreningar	Antal arbetsställen, ekonomiska föreningar	Antal arbetsställen, samfälligheter ⁷³	Antal arbetsställen, registrerade trossamfund	Antal arbetsställen, Social ekonomi	Andel arbetsställen, Social ekonomi (%)
Jordbruk, jakt och skogsbruk	7	11	2	0	20	0,32
Tillverkning	42	64	0	0	106	1,69
El-, gas-, värme- och vattenförsörjning	0	15	0	0	15	0,24
Byggverksamhet	1	14	0	0	15	0,24
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar	17	75	1	8	101	1,61
Hotell- och restaurangverksamhet	17	29	0	3	49	0,78
Transport, magasinering och kommunikation	11	42	2	0	55	0,88
Finansiell verksamhet	28	7	0	0	35	0,56
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	188	340	55	0	583	9,31
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	31	0	0	0	31	0,49
Utbildning	236	343	0	10	589	9,40
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet	219	59	0	16	294	4,69
Andra samhällseliga och personliga tjänster	3 566	220	8	360	4 154	66,30
Detaljgrupp saknas	169	49	0	0	218	3,48
Summa	4 532	1 268	68	397	6 265	100

⁷² Stiftelser finns inte med i den här tabellen för de indelas efter deras ändamål som inte automatiskt överensstämmer med deras huvudverksamhet.

⁷³ Endast samfälligheter med anställda.

Tabell 55: Den sociala ekonomins huvudverksamhet sammanfattad, absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Huvudverksamhet, Social ekonomi	Antal arbetsställen	Andel (%)
Andra samhällliga och personliga tjänster	4 154	66,30
Utbildning	589	9,40
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	583	9,31
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet	294	4,69
Detaljgrupp saknas	218	3,48
Tillverkning	106	1,69
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar	101	1,61
Övriga	220	3,51
Summa	6 265	100

Tabell 56: Närmare belysning av området ”Övriga” i tabell 55: absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Huvudverksamhet, Övriga, Social ekonomi	Antal arbetsställen	Andel (%)
Transport, magasinering och kommunikation	55	0,88
Hotell- och restaurangverksamhet	49	0,78
Finansiell verksamhet	35	0,56
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	31	0,49
Jordbruk, jakt och skogsbruk	20	0,32
El-, gas-, värme- och vattenförsörjning	15	0,24
Byggverksamhet	15	0,24
Summa	220	3,51

Tabell 57: Genomsnittligt antal anställda per juridisk form och verksamhetsomr. ⁷⁴.

Verksamhets- område, Genomsnitt anställda per arbetsställe och verksamhets- område	Ideella föreningar	Ekonomiska föreningar	Samfälligheter	Registrerade trossamfund	Social ekonomi
Detaljgrupp saknas = ej dekl. verksamhet	0,01	0,10			0,03
Jordbruk, jakt och skogsbruk	2,79	3,32	2,50		3,05
Tillverkning	1,51	1,71			1,63
El-, gas-, värme- och vattenförsörjning		2,80			1,47
Byggverksamhet	0,00	0,54			0,50
Partihandel och detaljhandel; reparation av motorfordon, hushållsartiklar och personliga artiklar	3,82	3,31	7,00	19,06	4,68
Hotell- och restaurangverksamhet	3,00	1,86		5,50	2,48
Transport, magasinering och kommunikation	6,68	1,11	7,00		2,44
Finansiell verksamhet	7,41	6,29			7,19
Fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster	5,00	6,05	2,58		5,38
Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring	12,39				12,39
Utbildning	14,27	8,30		11,85	10,76
Hälso- och sjukvård, sociala tjänster; veterinärverksamhet	47,47	9,19		14,69	22,25
Andra samhällsreliga och personliga tjänster	4,89	1,99	2,50	9,38	5,24
Genomsnitt ⁷⁵	6,46	10,84	0,28	12,00	7,75

Tabell 58: Närmare belysning av området "Sport", absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.

Verksamhetsområde inom "Sport"	Antal arbetsställen	Andel (%)
Idrottsutövning	442	63,32
Sportadministration	99	14,18
Övrig sportverksamhet	78	11,17
Drift av golfbanor	41	5,87
Ridutbildning och uthyrning av hästar	30	4,30
Drift av sporthallar, idrottsplatser och andra sportanläggningar	2	0,29
Drift av trav- och galoppbanor	2	0,29
Tävling med hästar	2	0,29
Sportarrangemang	1	0,14
Spel- och vadhållningsverksamhet	1	0,14
Summa	698	100

⁷⁴ Om det inte finns några siffror i tabellen så betyder det att det inte finns något arbetsställe i denna juridiska form som jobbar inom denna bransch.

⁷⁵ Dessa fem siffror utgår inte från storleksklassuppgifterna utan från de absoluta talen.

**Tabell 59: Närmare belysning av området "Kultur",
absolut och relativt antal arbetsställen per verksamhetsområde.**

Verksamhetsområde inom "Kultur"	Antal arbetsställen	Andel (%)
Konstnärlig, litterär och artistisk verksamhet	338	77,52
Annan nöjesverksamhet	35	8,03
Museiverksamhet och kulturminnesvård	16	3,67
Drift av teatrar, konserthus och dylikt	13	2,98
Radio- och TV-programverksamhet	11	2,52
Film- och videoproduktion	8	1,83
Arkivverksamhet	6	1,38
Filmvisning	5	1,15
Folkbiblioteksverksamhet	2	0,46
Nöjesparkverksamhet	1	0,23
Nyhetservice	1	0,23
Summa	436	100

Tabell 60: Den sociala ekonomins geografiska lokalisering: absolut antal arbetsställen per kommun och juridisk form och absolut och relativt antal arbetsställen för den sociala ekonomin.

Kommun	Antal Arbetsställen, Ideella föreningar	Antal Arbetsställen, Ekonomiska föreningar	Antal Arbetsställen, Samfälligheter	Antal Arbetsställen, Registrerade trossamfund	Antal stiftelser	Antal arbetsställen, Social ekonomi	Andel arbetsställen, Social ekonomi (%)
Botkyrka	129	26	4	13	2	174	2,59
Danderyd	55	24	1	9	7	96	1,43
Ekerö	31	18	7	13	3	72	1,07
Haninge	98	25	7	19	1	150	2,23
Huddinge	109	39	4	12	5	169	2,51
Järfälla	85	23	2	9	4	123	1,83
Lidingö	74	27	0	5	7	113	1,68
Nacka	125	41	4	20	6	196	2,91
Norrtälje	111	81	2	47	11	252	3,75
Nykvarn	7	2	0	3	1	13	0,19
Nynäshamn	33	16	3	8	0	60	0,89
Salem	12	12	1	5	0	30	0,45
Sigtuna	74	15	2	16	13	120	1,78
Sollentuna	89	22	2	9	4	126	1,87
Solna	149	22	0	19	13	203	3,02
Stockholm	2 686	666	12	120	292	3 776	56,15
Sundbyberg	93	19	0	8	3	123	1,83
Södertälje	176	43	5	12	50	286	4,25
Tyresö	52	17	3	7	3	82	1,22
Täby	83	31	2	10	6	132	1,96
Upplands-Bro	35	6	0	6	1	48	0,71
Upplands Väsby	49	14	1	7	2	73	1,09
Vallentuna	42	17	3	8	2	72	1,07
Vaxholm	23	11	2	1	1	38	0,57
Värmdö	58	27	0	9	7	101	1,5
Österåker	54	24	1	2	3	84	1,25
andra län ⁷⁶					13	13	0,19
Stockholms län	4 532	1 268	68	397	460	6 725	100

⁷⁶ Det finns 13 stiftelser som är registrerade i Stockholms län, men har en kontaktadress i andra län.

BILAGA G - Statistisk om sociala företag

Tabell 61: De sociala företagens verksamhetsinriktning.

Verksamhetsinriktning	Ideell förening	Ek förening	Stiftelse	Totalt	Andel (%)
Arbetsrehabilitering	6	2	0	8	7.5
Arbets träning	5	3	0	8	7.5
Missbruksrehabilitering	0	1	0	1	0.9
Daglig verksamhet LSS	1	2	0	3	2.8
Utbildnings- och föreläsningverksamhet	8	1	0	9	8.4
Informations och opinionsbildning	2	1	0	3	2.8
Tidningsförsäljning	1	0	0	1	0.9
Butiksverksamhet	7	1	0	8	7.5
Café och restaurangverksamhet	6	2	0	8	7.5
Bageri	1	0	0	1	0.9
Renovering och tillbyggnad	1	1	0	2	1.9
Hantverk i alla former	14	2	2	18	16.8
Förpacknings- och monteringsarbete	2	0	1	3	2.8
Kontor och distribution	7	1	0	8	7.5
Mark och trädgårdsskötsel	2	3	0	5	4.7
Skogs och jordbruk	4	0	0	4	3.7
Växt och grönsaksodling	1	1	0	2	1.9
Städservice samt klottersanering	4	0	0	4	3.7
Konstnärligt skapande	1	0	0	1	0.9
Lokaluthyrning	3	0	0	3	2.8
Cykelverkstad	1	0	0	1	0.9
Möbelrenovering	1	0	0	1	0.9
Hästkötsel samt -uppfödning	2	0	0	2	1.9
Hunddagis	2	1	0	3	2.8
SUMMA	82	22	3	107	100.0

BILAGA H - Könsuppdelad statistik

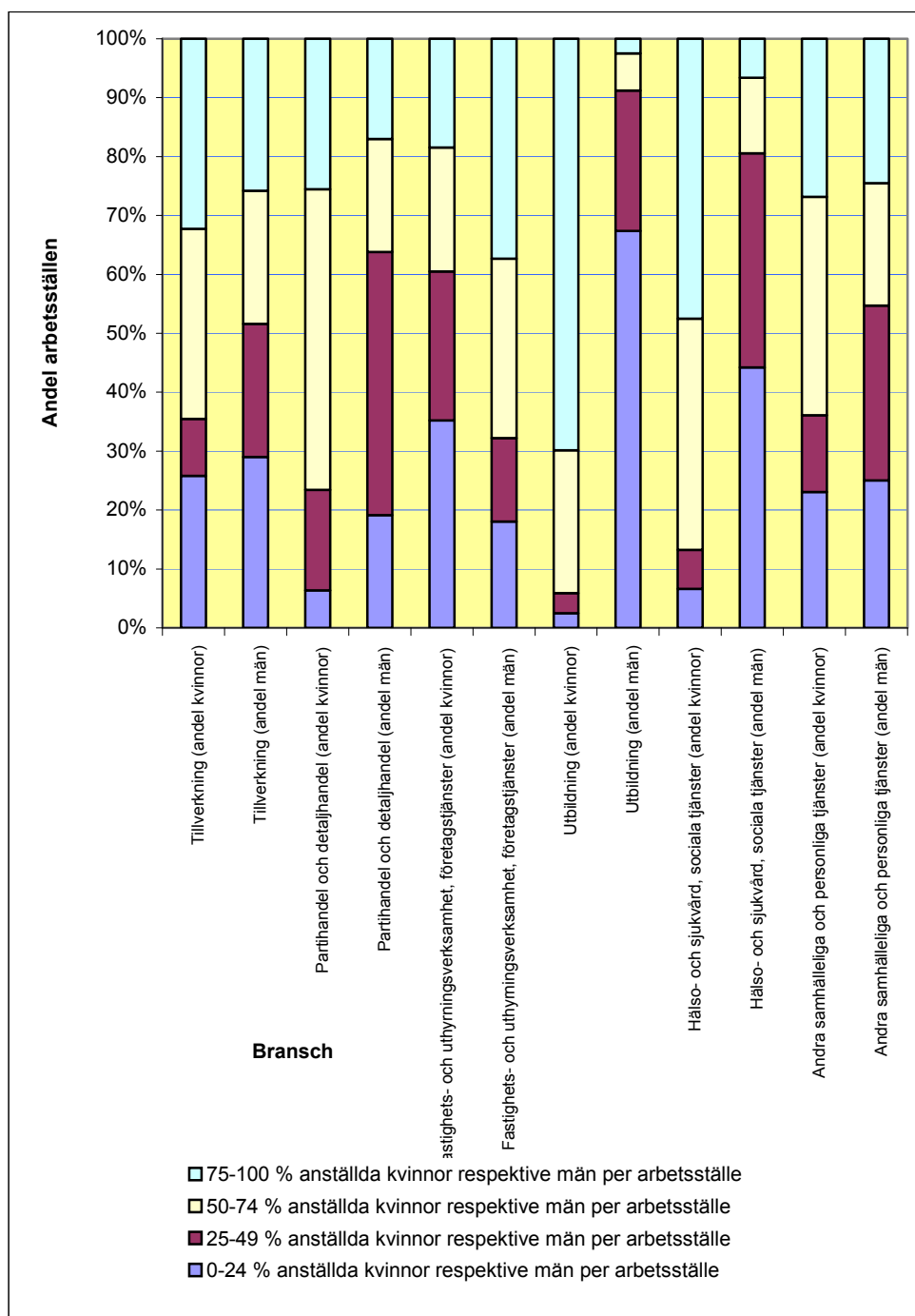
Tabell 62: Andel kvinnor anställda per arbetsställe och juridisk form.

	Andel kvinnor (%)	Antal arbetsställen: Ideella föreningar	Antal arbetsställen: Ekonomiska föreningar	Antal arbetsställen: Registrerade trossamfund	Antal arbetsställen: Samfälligheter	Summa arbetsställen: Social ekonomi	Andel arbetsställen (%)
0-24		545	67	16	45	673	19,97
25-49		313	64	27	2	406	12,05
50-74		718	116	299	2	1 135	33,68
75-100		787	345	10	14	1 156	34,30
Summa		2 363	592	352	63	3 370	100
Inga anställda		1 992	629	16	400	3 037	45,57
Ingen uppgift		177	47	29	5	258	3,87
Summa		2 169	676	45	405	3 295	49,44
Summa arbetsställen		4 532	1 268	397	468	6 665	100

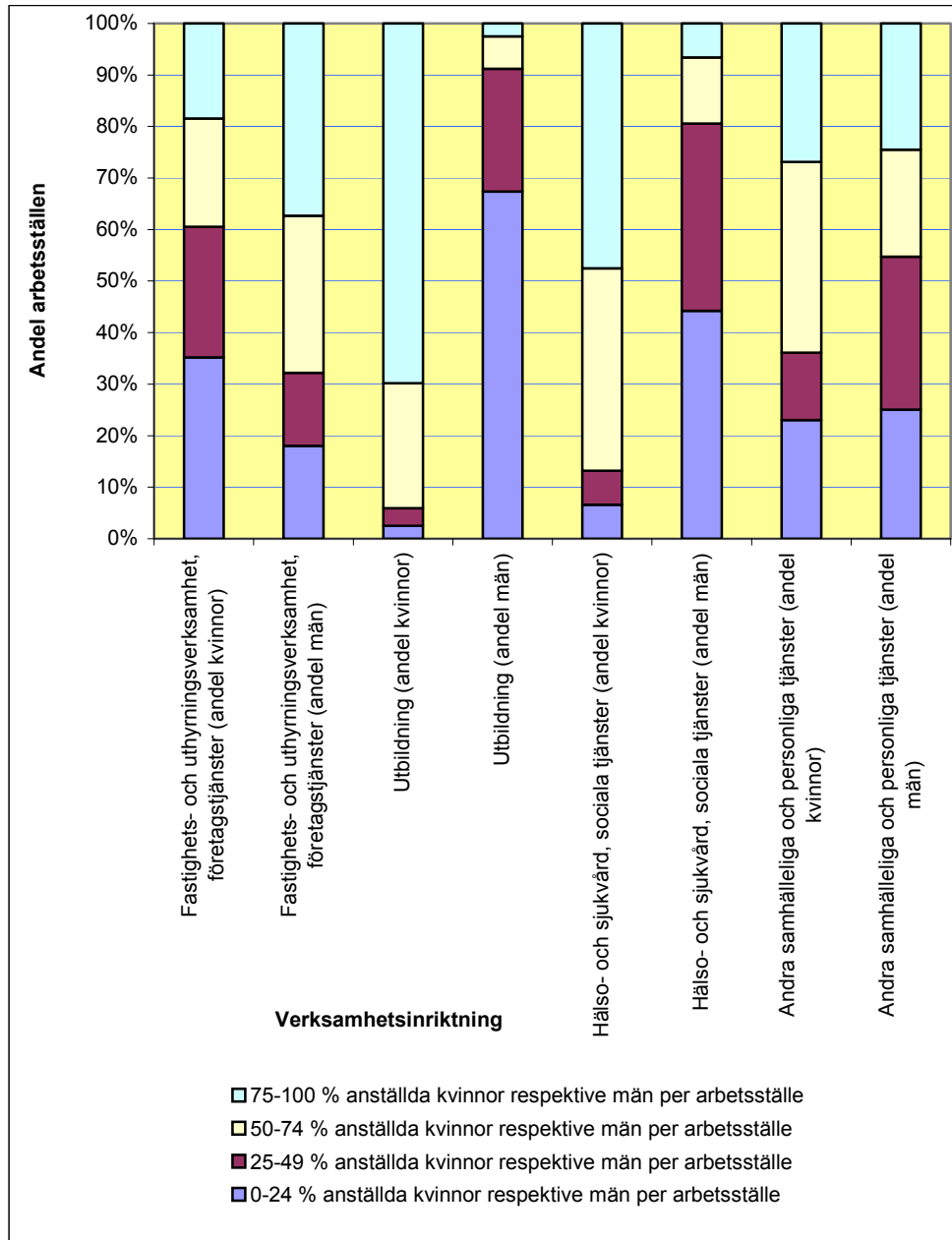
Tabell 63: Andel kvinnor anställda per arbetsställe och juridisk form.

Juridisk form	Antal arbetsställen med anställda	Genomsnittlig andel kvinnor per arbetsställe (%)
Ideella föreningar	2 363	54,42
Ekonomiska föreningar	592	71,23
Registrerade trossamfund	352	58,93
Samfälligheter	63	24,78
Summa, Genomsnitt	3 370	57,29

Figur 37: Andel anställda kvinnor respektive män per arbetsställe och verksamhetsområde.

Figur 38: Andel anställda kvinnor respektive män per arbetsställe och verksamhetsområde inom ”Andra samhälleliga och personliga tjänster”.
Diagramförklaring: Om man betraktar alla arbetsställen med verksamhet inom exempelvis utbildning så ser man att drygt 65 procent av arbetsställena har 0-24 procent andel anställda män.

Social ekonomi är ett relativt nytt begrepp i Sverige vilket gör att det idag inte finns särskilt många studier genomförda med detta begrepp som utgångspunkt. Det har således funnits ett stort behov av att kunna definiera begreppet samt utifrån ett kvantitativt angreppssätt kunna mäta innehåll och omfattning av den sociala ekonomin. Utifrån dessa behov har Länsstyrelsen i Stockholms län genomfört en kvantitativ kartläggning av företagen inom den sociala ekonomin i länet. Syftet har varit att definiera begreppet samt kartlägga innehåll och omfattning av företagen. Studien har begränsat sig till de organisationer som på något sätt definieras som affärsdrivande, det vill säga betalar ut lön eller redovisar moms. Studien har utgått från de juridiska formerna ideell förening, ekonomisk förening, registrerade trossamfund, samfälligheter samt stiftelser. Utöver detta genomfördes även en särskild kartläggning av de "sociala företagen" i länet.

Rapporten är initierad av plattformen för Lokal utveckling med social ekonomi. I plattformen för lokal utveckling samverkar ett flertal organisationer i länet för att sprida kunskap om hur man bättre kan nyttja de krafter som finns inom social ekonomi. En huvuduppgift är att förklara vad social ekonomi är och hur den regionala tillväxten kan öka genom ett samarbete mellan föreningar och organisationer.

Länkar till den sociala ekonomin: www.slup.se